

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 1

2009 MALİ YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE KANUNU TASARISI İLE 2007 MALİ YILI MERKEZİ YÖNETİM KESİN HESAP KANUNU TASARISI'NIN PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU GÖRÜŞME TUTANAKLARI

BAŞKAN: Sait AÇBA (Afyonkarahisar)
BAŞKANVEKİLİ: Mehmet Altan KARAPAŞAOĞLU (Bursa)
SÖZCÜ : Hasan Fehmi KINAY (Kütahya)
KÂTİP : Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)
-----O-----

21.11.2008

İ Ç İ N D E K İ L E R

- DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
- Avrupa Birliği Genel Sekreterliği

S Ö Z A L A N L A R

BİRİNCİ OTURUM	2
DIŞİŞLERİ BAKANI ALİ BABACAN (Ankara).....	2
HASİP KAPLAN (Şırnak).....	9
MEHMET GÜNAL (Antalya)	10
İKİNCİ OTURUM.....	12
HARUN ÖZTÜRK (İzmir).....	12
MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul).....	13
ERKAN AKÇAY (Manisa)	15
SADIK BADAĞ (Antalya)	16
ONUR ÖYMEN (Bursa).....	17
AHMET DENİZ BÖLÜKBAŞI (Ankara).....	20
MÜNİR KUTLUATA (Sakarya)	21
ŞÜKRÜ MUSTAFA ELEKDAĞ (İstanbul).....	23
EMİN HALUK AYHAN (Denizli)	25
SORULAR VE CEVAPLAR	26
NECDET BUDAK (Edirne)	26
NECDET ÜNÜVAR (Adana).....	27
HASİP KAPLAN (Şırnak).....	27
CAHİT BAĞCI (Çorum)	27
DIŞİŞLERİ BAKANI ALİ BABACAN (Ankara).....	28
Kapanma Saati: 16.08	34

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 2

21 Kasım 2008 Cuma

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.30

BAŞKAN : Sait AÇBA (Afyonkarahisar)

BAŞKAN VEKİLİ : Mehmet Altan KARAPAŞAOĞLU (Bursa)

SÖZCÜ : Hasan Fehmi KINAY (Kütahya)

KÂTİP : Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

-----0-----

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI (Bütçe + Kesinhesap) Avrupa Birliği Genel Sekreterliği (Bütçe + Kesinhesap)

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, Değerli Dışışleri Bakanımız, Dışışleri Bakanlığımızın değerli temsilcileri, diğer kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli temsilcileri, basınımızın ve televizyonlarımızın değerli temsilcileri; hepinizi Başkanlık Divanı adına saygıyla selamlıyorum.

19'uncu Birleşimin Birinci Oturumunu açıyorum.

Gündemimizde Dışışleri Bakanlığı bütçe ve kesin hesabı, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği bütçe ve kesin hesabı yer almaktadır.

Sunuşunu yapmak üzere Sayın Bakana söz veriyorum.

Buyurun Sayın Bakan.

DIŞİŞLERİ BAKANİ ALİ BABACAN (Ankara) - Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri, Bakanlığımın ve Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin 2009 mali yılı bütçe tasarılarının Komisyonunuzda görüşülmesi vesilesiyle huzurunuzda bulunmaktayım. Ben bu vesileyle dış politika gündemimizdeki temel meselelere ve bu meseleler karşısında izlediğimiz politikalara ilişkin değerlendirmelerimi ana hatlarıyla sizlerle paylaşmak istiyorum.

Her şeyden önce şunu belirtmekte yarar görüyorum: Komisyonunuzda geçen yıl yaptığım konuşmada dünyanın gidişatıyla ilgili olarak dile getirdiğim genel tespitler bugün için de büyük ölçüde geçerliliğini korumaktadır. Diğer bir deyişle, uluslararası gündemi meşgul eden konular içinde ne yazık ki menfi unsurlar hâlâ ağır basmaktadır.

Bunları kısaca tekrar özetlemek gerekirse, sıcak çatışmalar, terörizm, kitle imha silahlarının yayılması tehlikesi, sınır ötesi suç şebekelerinin zararlı faaliyetleri, yasadışı göç ve giderek ciddi boyutlar kazanan çevre sorunları gibi süregiden tehdit ve istikrarsızlık kaynaklarını listenin en başına koymamız gerekir.

Tehdit ve tehlikelerin gerçek anlamda küreselleştiği bu ortamda, donmuş olduğu sanılan uyumsuzlukların her an yeniden alevlenebileceğini gösteren gelişmeler de yaşanmaktadır. Nitekim yaz aylarında Güney Kafkasya'da ortaya çıkan kriz, yakın çevremizde bir süredir hüküm sürüyor görünen göreceli istikrarın kırılganlığını hepimize göstermiştir. Dünyanın yeni bir kutuplaşma dönemine girmekte olduğuna dair karamsar senaryoların tekrar su yüzüne çıktığı mevcut koşullarda, bölgesel ve küresel barış açısından büyük önem taşıyan Avrupa Konvansiyonel Kuvvetler Antlaşması gibi uluslararası anlaşmaların bekası sorgulanır hâle gelmekte, ayrıca, Afrika gibi sancılı coğrafyalarda yeni insanlık trajedilerinin doğabileceğine dair endişeler de artmaktadır.

Küresel barış ve istikrarla yakından bağlantılı bir başka konu olan az gelişmiş ülkelerin kalkınma sorunlarının çözümü yolunda şu ana kadar katedilen mesafenin yetersizliği de ortadadır. Üstelik, bu ülkelerin dünyayla daha hızlı bütünleşmeleri bakımından önem taşıyan Doha Ticaret Görüşmeleri tıkanmıştır. ABD'den başlayıp etkisini kısa sürede tüm dünyada gösteren ve eşi benzeri görülmemiş ekonomik kriz ise birçok ülkeyi etkilemektedir. Yeni bir küresel finans mimarisi kurulması yönündeki çağrı ve beklentiler ivme kazanmaktadır. Gerek çeşitli ülkelerin bankacılık sektörlerinde aldıkları radikal önlemler, gerek Sayın Başbakanımızın da katılımıyla kısa bir süre önce Washington'da yapılan G-20 zirvesi gibi toplantılar, krizden çıkış arayışlarının kazandığı ciddi boyutların açık göstergeleridir.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; özetlemeye çalıştığım bu tablo, Türk dış politikasının karşı karşıya bulunduğu uluslararası ortamın ne denli zorlu olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Memnuniyetle belirtmek isterim ki, Türk Dışışleri camiası, ülkemizin menfaatlerinin uluslararası alanda savunulması ve geliştirilmesi yönünde, her yıl olduğu gibi bu yıl da özverili ve dinamik birtakım çalışması sergilemiş, önemli başarılarla imza atmıştır.

Türkiye, üçüncü ülkelerin aralarındaki sorunları gidermelerinde kolaylaştırıcı rol oynamak üzere 2008 yılında da yoğun ve etkin bir diplomatik faaliyet içinde olmuştur. Bunun örneklerini, Lübnan'daki siyasi krizin çözümüne yaptığımız katkıdan, Suriye ile İsrail arasında dolaylı görüşmelerin başlatılmasına, Pakistan-Afganistan iş birliğinin geliştirilmesinden, Kafkasya ülkeleri arasında yeni bir sayfanın açılmasına yönelik girişimlerimize kadar bir dizi alanda görmek mümkündür. Bu adımları atabilmemizde, sağduyulu, dengeli ve ilkeli dış politikamızın ülkemize hem bölgesel hem de küresel düzeyde kazandırdığı güven ve itibar kuşkusuz büyük rol oynamıştır.

Öte yandan, 2008 yılı ülkemizin yeni bölgesel açılımlar da yaptığı bir sene olmuştur. İstanbul bu çerçevede yüksek düzeyli toplantılara ev sahipliği yaparak uluslararası kongre merkezi niteliğini pekiştirmiştir. Nisan ayında Türkiye-Pasifik Adaları Dışışleri Bakanları Konferansı'nı düzenledik. Bunu takiben Ağustos ayında devlet ve hükümet başkanları düzeyindeki ilk Türkiye-Afrika İşbirliği Zirvesini yaptık. Zirve'de kabul edilen dokümanlar, aslında, bu kıtaya olan ilişkilerimize kazandırmak istediğimiz ivme bakımından bir yol haritası niteliğindedir. Zirvenin hemen ardından bu kez Karayipler Topluluğu'yla (CARICOM) yaptığımız Yüksek Düzeyli Toplantı'da bölge ülkeleriyle iş birliği imkânlarını masaya yatırdık. Bu toplantıların Türkiye'nin özellikle "yükselen donör ülke" olarak uluslararası alanda sahip olduğu itibar, destek ve görünürlüğü daha da artırdığını vurgulamakta yarar görüyorum.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 3

Bu vesileyle şu hususun da altını tekrar çizmek isterim: Biz açılım politikalarımızı Batı'yla zaten kurumsallaşmış olan ilişkilerimize bir alternatif değil, aksine bu politikaları güçlendirici ve tamamlayıcı bir unsur olarak telakki ediyoruz. Demokrasi, insan hakları ve hukukun üstünlüğü gibi çağdaş değerlerin beşiği olan Batı'ya yönelim ve bu değerlerle özdeşleşmiş Batılı kurumlara etkin katılım, Türk dış politikasının temel eksenini oluşturmaya devam etmektedir. Bu çerçevede, NATO, AGİT ve Avrupa Konseyi gibi zaten üyesi olduğumuz kurumların barış, güvenlik, istikrar ve temel özgürlükleri yaygınlaştırmaya yönelik çalışmalarını kuvvetle desteklemeye devam ediyoruz. Keza, az sonra daha ayrıntılı biçimde değineceğim gibi, Ulu Önder Atatürk'ün de bize hedef gösterdiği muasır medeniyet yolundaki ilerlememizin son merhalesini teşkil eden Avrupa Birliği'ne tam üyelik hedefimiz doğrultusunda gerekli çalışmaları aralıksız sürdürüyoruz.

İspanya ile birlikte Birleşmiş Milletler çatısı altında başlattığımız Medeniyetler İttifakı girişiminin uluslararası toplumdan gördüğü desteğin giderek artıyor olması memnuniyet vericidir. İttifak Dostlar Grubu'na 78 ülke ve 13 uluslararası örgüt destek vermektedir. Bildiğiniz gibi, İttifak'ın birinci Forum Toplantısı Ocak ayında Madrid'de yapıldı. İkinci Forum'a ise önümüzdeki Nisan ayında İstanbul'da ev sahipliği yapacağız. Bu Forum'un, gerek katılım seviyesi, gerek görüşmelerin muhtevası bakımından ülkemize yaraşır biçimde düzenlenmesine büyük önem veriyoruz. Bu yönde gerekli hazırlıkları sürdürmekteyiz.

Türkiye'nin 17 Ekim'de BM Genel Kurulunda yapılan seçimlerde, 192 ülkeden 151'inin oyunu alarak, 48 yıllık bir aradan sonra 2009–2010 dönemi için yeniden Güvenlik Konseyi geçici üyeliğine seçilmesi ülkemiz için ayrı bir gurur kaynağı olmuştur. Adaylığımızın açıklandığı 2003 yılından bu yana yürütülen uzun soluklu, planlı ve yoğun çalışmalar sayesinde alınan bu sonuç diplomasimiz için önemli bir başarıdır. Uluslararası barış ve güvenliğe yönelik tehditlerin her geçen gün yoğunlaştığı ve BM Güvenlik Konseyinin adil, etkin ve yapıcı müdahalelerine artan şekilde ihtiyaç duyulduğu bir dönemde, ülkemizin bu göreve, hem de bu derecede yüksek bir oy oranıyla seçilmesi, barışçı ve uzlaşmacı politikalarımıza duyulan güvenin çarpıcı bir göstergesini teşkil etmektedir. Bundan böyle, dünyanın dört bir tarafındaki sorunların çözümüne ilişkin tutumumuz ve görüşlerimiz, uluslararası kamuoyu tarafından daha dikkatli takip edilecektir. Üyeliğimizin ülkemize ve Bakanlığımıza ilave birçok sorumluluk getireceği ve buna uygun bir çalışma disiplininin kurulmasının icap ettiği kuşkusuzdur. Türkiye olarak, bu yeni görevin beraberinde getirdiği sorumlulukları en iyi şekilde ifa etmeye hazır olduğumuzu belirtmek isterim.

Bu bağlamda, farklı dış politika konularına ilişkin siyasalarımızın oluşturulmasında bu yıl kolektif bilgi ve tecrübeden her zamandakinden fazla yararlandığımızı da vurgulamak isterim. Nitekim dış sorunlara sağlıklı teşhis koymak ve çıkarlarımıza en uygun hareket tarzlarını ele almak üzere, Bakanlığım bu yıl tarihinin en büyük iç değerlendirme çalışmasını yapmış, yurt dışındaki tüm Büyükelçilerimiz ile Bakanlık yönetimini Temmuz ayında Ankara'da bir araya getirmiştir. Çok yararlı olduğunu düşündüğüm bu etkinliği düzenli aralıklarla tekrarlamayı öngörmekteyiz.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; dış politika alanında son bir yılın bilançosunu bu şekilde özetledikten sonra, şimdi gündemimizdeki temel konulara biraz daha ayrıntılı biçimde değinmek istiyorum. Komşumuz Irak'la ilgili gelişmeler çeşitli boyutlarıyla Türkiye'yi çok yakından ilgilendirdiğinden, ilk olarak bu konuyu irdelemekte yarar görmekteyim.

Irak'ın, siyasi birliğini, bütünlüğünü ve iç barışını tesis etmiş; farklı unsurların ahenk içinde bir arada yaşadıkları; kendi güvenliğini sağlamış; içinde bulunduğu bölge ve komşuları açısından istikrar kaynağı olan müreffeh bir ülke haline gelmesi Türkiye'nin samimi arzusudur. Bu bağlamda ülkemiz, gerek ikili gerek uluslararası platformlarda yoğun çaba göstermiştir. Nitekim 2003 yılında ilk ortaya atıldığında bazı müttefiklerimizin kuşkuyla yaklaştığı Irak'a Komşu Ülkeler Süreci, bugün önemli ülke ve uluslararası örgütlerin katıldığı, Irak'a ilişkin temel hedeflerimizi uluslararası müktesebat haline getiren bir foruma dönüştürülmüştür.

Irak'ın istikrar ortamında son dönemde nispi düzelme gözlenmektedir. Irak Cumhurbaşkanı Celal Talabani'nin Mart ayında ülkemize, Sayın Başbakanımızca 18 yıl aradan sonra yapılan bu ziyaret sırasında ziyaretler önemli iki gelişmeyi oluşturmaktadır. Sayın Başbakanımızca 18 yıl aradan sonra yapılan bu ziyaret sırasında ziyaretler önemli iki gelişmeyi oluşturmaktadır. Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi, Irak'la ikili ilişkilerimize stratejik ve yapısal bir boyut kazandırmıştır. Bu işbirliği mekanizması çerçevesinde taraflar, Başbakanlar düzeyinde yılda bir kez ve ilgili Bakanlar düzeyinde de yılda 3 kez bir araya gelerek, ikili ilişkilerde yaşanan gelişmeleri ve başlatılan projelerin durumunu ilk elden izleyebileceklerdir.

Diğer taraftan, Iraklı gruplar arasında Yerel Seçimler Yasası üzerinde mutabakata varılmış olması da, güvenlik alanında kazanılan ivmenin devamı açısından sevindirici bir gelişme olmuştur.

Önümüzdeki aylarda gerçekleştirilmesi öngörülen yerel seçimler ve Irak'ın istikrarı ve güvenliği açısından kritik bir konuma sahip olan Kerkük konusu bu bakımdan büyük önem taşımaktadır. Yerel seçimlerden beklenen sonuçların elde edilebilmesi için öncelikle şeffaflığın mutlak surette tesisi ve Iraklı seçmenin hür iradesini hiçbir baskı ve tehdit altında kalmadan oy sandığına yansıtmasının sağlanması şarttır. Diğer taraftan, Yerel Seçimler Yasası'nda öngörülen zeminde, etnik ve dini unsurlar arasında adil ve dengeli bir temsilin sağlanması açısından yapılacak çalışmalara ağırlık verilmesi gerekmektedir. Nitekim Türkmen soydaşlarımızın durumlarının iyileştirilmesi ve anayasal sistem içinde adil bir temsil imkânına kavuşmaları doğrultusunda desteğimiz sürdürülmekte, Kerkük'te yerel seçimlerin şartlarını belirlemek üzere oluşturulan komisyondan, bu şehrin özelliğini yansıtan Türkmen, Arap ve Kürt gruplar ile Hristiyanların ahenk içinde bir arada yaşamlarını sağlayacak adil ve dengeli bir uzlaşma çıkması desteklenmektedir.

Plan ve Bütçe Komisyonunun Sayın Başkanı ve üyeleri; Irak'ın kuzeyinde yuvalanmış bulunan bölücü terör örgütünün bu bölgeden ülkemize karşı düzenlediği saldırılar, Türkiye ile Irak arasındaki ilişkileri adeta zehirlemektedir. Geçtiğimiz 24 yıl zarfında on binlerce vatandaşımız yaşamını yitirmiştir.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 4

Terör örgütüne karşı Silahlı Kuvvetlerimizce yürütülen operasyonlar tamamen uluslararası meşru güvenlik endişelerimize dayanmaktadır. Bu harekâtlar son derece dikkatli bir şekilde yapılmakta, Iraklı sivil halkın ve sivil altyapının zarar görmemesi için azami dikkat gösterilmektedir. PKK'nın operasyonel ve lojistik altyapısı, kampları ve üyeleri dışında hiçbir hedef bulunmamaktadır.

PKK terör örgütünden kaynaklanan güvenlik tehdidinin bertaraf edilmesi ve başta Batı Avrupa ülkeleri olmak üzere yurtdışındaki yapılanması aracılığıyla yürüttüğü faaliyetlerin engellenmesi Bakanlığımın en yoğun uğraş verdiği konuların başında gelmektedir. Sayın Başbakanımız da bu konudaki beklentilerimizi terör örgütünün yoğun olarak faaliyet gösterdiği sekiz Avrupa ülkesinin Başbakanı nezdinde yazılı olarak dile getirmiştir. Askeri, ekonomik, diplomatik tüm imkânları kapsayan temaslar yürütüyoruz.

Bu bağlamda, Sayın Başbakanımızın geçen yıl Kasım ayında ABD'ye yaptıkları ziyaret sırasında varılan mutabakat uyarınca, bölücü terör örgütüyle mücadele alanında ABD'yle başlatılan verimli iş birliği sürecinin kesintisiz devamına büyük önem attığımızı vurgulamak isterim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizin, terörle mücadele ve Irak'ın yeniden inşası gibi konuların yanı sıra diğer birçok alanda da yakın işbirliği içinde olduğu ABD'yle ilişkilerimiz yoğun bir ortak gündeme sahiptir. Bu ülkeyle iş birliğimiz stratejik önemi haizdir. İki ülkenin dış politika gündemleri büyük ölçüde örtüşmektedir. Terörizmle küresel mücadele, kitle imha silahlarının yayılmasının önlenmesi, organize suç ve insan/uyuşturucu/silah kaçakçılığıyla mücadele, Irak, Afganistan, Balkanlar, güney Kafkasya, Orta Asya ve Ortadoğu, enerji arzı güvenliği gibi konular ortak gündemimizdeki öncelikli yerlerini muhafaza etmektedir. Aynı zamanda ekonomik, ticari, kültürel, askerî, bilimsel ve teknolojik alanlardaki ikili ilişkilerimiz de karşılıklı çıkarlar temelinde hızla gelişmekte ve çeşitlenmektedir.

Bildiğiniz gibi 4 Kasım tarihinde ABD'de seçimler yapılmış ve Barack Obama yeni ABD Başkanı olarak seçilmiştir. Başkan adaylarının seçim kampanyaları sırasında ülkemiz için hassasiyet taşıyan bazı konularda kullandıkları farklı söylemlere rağmen, Türkiye-ABD ilişkileri, doğası gereği partiler üstü bir nitelik taşımaktadır. Bu itibarla, yeni ABD Yönetimiyle de, bundan önce olduğu gibi, iki yakın müttefik olarak, stratejik ortaklığımızı karşılıklı güven zemininde pekiştirmek ve 2008 yılında yakalanan iş birliği ve dayanışma ruhunu ilişkilerimizin her alanına teşmil etmek için çalışmaya devam edeceğiz.

Sayın Başkan, Değerli Milletvekilleri; Türkiye, ABD'nin Batısında yer aldığı Transatlantik bölgesinin Avrupa kanadıyla ilişkilerine de büyük önem ve değer atfetmektedir. Ülkemizin dış siyasetinde, ABD kadar, Avrupa ülkeleri ve Avrupa Birliği de özel bir yere sahiptir. Bu çerçevede, Türkiye'nin stratejik hedefi niteliğindeki Avrupa Birliği üyeliğini, ülkemizde günlük hayatın her alanına evrensel norm ve uygulamaları getirecek büyük bir reform ve toplumsal dönüşüm hareketinin en önemli unsuru olarak görüyoruz.

3 Ekim 2005'te başlayan katılım müzakerelerinde bugüne kadar sekiz fasıl açılmıştır. Geçtiğimiz Haziran ayında, ilk kez açılış kriteri bulunan iki faslı müzakereye açtık. Önümüzdeki dönemde ilave fasıllarda müzakerelerin açılması için ilgili tüm kurum ve kuruluşlarımızın çalışmaları devam etmektedir.

Bu çerçevede, AB müktesebatının üstlenilmesi ve siyasi reformlar bağlamında kısa ve orta vadede yapılması gereken yasal düzenlemeleri içeren Türkiye Ulusal Programıyla ilgili çalışmalar son aşamaya gelmiştir. Taslakta AB müktesebatına uyum çalışmalarımız çerçevesinde, mükerrerler sayılmaksızın toplam 438 düzenleme yapılması öngörülmektedir. Bunların 129'u yasal, 309'u ise ikincil düzenlemedir. Türkiye'nin müzakere eden bir ülke olarak hazırladığı ilk Ulusal Program olan bu çalışma, hem Türkiye'nin müzakere sürecindeki önceliklerini yansıtmakta hem de ülkemizin kısa ve orta vadeli hedeflerini ortaya koymaktadır. Ulusal Program hazırlanırken tarama ve müzakere süreci deneyimlerinden faydalanılarak kapsamlı çalışmalar yapılmıştır. Hepsinden önemlisi, çok daha katılımcı bir anlayışla hazırlanmış ve Türkiye'nin AB katılım sürecindeki kazanımları Programın hazırlanış sürecine yansımıştır. Başvurduğumuz 87 sivil toplum kuruluşundan ve yaklaşık 50'sinden aldığımız görüşler de, programın hazırlanışına büyük katkılarda bulunmuştur.

Getireceğimiz her bir yeniliğin ve reformun ardından Türkiye biraz daha değişecek, refah seviyesi biraz daha yükselecek, ülkemiz çağdaş standartlara biraz daha yaklaşacaktır.

Diğer taraftan, katılım sürecimizi daha da ileriye götürmek için gösterdiğimiz gayretler bağlamında AB'nin de gerekli adımları atmasını ve taahhütlerine bağlı kalmasını istiyoruz. Bu meyanda, AB'deki muhataplarımıza teknik bir süreç olan müzakerelerde daha hızlı ilerlenmesi yönündeki beklentimizi her fırsatta önemle vurgulamaktayız.

Zaman zaman duyduğumuz, AB'nin bütününü temsil etmeyen münferit açıklamaların bu tarihî süreçte şevkimizi kırmasına izin vermemeliyiz. Türkiye'nin AB'yle ilişkilerindeki tek hedefi, tam üyeliktir. Başka herhangi bir alternatifi kabul edemeyeceğimiz AB tarafından da artık anlaşılmıştır.

Açıkça belirtmek isterim ki, bugün varılan noktadan artık geri dönmek mümkün değildir. Şimdi bize düşen, tarihî adımlar attığımızın bilinciyle hareket ederek, içinde bulunduğumuz süreci uluslararası sistemde ve AB içinde yaşanan değişimleri dikkate alan bir yaklaşımla değerlendirmek ve önümüzdeki döneme yapıcı bir anlayışla bakmaktır. Bu tarihî görevin öncüsü, geçmişte olduğu gibi, yine Yüce Meclisimizdir. TBMM'nin yeni yasama döneminde de dayanışma ve uyum içinde çalışarak, katılım sürecini hızla ileriye götürmek için gerekli tüm reformlara, daha önce olduğu gibi önem ve öncelik vermesi, Türkiye'nin hak ettiği geleceği için belirleyici nitelikte olacaktır. Doğal olarak, müzakere sürecinin kendine özgü bazı zorlukları vardır, olmaya devam da edecektir. Ancak, sağduyu hâkim olduğu müddetçe tüm bu sorunlar aşılabacaktır. Unutulmamalıdır ki, Türkiye, karşılıklı kazanç ilkesi çerçevesinde müzakere sürecini başarıya ulaştıracak güç, birikim ve iradeye sahiptir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hükümetimiz, çok önemli bir dış politika konumuz olan Kıbrıs sorununun; BM zemininde, yerleşmiş BM parametrelerine dayanan, adil, kalıcı ve kapsamlı çözümüne destek vermektedir. Nitekim Hükümetimiz bu yöndeki ilkeli politikasını 2008 yılında da kararlılıkla sürdürmüş, ayrıca Kıbrıs Türk halkının maruz

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 5

birakıldığı haksız izolasyon ve kısıtlamaların sona erdirilmesi amacıyla sürdürülen çalışmalara ivme kazandırmıştır. Ayrıca, ülkemizin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile ekonomik ilişkileri artarak devam etmektedir. Bu meyanda, Hükümetimizin desteğiyle KKTC için hazırlanmış bulunan ve Nisan 2007’de uygulamaya konulan “Sürdürülebilir Kalkınma için Yapılandırma ve Destek Programı” kapsamındaki gelişmeler yakından takip edilmekte ve KKTC’nin altyapı yatırımlarına destek verilmektedir.

Diğer yandan, başta müzakere süreci olmak üzere, Kıbrıs’la ilgili tüm konularda, Cumhurbaşkanı Sayın Talat başta olmak üzere ilgili KKTC makamlarıyla geçmişte olduğu gibi yakın temas ve iş birliği de sürmektedir.

Adada 3 Eylül’de başlayan kapsamlı müzakere süreci çerçevesinde KKTC Cumhurbaşkanı Sayın Talat ve Rum Yönetimi lideri Hristofyas düzenli olarak bir araya gelmektedir. Liderler, ilk görüşme konusunu “Yönetim ve yetki paylaşımı” olarak belirlemişlerdir. Bu çerçevede, federal devlete bırakılacak yetkiler ile kurucu devletlerde kalacak yetkiler konusu taraflar arasında tartışılmaya devam edilmektedir.

Türkiye, Kıbrıs sorununa ilişkin çözümün BM Genel Sekreterinin iyi niyet misyonu çerçevesinde, iki tarafın siyasi eşitliğine ve iki kesimliliğe dayalı yeni bir ortaklık devleti kurulması suretiyle bulunacağı yönündeki tutumunu korumaktadır. İki kurucu devletin eşit statüsü, garanti ve ittifak antlaşmalarının devamı, AB’nin kendisini çözüme uyarlayarak çözüm anlaşmasının AB’nin birincil hukuku hâline gelmesi ve kabul edilecek anlaşmanın eş zamanlı düzenlenecek ayrı referandumlarla iki halkın onayına sunulması müzakereler çerçevesinde esas aldığımız parametrelerdir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kıbrıs denkleminin önemli bir parçası olan, geçmişte de sıkça sorunlar yaşadığımız komşumuz Yunanistan’la 1999’da başlatılan diyalog süreci bugün iki ülke arasında çok çeşitli alanlarda iş birliğine olanak vermektedir. Nitekim bu süreçte ilişkilere yön veren, düzenli siyasi temaslar, Ege sorunlarına ilişkin istikşafi görüşmeler ve güven artırıcı önlemler gibi önemli bazı mekanizmalar geliştirilmiştir. İkili ilişkilerde sağlanan ivmenin bölgemizin refah ve istikrarına da olumlu katkıda bulunduğunu memnuniyetle gözlemliyoruz. Yunanistan Başbakanı Kostas Karamanlis’in ocak ayında ülkemize gerçekleştirdiği resmî ziyaret -ki bu kırk dokuz yıldan sonra gerçekleşmiştir- Yunanistan’ın da ikili ilişkilere verdiği önemi teyit etmiştir.

Türkiye ile Yunanistan arasındaki ilişkilerde Batı Trakya Türk azınlığı ile ülkemizdeki Rum Ortodoks azınlığını birer dostluk köprüsü olarak gördüğümüzü bir kez daha ifade etmek isterim. Yunanistan’daki soydaşlarımızın anlaşmalardan kaynaklanan azınlık ve temel insan haklarından yararlanmalarını teminen gerekli adımların atılması yönündeki beklentimizi Yunanlı karşıtlarımıza sürekli iletiyoruz. Türkiye olarak Yunanistan’daki soydaşlarımıza bu çerçevede verdiğimiz desteği sürdürmeye kararlıyız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Balkan coğrafyasındaki gelişmeleri yakından izliyor, mevcut istikrarı korumaya ve sorunları barışçı yollardan çözmeye yönelik çabalara destek veriyoruz. Akraba ve soydaş topluluklarının yaşadığı bölge ülkeleriyle güçlü tarihi, kültürel ve insani bağlarımız bulunmaktadır. Türkiye, bölge ülkelerine başta kalkınma yardımları ve uluslararası misyonlara katkı olmak üzere birçok şekilde destek vermektedir. Bu desteğimiz sürecektir. Balkan halklarının barış ve mutluluk içinde yaşaması samimi arzumuzdur.

Son yıllar zarfında Balkanlar bakımından gündemin ilk sırasında yer alan Kosova’nın nihai statüsünün belirlenmesine yönelik çabalar ülkemizin de öncelikli ilgi alanı içinde olmuştur. Bildiğiniz gibi, Türkiye, 17 Şubat 2008 tarihinde bağımsızlığını ilan eden Kosova’yı tanımış olup, bu ülkeye desteğini her alanda sürdürmektedir.

Ayrıca, Türkiye, Balkanlarda kalıcı barış ve istikrarın temini amacıyla on yıldan fazla süredir AB ve ABD ile iş birliği yapmakta, Balkan ülkeleri arasındaki ikili ve çok taraflı iş birliğinin oynadığı hayati role özel önem atfetmektedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; bizim için temel öneme sahip bir başka alan Orta Doğu’dur. Türkiye’nin Orta Doğu barış sürecindeki katkıları giderek vazgeçilmez bir nitelik kazanmaktadır. Türkiye’nin, hem İsrail hem de Arap ülkeleri tarafından dürüst ve adil bir muhatap olarak görüldüğünü teyit eden en önemli gelişmelerden biri, İsrail ve Suriye arasında, ülkemizin himayesinde geçtiğimiz mayıs ayında başlatılan dolaylı barış görüşmeleridir. Bugüne kadar dört turu yapılmış olan görüşmelerde tarafların iyi niyetli, samimi ve yapıcı bir tutum sergilediklerini memnuniyetle gördük. İsrail’deki iç gelişmeler elverdiğinde bu turlara devam edilecektir. Ümidimiz, tarafların aralarında adil, sağlam ve kalıcı bir barış sağlayıncaya kadar görüşmeleri sürdürmeleridir.

2008 yılı içinde ülkemiz ayrıca, Lübnan’da giderek derinleşme eğilimine giren siyasi krizin aşılmasında da aktif rol oynamış, bu çerçevede Lübnanlı gruplar ve başta Suriye olmak üzere bölge ülkeleriyle üst düzeyde görüşmeler yapmıştır. Bu çerçevede, Lübnan’la Suriye’nin aralarında diplomatik ilişki kurma kararı almalarını bölgenin selameti bakımından önemli bir adım olarak görüyoruz.

Bölgedeki tüm sorunların merkezinde yer alan İsrail-Filistin ihtilafının çözümüne yönelik uluslararası çabaları kuvvetle desteklemeye devam etmekteyiz. Karşılaşılan tüm zorluklara rağmen, İsraililer ile Filistinliler arasında yedi yıllık aradan sonra tesis edilen diyalog ortamı ve müzakere sürecinin muhafazasını zorunlu görmekte, bu doğrultuda iki ülke liderliğini barış görüşmelerinde ilerleme sağlanması için cesaretlendirmekte ve taraflara gerginliği tırmandıracak eylemlerden kaçınmaları yönünde güçlü telkinlerde bulunmaktayız. Türkiye ayrıca, siyasi plandaki çabalarına ilaveten, Filistin halkının yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve gelecekteki Filistin devletinin kurumsal yapılarının oluşturulmasına yönelik yardım faaliyetlerini de sürdürmektedir. Bu doğrultuda, Filistinlilere istihdam sağlamak amacıyla Tarkumiye’de kurulması öngörülen sanayi bölgesi projesinde bir an önce uygulama safhasına geçebilmek için Filistin ve İsrail taraflarıyla temaslarmızı sürdürmekteyiz.

Körfez İşbirliği Konseyi’yle eylül ayında gerçekleştirilen ilk ortak dışişleri bakanları toplantısında hayata geçirdiğimiz stratejik diyalogla yeni bir kurumsal bir çerçeve oluşturmuş bulunmaktayız. Körfez’deki altı ülke ile Türkiye’nin bir arada oluşturduğu bu yeni platform önümüzdeki dönemde giderek önem kazanacak bir çerçeve olacaktır.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 6

Diğer taraftan, son yıllarda Türkiye ile Arap ülkeleri arasında kaydedilen önemli ilerlemelerin yeni bir somut yansıması Türkiye ile Arap Ligi arasındaki ilişkilerde kazanılan ivmedir. Bu çerçevede, yeni kurmuş olduğumuz "Türk-Arap İşbirliği Forumu" kapsamında ekim ayında ülkemizde Arap Ligi ile Bakanlar düzeyinde yaptığımız ilk toplantı bu ivmenin somut bir göstergesi olmuştur. On yedi Arap ülkesi ile Türkiye'yi bir araya getiren ve altı ayda bir bakanların toplanacağı bu yeni platform da Türkiye ile Arap dünyası arasında siyasi ilişkilerin gelişmesi açısından çok önemli ve yeni bir yapıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bölgesel politikalarımız çerçevesinde Karadeniz ve Kafkasya ülkeleriyle ilişkilerimize de büyük önem veriyoruz. Bu çerçevede, her iki bölgenin de önemli aktörlerinden Rusya Federasyonu'yla sağlam temellere dayanan ilişkilerimiz çok boyutlu dış politikamızın başlıca unsurlarından biridir. Bu ülke ile ilişkilerimiz yapıcı ve geleceğe dönük bir bakış açısıyla değerlendirilmekte ve 2004 Aralık ayında iki ülkenin devlet başkanlarınca imzalanan ortak deklarasyonda belirtilen "Çok boyutlu güçlendirilmiş ortaklık" hedefi temelinde geliştirilmektedir. Rusya Federasyonu ile son dönemde ivme ve süreklilik kazanan üst düzey siyasi diyalog, çeşitli temaslar ve kitlevi boyutlara ulaşmış olan turizm ilişkileri iki ülke arasında karşılıklı güven olgusunun giderek pekişmesine neden olmaktadır.

Türkiye ile Rusya Federasyonu arasında çok kapsamlı ekonomik ilişkiler mevcuttur. Müteahhitlik şirketlerimizin bugüne kadar Rusya'da üstlendikleri projelerin toplam tutarı 30 milyar dolara yaklaşmıştır. 2007 yılında 28 milyar dolar olan ikili ticaret hacminin ise 2008 sonu itibarıyla 38 milyar dolar civarında gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. Bu rakam Rusya'yı Türkiye'nin en büyük ticaret ortağı hâline getirmektedir. Rusya Federasyonu'yla ticaretimizi çeşitlendirerek geliştirmeye, karşılıklı yatırımları arttırmaya, müteahhitlerimizin faaliyetlerini desteklemeye yönelik çalışmalarımızı sürdürmekteyiz. Öte yandan, Rusya'dan ülkemize gelen turist sayısının da 3 milyonu geçeceğini burada ifade etmek istiyorum.

Rusya Federasyonu'yla siyasi konularda da yoğun temaslarda bulunmaktayız. Benim şubat ayında Moskova'ya yaptığım ziyareti takiben Rusya Dışişleri Bakanı da temmuz ve eylül aylarında ülkemizi ziyaret etmiştir. Ayrıca, Sayın Cumhurbaşkanımızın da aralık ayı içinde Rusya Federasyonu'na bir devlet ziyareti gerçekleştirmesi gündemdedir. Bu üst düzey diyalogu önümüzdeki dönemde de ivmesini kaybetmeden sürdürmek arzusundayız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Güney Kafkasya'daki durum, doğal olarak Rusya Federasyonu'yla ortak bir gündem maddemizi oluşturmaktadır. Türkiye, Güney Kafkasya'nın siyasi ve ekonomik istikrarı ile bölge ülkelerinin birbirlerinin toprak bütünlüklerine saygı temelinde barış içinde bir arada yaşamalarına büyük önem vermektedir. Bölgedeki sorunların barışçı yollardan çözüme kavuşturulması ve bölgesel iş birliğinin geliştirilmesi de ülkemizin Güney Kafkasya politikasının temel unsurları arasındadır.

Geçtiğimiz ağustos ayında Gürcistan'da yaşanan olaylar, on yedi yıldır donmuş bulunan ihtilafların sıcak çatışma riskini barındırdıklarını, bu nedenle çözüm arayışlarına yeni yaklaşımlar da geliştirilerek hız verilmesi zorunluluğunu ortaya koymuştur. Nitekim bu düşünce ve bölge ülkeleri arasındaki güven eksikliği giderilmeden ihtilafların çözümünde başarı sağlanmasının güç olacağına dair tespitimiz bizi Kafkasya İstikrar ve İşbirliği Platformu girişimini gündeme getirmeye yöneltmiştir.

Krizin patlak vermesinin hemen ardından Sayın Başbakanımız bizzat Rusya ve Gürcistan'a giderek bölgede sağduyunun hâkim olması yönünde taraflara telkinde bulunmuştur. Bu çerçevede ayrıca, bölge ülkelerinin aralarındaki sorunları tartışabilecekleri ve bu sayede silaha başvurma riski önlenilebileceği bir zemin görevi üstlenecek olan Kafkasya İstikrar ve İşbirliği Platformunun kurulması önerisini de gündeme getirmiştir. Bu önerimiz, Sayın Cumhurbaşkanımızın vaki davet üzerine Türkiye-Ermenistan millî futbol karşılaşması vesilesiyle 6 Eylül tarihinde günübirliğine gittiği Erivan'da Ermenistan Cumhurbaşkanıyla, 10 Eylülde de Azerbaycan'ı ziyareti sırasında Cumhurbaşkanı Sayın Aliyev'le yaptığı görüşmeler vesilesiyle de muhataplarımıza iletilmiştir. Bölge ülkelerinin olumlu tepkiler verdikleri bu girişimi somut adımlarla kuvveden fiile çıkarmaya yönelik çabalarımızı sürdürmekteyiz. Bu bağlamda, yakın gönül bağımız bulunan Azerbaycan'la ilişkilerimizin çok yönlü ve ortak çıkarlara dayalı bir şekilde gelişmeye devam etmesinden büyük memnuniyet duyduğumuzu belirtmek isterim. Ülkelerimiz, sadece kültürel bağlarımızla değil, siyasi ve ekonomik ilişkilerimizle ulaştığı derinlikle de birbirine yakınlaşmaktadır.

Diğer taraftan, şubat ayında Ermenistan Cumhurbaşkanlığına seçilen Serj Sarkisyan'ın, Türkiye'yle ilişkiler konusunda daha ılımlı bir tutum benimseyerek, ilişkilerimizin normalleştirilmesi yönündeki yapıcı yaklaşımımıza benzer şekilde karşılık vermiş olmasını da, temkini elden bırakmamakla birlikte, olumlu bir gelişme olarak görüyoruz. Temennimiz, Ermenistan'ın komşularıyla ilişkilerinin geleceği bakımından, başlamış olan diyalog sürecine devam etmesi ve bu şekilde hem Türkiye-Ermenistan hem de Azerbaycan-Ermenistan ilişkilerinde yeni birer sayfanın açılmasıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir başka önemli komşumuz olan İran'la uzun bir geçmişe sahip olan ilişkilerimizde son yıllarda gözlemlenen olumlu eğilimlerin sürüyor olmasından da memnuniyet duyuyoruz. İki ülke arasında iyi komşuluk bağlarının korunması temel politikamızdır. Komşumuz İran'la güvenlik, ekonomi ve enerji konularındaki iş birliğini karşılıklı fayda esasında geliştirmek arzusundayız. Bununla birlikte, İran'ın nükleer programı uluslararası toplum için endişe kaynağı oluşturmaktadır. Bu konuyu yakından takip ediyor ve meselenin diplomatik ve barışçı yollarla çözümüne aktif katkıda bulunmaya yönelik çabalarımızı aralıksız sürdürüyoruz. Bu soruna, diplomatik müzakereler dışında gerçekçi başka bir çözüm yolu da görmüyoruz.

Pakistan ve Afganistan'la, köklerini tarihten alan özel nitelikte bağlarımız mevcuttur. Terörizm ve ekonomik sorunlarla mücadelelerinde Pakistan'a tam destek vermekteyiz. Gerek ikili olarak, gerek uluslararası düzeyde Pakistanlı kardeşlerimize sağladığımız bu desteği daha da artırmak için gayret gösteriyoruz. Pakistan'ın dostlarının gereken yardımı süratle sağlamaları gerektiğini düşünüyoruz. Buna paralel olarak, Afganistan'da istikrar, güvenlik ve kalkınmanın sağlanmasına yönelik çabalara katkılarımızı sürdürüyoruz. Bu amaçla, Afganistan'a toplam yeniden imar yardımı taahhüdümüzün 200 milyon dolara çıkardık. Cumhuriyet tarihimizin en kapsamlı dış yardım programını Afganistan için

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 7

başlattık. Diğer taraftan, Pakistan ve Afganistan'ın güvenine sahip bir kardeş ülke olarak, iki ülke arasında güven ortamının ve iş birliğinin geliştirilmesi amacıyla geçen yıl başlattığımız üçlü zirve süreci çerçevesinde ikinci zirvenin de önümüzdeki kısa dönemde yapılmasını öngörüyoruz.

Tarihî ve kültürel bağlarımızın bulunduğu Orta Asya cumhuriyetleriyle iş birliğimizin derinleştirilmesi de bizim için öncelikli bir hedeftir. Bu kardeş ülkelerin ekonomik kalkınmalarına, uluslararası toplumla bütünleşmelerine, siyasi istikrar içinde olmalarına, güvenliklerine yönelik tehditlerle mücadelelerine ve her alandaki reform süreçlerine destek vermeye devam ediyoruz.

Öte yandan, Türk cumhuriyetleri arasındaki dayanışma ve birlikteliği simgeleyen ve önemli bir diyalog forumu olan Türk Dili Konuşan Ülkeler Devlet Başkanları Zirvelerine önem veriyoruz. Bu kapsamda Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi kurulması için kasım ayı sonunda bir anlaşma imzalanmış olması sevindirici bir gelişmedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hükümetimiz uygulamakta olduğu dinamik, çok yönlü ve çok boyutlu dış politikayla, kendi bölgesi ve geleneksel müttefikleri dışındaki bölge ve ülkelerle de siyasi ve ekonomik ilişkilerini geliştirmeye özen göstermektedir.

Dünya ekonomisinde üçüncü büyük ağırlık merkezi durumundaki Asya-Pasifik bölgesinin önemli aktörleri olan Çin, Hindistan ve Japonya'yla, ticaret, bilim ve teknoloji, enerji ve turizm başta olmak üzere pek çok alanda büyük bir iş birliği potansiyeli mevcuttur. 2008 yılına girerken önceliklerimizden biri bu ülkelerle ilişkilerimize yeni bir ivme vermektir. Nitekim tarafımdan şubat ayında Hindistan'a, Sayın Meclis Başkanımızca nisan ayında Çin'e ve Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından da haziran ayında Japonya'ya yapılan ziyaretler bu bakımdan son derece yararlı olmuştur. Şubat ayındaki Hindistan ziyaretim otuz yıl aradan sonra Dışişleri Bakanı seviyesinde ilk ziyareti teşkil etmektedir. Bu ülkede dört yeni başkonsolosluk açma kararı almış bulunmaktayız. Sayın Başbakanımızın 20 Kasımdan itibaren, bugünlerde, Hindistan'a yapmakta olduğu kapsamlı ziyaretin de, Türk-Hint iş birliğine derinlik kazandırılması yönünde önemli sonuçlar üreteceğine inanıyoruz. Bu çerçevede 2010'un Türkiye'de "Japonya Yılı" olarak kutlanacağını dikkatinize sunmak isterim.

Afrika konusunda ise, Afrika Birliği, 2008 Ocak ayı sonunda Addis Ababa'da yaptığı zirvede aldığı kararla Türkiye'yi Birliğin stratejik ortaklarından biri ilan etmiştir ve şu anda üç tane stratejik ortak vardır Afrika Birliğine, bunlar Çin, Hindistan ve Türkiye'dir. Öte yandan, ülkemiz Afrika Kalkınma Bankası ve Afrika Kalkınma Fonu üyeliği için 2008 Şubat ayında resmî başvuru yapmıştır ve Türkiye'nin Afrika Kalkınma Bankasının üyesi olması Mayıs 2008'de Mozambik'te düzenlenen guvernörler toplantısında onaylanmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bildiğiniz gibi, enerji konusu son dönemde Türk dış politikasının çok önemli bir unsuru hâline gelmiş olup ülkemiz bu alanda geniş bir vizyona sahiptir. 2006 yılında faaliyete geçen Bakü-Tiflis-Ceyhan Ana İhraç Petrol Boru Hattı (BTC) Projesi'ne ilaveten, Hazar Geçişli Doğal Gaz Boru Hattı Projesi'nin ilk aşamasını teşkil eden Bakü-Tiflis-Erzurum Doğal Gaz Boru Hattı (BTE) Projesi'nin 2007 yılında hayata geçirilmesiyle birlikte, Kafkaslar ve Hazar havzasında başlayan yeni iş birliği dönemi bölgemizi dünya enerji haritasında önemli bir konuma getirmiştir. Bu önemli konunun uluslararası alandaki görünürlüğü, Kafkaslar'da geçen yaz vuku bulan krizle birlikte daha da artmış olup, enerji arz güvenliğinin ve bu meyanda güzergâh ve kaynak çeşitlendirmesinin önemi bir kez daha teyit edilmiştir.

Enerji alanındaki vizyonumuz çerçevesinde, Türkiye'nin, doğu-batı ve kuzey-güney eksenlerinde transit ülke olması, Ceyhan terminalinin enerji ticaret merkezi hâline dönüştürülmesi, BTC ile BTE projelerinin ardından, Nabucco Doğal Gaz Boru Hattı, Türkiye-Yunanistan Enterkonektörünün İtalya Doğal Gaz Şebekesine bağlanması, Samsun-Ceyhan by-pass petrol boru hattı, Ceyhan-Kızıldeniz Enerji Koridoru, Hazar Geçişli Doğal Gaz Boru Hattı ve Türkiye ile Avrupa şebekelerinin bağlantılandırılması projelerinin gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. Bu projelerin gerçekleştirilmesiyle küresel enerji arz güvenliğine önemli ölçüde katkıda bulunabileceğimize inanıyoruz.

Türkiye-Yunanistan Enterkonektörünün hayata geçirilmesiyle, Avrupa Birliğinin doğal gaz tedarikinde Norveç, Rusya ve Cezayir'den sonra dördüncü arter olma hedefimizde somut bir adım atılmıştır.

Öte yandan, çevre ile ilgili sorunlar küresel boyuttadır ve acil çözüm için uluslararası iş birliği elzemdir. Türkiye, çevre sorunlarının bu niteliğinin bilinciyle uluslararası ve bölgesel sözleşmelerden doğan sorumluluklarını yerine getirme konusunda kararlı ve azimlidir. Bu anlayışla, Kyoto Protokolü'ne taraf olunmasına ilişkin yasa tasarısı bu yıl yüce Meclisimize sunulmuştur. Bunun biran önce yasalaşması, ülkemizin iklim değişikliğiyle mücadelede uluslararası alanda yürütmekte olduğu çalışmalara katkıda bulunacaktır.

Diğer taraftan, Türkiye, son yıllarda uluslararası gündemin üst sıralarında yer almaya başlayan su kaynaklarının değerlendirilmesi ve bu bağlamda nehir havzaları yönetimi konusundaki bilgi birikimi ve deneyimini de, başta komşuları olmak üzere, tüm ülkelerle paylaşmak arzusundadır. Bu düşüncelerle, önümüzdeki yıl mart ayında İstanbul'da düzenlenecek 5'inci Dünya Su Forumu'na ev sahipliği yapma görevini üstlendik. Türkiye'nin bu faaliyete adaylığının kabul görmesi ülkemizin bu alandaki politikalarının etkinliğinin de bir göstergesidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın, bulundukları ülkelerle Türkiye arasında oluşturdukları köprü, 21'inci yüzyılda giderek daha fazla insan odaklı hâle gelen dış politikamızın son derece önemli bir boyutunu teşkil etmektedir. Yurtdışındaki vatandaşlarımıza yönelik politikalarımızın temelinde iki önemli konu vardır. Birincisi, vatandaşlarımıza kaliteli konsolosluk hizmeti ve etkin himaye sağlamaktır. İkincisi ise, vatandaşlarımızın içinde yaşadıkları toplumun ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasi yaşamına aktif olarak katılabilen, mutlu ve başarılı bireyler olmalarını teşvik ederken, öte yandan anadilleri ve öz kültürleriyle bağlarını korumalarını sağlamaktır.

Bu çerçevede, vatandaşlarımızı doğrudan etkileyen yabancı düşmanlığı, ayrımcılık ve ırkçılık içerikli söylem, eylem ve uygulamalarla etkin bir şekilde mücadele etmek, keza çeşitli Batı Avrupa ülkelerinde uygulamaya konan ve ayrımcı hükümler içeren yasal düzenlemelere karşı, vatandaşlarımızın, başta temel insan hakları olmak üzere, ikili ve çok taraflı

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 8

anlaşmalardan kaynaklanan hak ve çıkarlarını korumak üzere girişimlerimiz her düzeyde sürdürülmektedir. Diğer taraftan, vatandaşlarımızın seyahat özgürlüklerinin önündeki engellerin başında gelen vize uygulamalarının kaldırılması veya kolaylaştırılması için de yoğun çaba harcanmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sunuşumun bu bölümünde Bakanlığımın çözüme kavuşturulamamış kronik bir sorununa da değinmek istiyorum.

Bakanlığım mensupları içeride ve dışarıda diğer ülkelerdeki meslektaşlarına göre çok daha güç maddi koşullarda, büyük bir özveriyle çalışmaya devam etmektedirler. Oysa günümüzde büyük yoğunluk kazanan ve önemi daha da artan uluslararası ilişkiler, hızlı, doğru ve stratejik karar alma ve uygulamayı gerektirmektedir. Bunun, Bakanlığımın hem insan gücü hem de maddi ve teknik imkânlar bakımından en iyi şekilde donatılmasını zorunlu kıldığı açıktır. Birçok orta ve küçük ölçekteki ülke dahi Bakanlığımındaki 952 kişilik meslek memuru kadrosunun çok üstünde ve özellikle maddi olanaklar bakımından daha iyi koşullarda kariyer memuru çalıştırmaktadır. Bu durumda, son derece yoğun bir gündemle çalışmakta olan Bakanlığımın görevini layıkıyla yerine getirmesi ancak mensuplarımızın maddi sıkıntıları sineye çekerek, mesai saati veya hafta sonu tatili gözetmeksizin ortaya koydukları özverili çalışmayla mümkün olabilmektedir. Yeri geldiğinde dünyanın en zor bölgelerinde gece gündüz hizmet veren arkadaşlarımızın her türlü imkâna layık olduğuna dair düşüncemin heyetinizce de paylaşıldığını ümit ediyorum.

Hâlen 1.406 personelimiz -meslek memuru, artı, diğerlerini de eklersek- yurtdışında görev yapmaktadır. Son dokuz yılda dış görevdeki personelimizin maaşları, biri 1999 yılında, diğeri ise 2004 yılında olmak üzere sadece 2 defa iyileştirilmiştir. Bu iyileştirmeler konut, eğitim ve ulaşım maliyetlerindeki büyük artış karşısında yeterli olamamış ve çalışanlarımızın geliri reel olarak gerilemiştir.

Keza, Bakanlığım memurlarının yurtiçi aylıklarının, eğitim durumu, üstlendikleri görev ve sorumluluklar, çalışma koşulları ve statüleri bakımından diğer kamu kurumlarında eşdeğer görevlerdeki memurların aylıkları düzeyinin altında olması da hakkaniyet ölçülerine sığmamaktadır. Dışişleri memuriyetinin gerektirdiği nitelikleri haiz adayları istihdam etmeye yönelik politikamızın sürdürülebilmesini teminen, her kategorideki mensuplarımıza ve özellikle merkezdeki memurlarımızın ücretlerinde iyileştirme yapılması ihtiyacı had safhaya ulaşmıştır. Yüce Meclisimizin bu hususlara olumlu yaklaşması şükranla karşılanacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sonuç itibarıyla, Bakanlığımın 2009 Mali Yılı Bütçesi 816.935.000 YTL olarak onayınıza sunulmuş bulunmaktadır. Bütçe ödeneğimiz, önceki yıllarda olduğu gibi, yatırım programımızda öngörülen projelerin gerçekleştirilmesine ve yurt içi ve yurt dışı teşkilatımızın zaruri ve zorunlu giderlerinin karşılanmasına tahsis edilecektir.

Küresel ve bölgesel planda izlediğimiz aktif dış politikamızda bazı bölgelerle ilişkilerimizin daha da geliştirilmesine ve yoğunlaştırılmasına önem atfetmekteyiz. Bu bağlamda, Hükümetimiz, Afrika'da açılacak 15 büyükelçilik ve 1 başkonsolosluk ilaveten, Güney Amerika'da 2 büyükelçilik ve 1 başkonsolosluk ve diğer bölgelerde de 4 büyükelçilik ve 12 başkonsolosluk olmak üzere 35 yeni temsilcilik açılmasını kararlaştırmıştır. Takdir buyrulacağı üzere, yeni açılan her temsilciliğimize hizmet ve ikametgâh binası temininin, fiziki ve haberleşme altyapısı kurulmasının ve diğer ihtiyaçlarının karşılanmasının ülkeden ülkeye değişmekle birlikte yüksek bir maliyeti bulunmaktadır.

Bakanlığımın ve Hükümetimizin öncelikli hedeflerinden biri, devlet itibarından ödün verilmeyeceği prensibinden hareketle, merkez ve yurt dışı teşkilatımızda hizmetin layıkıyla yerine getirilebilmesi için personelimizin çalıştığı mekânların fiziki ve teknolojik altyapılarının geliştirilmesidir. 2009 yılında da yatırım harcamalarımızın önemli bir kısmı, bulundukları ülkelerde bazıları tarihî ve kültürel miras olarak nitelendirilen devlet malı binalarımızın bakım ve onarımına, temsilciliklerimize gerekli durumlarda yeni bina satın alınmasına veya inşa edilmesine tahsis edilecektir.

Yatırım programımızda bir diğer öncelik, terörizmin küreselleştiği ve tüm ülkeleri tehdit eder bir boyut kazandığı günümüzde dış temsilciliklerimizdeki güvenlik sistemlerinin güçlendirilmesi, kullanım ömrünü dolduran güvenlik önlemleri veya önemsiz taşıtlarımızın bir program dâhilinde yenilenmesidir.

Ülkemizin dış dünyayla açık ve kapalı haberleşmesini yürütmekte olan Bakanlığımın haberleşme altyapısının teknolojik gelişmeler dikkate alınarak sürekli olarak yenilenmesi ve güçlendirilmesinin önemi açıktır. Bütçe ödeneğimizin bir kısmı da bu çerçevede ihtiyaç duyulan haberleşme teçhizatı, bilgisayar ve diğer teknik malzeme alımlarına, yazılım programlarının lisans ücreti giderleri ve diğer masraflarına tahsis edilecektir.

Bakanlığımın bütçe ödeneğinin önemli bir kısmı yurt içi ve yurt dışı teşkilatımızın personel giderleri, tüketim mal ve malzeme alımları, hizmet alımları ve temsil ve tanıtma giderleri gibi zaruri ve zorunlu giderleri için kullanılmaktadır. Zaruri giderler için kullanılan bütçe ödeneğimizin üçte 2'si dış temsilciliklerimizin ihtiyaçlarına tahsis edilmektedir. Bulundukları ülkelerdeki fiyat artışları, yerel paranın ABD doları ve avro karşısında değer kazanması gibi ekonomik gelişmelerin olumsuz etkilerine maruz kalan dış temsilciliklerimizin bütçe ödeneklerinin hizmetin aksamaması için takviye edilmesi ve her yıl yeterli düzeye çıkarılması gerekmektedir.

Bütçe tavan ödeneğimizin küresel ve bölgesel planda siyasi ve ekonomik gelişmelerin sonuçlarını, dış ilişkilerimizin sürekli genişleyen ve çeşitlenen özelliğini ve tüm bu unsurlar ışığında teşkilat yapımızdaki genişlemeyi dikkate alan bir anlayışla belirlenmesi beklentisinde olduğumuzu belirtmek istiyorum. Bu vesileyle, genel bütçenin binde 3,2'sine tekabül eden bütçe ödenek tavanımızın oranının ihtiyaçlarımızı karşılamakta yeterli olmadığı hususunu sayın komisyon üyelerinin yüksek takdirlerine sunmak istiyorum.

Sahip oldukları imkânlar ne kadar kısıtlı olursa olsun, Bakanlığımın her seviyedeki personelinin, ülkemizin dışarıda temsili ve çıkarlarının korunması için şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonra da aynı sorumluluk anlayışı ve azimle hizmet vermeye devam edeceğinden hiç kimsenin kuşkusu olmamalıdır. Bununla birlikte, bana hak vereceğinizi ümit ettiğim gibi, sunuşumda sadece en temel unsurlarına değindiğim yüklü dış politika gündemimizin ağırlığıyla,

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 9

Bakanlığımın bu gündemle baş edebilmek için sahip olduğu imkânlar arasında âdeta bir uçurum söz konusudur. Bu çelişkinin bir an önce giderilmesi yönünde yüce Meclisimizin ilgi ve desteğine ihtiyaç duymaktayız.

Bu vesileyle 2009 bütçesinin ülkemiz için hayırlı olmasını diliyor ve saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanımıza teşekkür ederiz.

Sayın Hasip Kaplan, buyurun.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Sayın Başkan, değerli üyeler, Sayın Bakan, Dışişleri Bakanlığının değerli temsilcileri, bürokratları, çalışanları; bugün Sayın Bakanı aramızda gördük. Çünkü hep uçakta, havada ülkeleri dolaşıyor. Öncelikle Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi yedek üyeliğine seçilmemiz konusunda etkin çabaları olan Dışişleri camiasını burada kutlamak istiyorum, sözlerime bununla başlamak istiyorum. Umuyorum ki, Birleşmiş Milletlerin reform sürecinde, yeni yapılanma sürecinde 2000 yılından bu yana etkin olarak sürdürülen çalışmalarda da bu geçici üyeliğimizin daha etkin olarak katkılarının olacağına inanıyorum.

Aslında çok kapsamlı bir sunum dinledik. Burada bir iki noktaya değinmek istiyorum. Çünkü süremiz itibarıyla mümkün değil. Ancak, son İlerleme Raporu önümüzde. Baktığımız zaman ciddi sıkıntılar var. Zaten Sayın Bakanımız ulusal program taslağını tüm partilere de götürdü, bu konudaki düşüncelerini de istedi. Ancak, duraklama var sanki böyle iki üç yıldır AB müzakere sürecinde. Ki 2008 İlerleme Raporu'nda da bunun alt başlıkları var.

Yine, insan hakları konusu, düşünce özgürlüğü, gösteri, Anayasa reformu, yani siyasi kriterler... Ama bence bunun yanında ekonomik kriterle ilgili de çok ciddi sorunlar var. Örneğin, bir taraftan İlerleme Raporu'nda kara parayla mücadele, yolsuzluklarla mücadele için çaba var; bir taraftan kriz nedeniyle kara parayı aklayan yasalar çıkarıyoruz; Bazı Varlıkların Kazandırılması Yasası ona benzeyen bir olay. Bu konuda sanıyorum Bakanlığın daha etkin ve ulusal program taslağı konusunda ödünsüz bir Meclis çalışması yapmasında yarar var diye düşünüyorum. Çünkü Türkiye'nin girdiği bu mecradan geriye dönmesi artık mümkün değil ve zaten cumhuriyetin kuruluşundan bu yana çağdaş, demokratik, uygar bir rota izlenmesinin sonucudur bu.

Ben bir noktaya daha değinmek istiyorum. Çünkü, bu yakın bir zaman ama kısaca da sunuşta geçti: G-20 zirvesi Amerika'daki. Küresel krizle birlikte gelen sıkıntılar var. Sıkıntılardan, fırsatlardan bahsediliyor. Ama bir şeyi konuşmadığımızı düşünüyorum Meclise özellikle komisyonlarda. G-20 Zirvesinin havasını teneffüs ettiniz. Dün Başbakan Yardımcımız ve Hazine sorumlu Bakanımız da buradaydı. G-20 Zirvesinde bir kriz siyaseti doğuyor, yeni bir siyaset doğuyor, ekonominin politikası, ekonominin siyaseti yeniden bir şekillenme, yeniden bir rota çiziyor. Türkiye burada nerede olacak? G-20 içinde yer alan bir ülke. Şüphesiz ekonomik önlemler, likidite fonlarının finanse edilmesi, banka mevduatlarının garantiye alınması, bunlar var. Ama enerji ve güvenlik politikasıyla iç içe girmiş bir ekonomik krizde siz dünya siyasetini bundan ayrı tutamazsınız ve dünya siyaseti, ekonomi siyaseti ayrı tutulduğu zaman doğru bir dış politikanın da izlenmesi mümkün değil. Keynesçi teoriden geliyoruz bugün Malthus'un iki yüz yıl önceki nüfus teorisi gündeme gelip tartışılıyor; gıda aynı, kaynak aynı, tarla aynı, nüfus artıyor, bölüşüm düşüyor gibi çok klasik gibi gözüken, üniversitelerde birinci sınıfta okutulan teorilerin dahi gündeme geldiği bir dönemde bence Orta Doğu, Kafkaslar ve Uzak Doğu'daki siyasi gelişmelerin, bu krizle birlikte yeni bölgesel paktların anlaşmaları da zorlayacağını gösteriyor. Zaten Türkiye'nin dış ekonomik ilişkilerinde, ithalat ve ihracatta yüzde 65-70 oranında ABD ve Avrupa Birliğiyle yaptığı potansiyel 100 milyar euro düzeyinde olanın bir gerileme kaydettiğini 2007'den bu yana görüyoruz ve bir yön veriyor; dış ticaretimizde bir bakıyoruz, Rusya'yla, Afrika'yla, Uzak Doğu'yla, Hindistan'la, Kore'yle, Japonya'yla bir yön. Bu yön tek bir yön değil, bu yönün siyasi bakış açısıyla da ekonomi politikalarının şekillendirilmesi gerekiyor. Bu anlamda bakıldığı zaman çok yerinde bir tespit, donmuş sorunlar bir anda ortaya çıkıyor. Kafkaslar'da –değindiniz- Gürcistan olayında çıktı. Balkanlar her zaman böyle bir duruma uygun. Orta Doğu zaten kaynayan bir durum.

Şimdi bu durum içinde Irak'taki gelişmelere siyaset anlamında, dış siyaset ve strateji anlamında bakıldığı zaman hep bir asayiş siyasetinin öne çıkarıldığı görülüyor. Hâlbuki bizim Irak'la komşuluk hukukumuz, potansiyelimiz ve Irak'ın yeniden inşa ve yapılanmasındaki 200 milyar dolarlık potansiyeli dikkate alındığı zaman ki, bugüne kadar bütün fırsatları yitirmiş bir Türkiye'nin geldiği nokta yeni bir siyaset anlayışını geliştiriyor. Tabii ki şunu açıkça ifade edeyim: Kırmızı çizgilerden geldiğimiz noktada çok şey kaybetti Türkiye. Belki 40-50 milyar dolarlık fırsatları yitirdi. Ama MGK'da bugün Irak'la iyi ilişkilerin geliştirilmesini, daha sonra brifinglerde de yansıdığı gibi, Hükûmetin dış politikada Irak Kuzey Kürt Yönetimi'yle ilişkilerin geliştirilmesini olumlu görüyoruz. Bu olumluluk komşularla da iyi ilişki ve komşularla iyi ilişkiyle beraber Türkiye'ye komşu ülkelerin güveni temelindeki yatırımlar açısından da çok önemli. Elbette ki güvenlik sorunları da bunun içinde yer alacaktır ama ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel boyutuyla bir bütün olarak alındığı zaman, aslında güvenlik sorununun bir parça olduğu, onun da ülkenin iç sorunu olduğu, ülkenin içinde, Mecliste getirilip konuşulması gereken bir sorun olarak çözülebileceği konusu önemli. Ama ne yazık ki bunu konuşmuyoruz Meclisimizde. Hükûmet konuşmıyor, diyalog yolları kapanmış, sorunu Mecliste tartışmıyoruz, gizli oturumlara getiremiyoruz veya açık oturumlarda açıkça tartışmıyoruz, liderlerimiz bu ara çok birbirinden kopuk, artık özel günlerde, bayramlarda, resepsiyonlarda ancak zoraki bir tokalaşma, dışarıda medeniyetler ittifakının peşinde koştururken ülke içinde aslında bir diyaloga, barışa ve uzlaşıya ihtiyaç var.

Bu açıdan şunu çok açık ifade etmekte yarar var: Hassasiyetler, yaşadığımız acı olaylar bizi aslında daha hassas ve daha etkin bazı sorunların üzerine gitmeye zorluyor, sorunların üzerini örtmeye değil. Şunu çok açık ifade edeyim: Örneğin sunuşta yer alıyor, Sayın Talabani Türkiye'ye geldi. Ama nasıl geldi? Türkiye'ye geldiğinde ne Irak bayrağı asıldı, ne doğru dürüst bir karşılama yapıldı. Gizli, yoğun bir programla geldi gitti. Hâlbuki o günlerde 200 bin nüfuslu bir devletin bayrakları asılmıştı Sayın Talabani'nin gelmesinden sonra. İlginçtir, bayrak renkleri de yeşil, sarı, kırmızı olduğu için polis alarma geçmişti. Şimdi bazı şeylerden artık kurtulması lazım. Türkiye büyük bir devlet, dünyada tarihî yeri olan bir devlettir. Hâlâ Dışişleri Bakanlığının, bilmiyorum, sunumlarında Irak Anayasası'nda geçtiği gibi aynen İngilizcesi "KRG" harfleriyle yazılan "Kürdistan Bölge Yönetimi" kavramını rahatlıkla kullanabiliyor musunuz? Çünkü

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 10

yapılan ve Meclise gelen uluslararası sözleşmeler var. Görüşeceğiz Mecliste yakında. Şu an İçişleri Bakanımız, Dışişleri temsilcileri Bağdat'ta. Yine Kuzey Irak Yönetimi, Amerika, üçlü bir mekanizmanın kurulduğu söyleniyor. Şimdi bu mekanizmalar kurulduğu zaman şüphesiz Meclisin bu hassas ve duyarlı konularda bilgilendirilmesi, Meclisin bu sürece katılması ve unutulmasın, Orta Doğu'da eğer 40 milyon Kürt yurttaşımız yaşıyorsa bunun yarısı Türkiye'de yaşıyor. 5-6 milyon Kuzey Irak'ta, İran'da daha fazla, Suriye'de de 2 milyon civarında. Bu nedenle, bu hassas konularda, bu sorunumuzu aşma konusunda sanıyorum diyalog konusunu içeride de işletmemiz ve konuşabilmemiz sorunların çözümüne büyük bir katkı sunacaktır.

Enerji ve su güvenlik politikaları konusunda, geçen bütçe sunuşunda da bahsetmiştim, bu sefer de Bakanlığımızın da artık bunu bir güvenlik ve strateji sorunu olarak almasından mutluluk duydum. Çünkü enerji ve su güvenlik denkleminde dış siyasetinde yer vermeyen hiçbir ülkenin ne Kafkaslar'daki gelişmeleri ne Orta Doğu'daki ne Afganistan'daki ne Uzak Doğu'dakini çözme şansı yok. Bir de artık biz koridor enerji devleti olmaktan tabii ki umarız yerinden kaynaklarıyla, kendi kaynakları enerjiye dönen bir ülke oluruz. Çünkü bu sene gördük ki, doğal gazla gelen zamlar, elektriğe, suya... Korkunç bir durum.

Ben sözlerimi burada bitirdiğimde de özür dileyerek izin isteyeceğim. Çünkü saat 12'de bir basın toplantısına gideceğim.

Zaman zaman dış politikada uyum sorunu yaşanıyor. Örneğin nükleer silahsızlanma konusunda devletin bir politikası yok. Başbakan İran'da öyle bir söz söyledi ki: "İran'ın nükleerinden bahseden önce kendisindekinden bahsetsin." dedi çok açık. Oysaki Dışişleri politikamız, Sayın Gül'ün yaklaşımları çok net; İran'ın nükleeri konularında çalışmaların belli bir standardı vardır, uyarısı vardır dostça komşu bir ülkeye. Çünkü çok yakın zamana kadar İran'a bir müdahale hep gündemde, konuşuluyordu ve bu müdahalede Türkiye'nin de başının ağrıyacağı çok açık bir ifade olarak geçiyordu.

Ben son olarak vizeyle ilgili bir düşüncemi açıklayacağım ve tamamlayacağım. Vize sorunu konusunda şunu söyleyeceğim: Kırmızı diplomatik pasaportlarımız var. Ama ABD, Kanada, İngiltere, birçok Avrupa ülkesi, Afrika ülkesi, Asya ülkesi bize uyguluyor. Bırakın onu, Dışişleri camiası diplomatlarına da aynı eziyeti çektiriyorlar. Yani o üstlerini arama tarama onur kırıcıdır. Eğer biz dış politikamızla karşılıklılık ilkesini hayata geçirmesek... Olabilir, İngiltere'de kırmızı diplomatik pasaport yoktur ama bize ne uyguluyorsa biz de onlara onu uygulayalım. Biz onların konsolosluklarında kapıda kuyruk oluyorsak, onların parlamento de bizim konsolosluk kapısında beklemeli ki, bu sıkıntının ne anlama geldiğini anlasın.

Geçen gün bir programım vardı, Kanada'ya gidecektim. Biletler gelmiş, davetiye gelmiş, bayrama denk geldi. Kanada Konsolosuyla konuştum, "Sorun değil Hasip Bey, gelin hemen veriniz." dedi. Gittim, bana bir kâğıt verdiler: "On gün sonra gelir misiniz?" Çağırın şu sorumluyu dedim. Ankara'da Kanada vize sorumlusu. Siz Türkiye'de seçilmiş parlamenterle resmen dalga geçiyorsunuz dedim. Bana diyorsunuz ki: "On gün içinde değerlendireceğiz." Oysaki benim toplantım yarın, uçak biletim bugün. Ve bunun anlamı "gitme"dir, "vermiyorum"dur. Yani bunun başka bir anlamı yok. Sizin yaptığınız doğru değildir, ben bunu parlamento zeminlerinde dile getireceğim dedim. Sonra bunu araştırdığımda, bizim Bakanlığın camiası parlamenterlerden çok daha zor koşullarda. Özellikle Amerika, bazı ülkelere gidişlerde onur kırıcı davranışlara maruz kaldıklarını gördüm. Burada bir tek kolay yol var: Kim bize ne uyguluyorsa biz de onlara onu uygulayalım. Çok zor değil. 40-45 ülke bize uyguluyor. Aynısını, getirelim ortaklaşa bütün partiler bir yasa teklifi, ondan sonra da büyükelçilerine burada söyleyelim: Siz bize böyle davranırsanız biz de karşılıklılık ilkesini uygulayınız. Bence bu sorunu çözmekte yarar vardır. Zaten Schengen Sözleşmesi çerçevesinde birtakım durumlar var. Bunu hatırlatmak istedim Başkanım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Mehmet Günel, buyurun.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli üye arkadaşlarım, Dışişleri Bakanlığımızın değerli bürokratları, kıymetli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakana sunuşundan dolayı teşekkür ediyorum. Ama ben öncelikle "Sunuş"un kapağından başlamak istiyorum Sayın Bakanım. Burada "2009 yılına girerken dış politikamız. Dışişleri Bakanı ve Başmüzakereci..." Şimdi içerideki faaliyetlere ve sizin söylediklerinize baktığımız zaman dilek ve temennilerden öte bir şey maalesef görünmüyor. Yani açılan fasıllardan bahsettiniz örneğin. Kaç tane fasıl kapandı, onlarla ilgili ne yapıyoruz?... Sadece yapılacak düzenlemelerin adedinden ve ulusal programın hazırlık çalışmalarından bahsetmişsiniz. Bence, özellikle, burada zaman zaman da tartışılıyor ama doğru bir şekilde bu ilişkiyi tespit edip, gerçekten tutumumuz nedir, bizimle samimiyetle bunları paylaşmanızı istiyoruz. Yani burada hepsinde "Önemlidir, önemlidir, önemlidir" deyip, Türkiye için genelde yaptığınız değerlendirmelerin çoğu bu şekliyle. Ama biz o önem içerisinde sizlerin neler yaptığınızı... Sadece birkaç tane uluslararası toplantıdan bahsetmişsiniz ama şimdi bugünkü geldiğimiz noktada gerçekten "Başmüzakereci" sıfatıyla siz tam üyelik hedefine girme yolunda gerekli çalışmaları yapıyor musunuz veya Avrupa Birliğinin bu tutumunu nasıl karşılıyorsunuz? Şimdi hâlâ "Tam üyelik stratejik hedeftir." diyoruz. Daha dün sabahleyin gelirken radyoda haberde dinleyerek geldim Olli Rehn -siz gerçi "Münferit bazı şeyler olabilir, onları dikkate almayın." demişsiniz ama Olli Rehn artık münferit olmaktan çıkıyor- kurumsal temsili yapan yönetici sıfatıyla "Türklerin dolaşım hakkını kısıtlayabiliriz, merak etmeyin." diyor. Daha önceki bize stratejik ortaklık önerileri, işte farklı bir statüde bizi oraya çapalama hedeflerini biliyoruz ama biz sizden gerçekten bu konuda ne düşündüğünüzü ve gerçekten bu söylediklerinizde samimiyseniz de bu gayretlerinizin -burada yazıyorsunuz- ne ölçüde, hangi aşamada olduğunu, bizim bilmediğimiz birtakım şeyler olup olmadığını merak ediyoruz.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 11

Şimdi bizim Avrupa Birliğiyle ilişkilerimiz maalesef, başlangıçta sizin söylediğiniz gibi, belki bir hedef olarak kondu ama şu anda Avrupa Birliğinin zaten kendisi birtakım sıkıntılar çıkarıyor ve bir vesayet ilişkisi, sürekli olarak bizden talepte bulunan. Ki, siz de satır arasında diplomatik bir şekilde söylemişsiniz: “Takipçisi olacağız. Bizim de taleplerimiz var. Bize karşı da söylediklerini yerine getirsinler.” diye ancak bu kadar Dışişleri nezaketiyle söylemişsiniz. Ama biz daha açık söyleyebiliriz. Burada her konuda bizden talepleri var.

Şimdi burada biz bunu eğer bir kader sorunu olarak oraya girmek zorundayız diye görürsek bu konuda hata yaparız çünkü. Ondan zaten şu anda her türlü konuda bize zorluğu çıkarıyorlar. Kıbrıs’la ilgili -biraz sonra değineceğim- bu talepleri... Yani öncelikle bizim ciddi bir şekilde Avrupa Birliğinden samimi bir değerlendirme yapmasını, bizi de oyalamadan bu konuda, Türkiye’nin millî birliğini, bütünlüğünü, terörle ilgili hassasiyetini... Avrupa Birliğinin bazı ülkeleri bölücülük konusunda bir taraftan kınama yayınlarken öbür taraftan hâlâ bölücü örgüte destek veriyorlar. Sizler de bunu söylediniz. Sayın Başbakanın sekiz ülkeye bizzatî yazıyla bazı durumu mektupla bildirdiğini söylediniz. Yunanistan meselesinde, Ermenistan meselesinde, bu konularda gerçekten Avrupa Birliği nasıl bakıyor? Bizim bu tutumu ortak bir şekilde gözden geçirerek hem bizim hem de onların bu süreci sorgulaması gerekiyor. Hâlâ stratejik hedef olarak duruyor mu? Duruyorsa, hangi şartlarda burada başarılı olabiliriz? Bu konuda biraz daha açıklama bekliyorum Sayın Bakanım.

Genel olarak baktığımız zaman Amerika ilişkileri, diğer birçok ülkeden bahsettiniz. Kerkük, sadece seçim süreciyle ilgili olarak bir cümle geçiyor.

En son, çok ayrıntıya girmeden... Ağustos ayı içerisinde bu yerel seçim kanununu kabul etmeyen Kürt grupların bir talebi vardı Sayın Bakanım. O süreçte Sayın Genel Başkanımız da size yazılı uyarıda bulunmuştu. O günden bugüne halen daha sadece süreci izleyip adil, kalıcı bir çözüm beklediğimizi söylüyoruz. Ama bir taraftan da onları bu hâle getirip şımartan oradaki Peşmerge liderleriyle -hâlâ siz “sayın oranın yönetiminin Başbakanı” diye söylüyorsunuz ama- resmî temaslarımızı hızlandırıyoruz.

Sayın İçişleri Bakanına sordum “Irak’tan çekileceğini Amerika Birleşik Devletleri söylüyor. Bu konuda sizin herhangi bir şeyiniz var mı, bir görüşme oldu mu?” diye. Hiçbir şey söylemedi. Dün baktım televizyonlarda, bizim “istenmeyen adam” ilan ettiğimiz kişi kenarında oturuyor, gazetelerde bugün yer alıyor ve onunla beraber oturmuş müzakere ediyoruz. Yani bu süreçte daha önce bir pazarlık yapıldı mı diye sormuştuk, hiçbir şey söylememişti. Şimdi ne oluyor? Yani Irak’ta bundan sonraki süreçte bir pazarlık mı yapıldı? Amerika Birleşik Devletleri’nin kuvvetleri Türkiye üzerinden mi çekilecek? Nedir bu mesele? O konularda herhangi bir açıklık yok.

Şimdi en ilginç olanı, tabii ki bu şekliyle muhatap kabul edilmesi, Sayın Başbakanın onlarla görüşmesi artık belli bir aşamayı geçtiğimizi gösteriyor Sayın Bakanım. Ama bütün bunların ötesinde bir kararlılık sergileyemediğimiz ortada. Sürekli gelişmelere göre... Hani sizin “proaktif” dediğiniz tarzda bir politika maalesef göremiyoruz. Bizim çok önemseydiğimiz ve sizin de kısaca Ermeni meselesine değinirken, Sayın Cumhurbaşkanının temaslarıyla ilgili olarak bir kenarda başlayıp sonra “İlişkilerimiz devam ediyor.” diye söylediğiniz Azerbaycan’ın dışında Türk dünyasıyla ilişkilere maalesef iki paragraflık, o da zirveden bahsederek yer vermişsiniz. Şimdi böyle bir ortamda Amerika’nın Afganistan’da ne işi var, Irak’ta ne işi var... Siz, enerjinin önemli olduğunu, enerji arz güvenliğinin, enerji politikalarının önemli olduğunu söylediniz. Bizim Türkmenistan’la, Kazakistan’la herhangi bir ilişkimiz yok mu Sayın Bakanım? Doğal kaynaklar açısından en zengin olan ülkelerle başka bir ilişki geliştirmiyor muyuz? Yani Ermeni sorunuyla ilgili kısımda sadece Azerbaycan’a değinip, arkasından da bir paragrafla geçmişiz.

Şimdi Ermeni meselesinde bir değişiklik mi var, anlayışımızda değişiklik mi var? Temel kavramlarımız neydi: Karabağ’dan kayıtsız şartsız çıkması, Türkiye’den toprak taleplerinden vazgeçmesi, anayasasında bu hâlâ dururken. Biz şimdi yeni bir diplomasi... Tabii ki diplomatik gelişmeler, görüşmeler olabilir ama bunun resmiyet kazanması, karşıdan herhangi bir tutum değişikliği olmadan böyle bir sürece girilmesini de maalesef anlayabilmiş değiliz.

Beni asıl ilgilendiren kısmı Türk dünyasıyla ilgili. Az önce söyledim.

Şu anda Sayın Bakanım Kıbrıs’la ilgili de bir şeyler söylediniz ama bu süreç gerçekten ciddi olarak kötü bir yere doğru gidiyor. Maalesef gündelik politikalara devam eden anlayışımız, teslimiyetçi anlayışımız bizi Kıbrıs’ta da çıkmaza doğru götürüyor. Şimdi şöyle bir cümle okuyacağım, sonra kimin söylediğini size ifade edeceğim: Hristofyas ve Talat arasında 1 Temmuzda yapılan görüşmede anlaşmaya varılan iki konu Kıbrıslı Türklerin manevra alanının ne kadar dar olduğunu gösterdi. Öncelikle Kıbrıs’taki iki siyasi varlığın bir konfederasyonu dönüşmesi şeklindeki Türk görüşü tamamen ortadan kalktı. Daha küçük nüfus ve daha zayıf ekonomiyle birleşik bir Kıbrıs’ta Türkler siyasi bir egemenliğe sahip olamayacak demektir. Kıbrıs Türk siyasi partilerinin görüşleri en aza inecek ve etnik çizgide yapılacak oylamalarda her zaman azınlıkta kalacaklar.” Yani bunun başlığı: “Türkler dışlanacak.” Amerikan düşünce kuruluşu Stratfor’un bu konudaki raporu. Bu konuda görüşünüz nedir? Siz burada bir sürü çözümünden yana birtakım şeyler, “Eşit devlet, eşit statü” demişsiniz ama, eğer böyle bir devlet yapısı içerisine gireceksek Türklerin oyunun demokratik bir Kıbrıs devleti içerisine halk olarak kabulü sürecinde sadece oyu kadar temsil edileceği bu şartlarda anlaşılıyor ki, onun içerisinde de 74’ten beri Ada’ya gelen Türk göçmenlerinin birçoğunun da vatandaşlıktan dışlanacağını, bugünkü çoğunluğu da sayısal olarak sağlayamayacağımız ileri sürülüyor raporda. Kıbrıs konusunda da net bir tutum takınmamız gerektiğini düşünüyorum. Bu konularda sizin görüşlerinizi rica ediyorum.

Sayın Bakanım, dış dünyayla ilgili konuları daha önceki günlerde Atatürk Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, TİKA bütçesi, Türk Tarih Kurumu, diğer konularda da geniş olarak konuştuk. Kendileriyle sizlerle de -Dışişleri Bakanlığıyla da- irtibat içerisinde yeni projeler, buralara açılımlar getirmeleri gerektiğini konuştuk.

BAŞKAN – Sayın Günal, toparlayabilirseniz lütfen.

MEHMET GÜNAL (Devamla) – Toparlıyorum. Zaten toparlamaya geçmiştim Başkanım. Merak etmeyin, hemen toparlayacağım.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 12

Burada bir millî dış politika benimsemediğimiz takdirde... Bunu sadece sözcük olarak söylemiyorum, bir öngöründen bahsediyorum. Dış dünyayla ilgili de, dış Türklerle ilgili de... Atatürk 1933 yılında Sovyetler Birliği'nin dağılacağını öngörmüş: "Bugünkü Sovyetler Birliği dostumuzdur, komşumuzdur, müttefikimizdir. Bu dostluğa ihtiyacımız var. Fakat yarın ne olacağını kimse bugünden kestiremez, o da parçalanabilir. İşte o zaman Türkiye ne yapacağını bilmelidir. Bizim bu dostumuzun idaresinde dili bir, inancı bir, özü bir kardeşlerimiz vardır. Onlara sahip çıkmaya hazır olmalıyız. Hazır olmak demek, yalnız o günü susup beklemek demek değildir. Manevi köprüleri sağlam tutarak, dil, inanç, tarih gibi köklerimiz sağlam tutarak bunu geliştirebiliriz. Ve bu şartlarda köklerimize inmeli ve olayların böldüğü tarihimizin içinde bütünleşmeliyiz. Onların bize yakınlaşmasını bekleyemeyiz, biz onlara yakınlaşalım." diyor. Artı, bizim partimizin kurucusu ve Başbuğu olan Alparslan Türkeş 1944 yılında tarih vererek Sovyetler Birliği'nin dağılabileceğini ve bu konuda çalışma yapmamız gerektiğini söylüyor. Dolayısıyla biz bu öngöründen yoksun bir şekilde bakarsak, bütün dünyanın gözünün Avrasya'ya, enerji odaklarına dikildiği bir ortamda biz bu ülkelerle işbirliğimizi ekonomik olarak da geliştirmesek, maalesef 21'inci yüzyılı da heba etmiş oluruz diye düşünüyorum. Doğal gaz ve petrolde Rusya'ya bu kadar bağımlı iken bu ülkelerin imkânlarını dikkate almadan, Amerika ne der, Avrupa Birliği ne der kaygısıyla bir yere varamayacağımızı söylemek istiyorum. Bunun için de sizin burada belirttiğiniz gibi, tabii ki medeniyetler çatışması değil ama medeniyetler ittifakıyla da değil, geçmişte devletler kurmuş, dünyaya adil bir şekilde nizam vermiş Türkiye'nin devlet geleneğinden yola çıkarak Türk-İslam medeniyetinin yeniden ihyasıyla ancak buralara ulaşabileceğimizi düşünüyorum. Bu çerçevede böyle bir öngörüyle, aktif, millî, etkin, çok yönlü bir dış politikayla 2023 lider ülke vizyonunu gerçekleştirebileceğimize inanıyorum. Sizden de bu konuda kararlı tutumlar bekliyoruz.

Teşekkür ediyorum, hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Günel.

Sayın Bakanım, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarımız; birleşime saat 13.00'e kadar ara veriyoruz.

Kapanma Saati: 12.00

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.00

BAŞKAN : Sait AÇBA (Afyonkarahisar)

BAŞKAN VEKİLİ : Mehmet Altan KARAPASAOĞLU (Bursa)

SÖZCÜ : Hasan Fehmi KINAY (Kütahya)

KÂTİP: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

----0----

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, Değerli Dışişleri Bakanımız; 19'un Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Söz sırası Sayın Öztürk'ün...

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Dışişleri Bakanlığımızın değerli bürokratları ve basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben konuşmamda daha çok Avrupa Birliği ilişkilerine değineceğim. Türkiye ile AB arasındaki ilişkiler 1963 tarihinde imzalanan Ankara Anlaşması'yla başladı. 14 Nisan 1987 tarihinde Ankara Anlaşması'nda öngörülen dönemlerin tamamlanması beklenilmeden üyelik başvurusunda bulunuldu. 1 Ocak 1996 tarihinde gümrük birliğinin tamamlanmasıyla Türkiye-AB ortaklık ilişkisinin son dönemine girildi.

Türkiye, Avrupa Birliğine tam üye olmadan bu birlik ile gümrük birliği tesis eden ilk ve tek ülke olma durumunu koruyor.

Türkiye-AB ilişkilerinin dönüm noktası, 57'nci Ecevit Hükûmeti döneminde, 1999 yılında yapılan Helsinki Zirvesi'nde, Türkiye'nin Avrupa Birliğine adaylık statüsünün teyit edilmesi ve Türkiye'nin AB'nin yeni genişleme politikası çerçevesinde oluşturulan sisteme diğer aday ülkelerle eşit statüde katılacağına ilişkin karar olmuştur.

Değerli milletvekilleri, AB, uyum konusunda Türkiye'den beklentilerini içeren katılım ortaklığı belgelerini kabul etmekte, biz de bu belgelere uygun adımları hangi takvim içinde atacağımızı gösteren ulusal programları kabul etmekteyiz.

Bu çerçevede, uyum için taraflar arasında fasıllar itibarıyla katılım müzakereleri devam etmektedir.

Avrupa Birliği, her yıl, katılım ortaklığı belgeleri ve ulusal programlar çerçevesinde her aday üye gibi bizi de izlemekte ve yıllık değerlendirmeler yapmaktadır. Bu değerlendirmeler ilerleme raporlarında yer almaktadır. Bu raporlarda bir yıl içinde yapabildiklerimizin yanı sıra yapamadıklarımıza ve bizden beklediklerine işaret edilmektedir.

Sözü edilen ilerleme raporlarında, AB'ye alınmamız için atmamız istenen bazı adımlar var ki ilişkilerin geleceğini belirsiz hâle getirmektedir. "Sınır komşularınızla sınır ihtilaflarını hallediniz." Denilmektedir. Bu çerçevede akla Ege kıta sahanlığı, Ermenistan ile ilişkiler, Kuzey Irak sorunları, Suriye'nin Hatay ile ilgili emelleri gelebilir.

Lozan Anlaşması'nda tarif edilen azınlıklar dışında, Kürt ve Alevi vatandaşlarımız başta olmak üzere yeni azınlıklar yaratılması yönünde talepler olduğunu görmekteyiz.

Sınır aşan sularla ilgili nehirlerimizin yönetiminin uluslararası yönetime bırakılması yönünde talepler olduğunu bilmekteyiz. Bunlardan Kıbrıs ile ilgili olanı öncelikli görmektedir.

Kıbrıs konusunda, AB'nin asıl üyeleri olan Yunanistan ve Kıbrıs Rum kesiminin tezleri doğrultusunda, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin kendisini feshederek Rum kesimi yönetimine tabi olması, garantörlük statüsünün sona ermesi, Adada işgalci olarak nitelendirdikleri Türk askerlerinin geri çekilmesi istenmektedir.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 13

Avrupa Birliği Kıbrıs konusunda tam bir çelişki içindedir. Batılılar, Balkanlarda ve bütün dünyada ulus devletlerin parçalanarak küçük devletlere dönüşmelerini tahrik ve teşvik ederken, otuz dört yıldır ayrı iki millet ve iki devlet hâlinde hiç bir olay olmadan barış içinde yaşayan Kıbrıs'ta tek bir devlet oluşturmaya çalışmasını anlamak mümkün değildir.

Aday statüsünün ardından, gümrük birliğinin AB'ye yeni üye olan ülkelere de yaygınlaştırılması amacıyla imzaladığımız ek protokolün, Kıbrıs Rum kesimine uygulanmaması AB ile ilişkilere yeni bir boyut kazandırmıştır. Söz konusu ek protokolün Kıbrıs Rum kesimine uygulanmaması, AB ile ilişkilerde müzakerelerin az yoğunluklu devam etmesi ve müzakereleri biten başlıkların da kapatılmaması sonucunu doğurmaktadır. Yani, Kıbrıs ile ilgili Birleşmiş Milletler temsilcilerinin gözetiminde sürdürülen görüşmeler, iki tarafı da tatmin edecek bir çözüme ulaşana kadar, AB ile olan ilişkilerimiz fiilen buzdolabına kaldırılmış görünmektedir.

Değerli milletvekilleri, aksine açıklamalar yapılmış olsa da Türkiye'ye kesin üyelik yerine imtiyazlı üyelik verilmesi konusu aşıktan tartışılmakta, üyelere birlikte Türkiye de bu tercihe ısındırılmaya çalışılmaktadır. Türkiye'nin tam üyeliğinden yana olanlar arasında, tam üyeliğin, isteyen üye ülkelerin ülkelerinde yapacakları halk oyu koşuluna bağlanmasını isteyenlerin az olmadığını da dikkatlerinize sunmak istiyorum.

Bugüne kadar düzenlenen ilerleme raporlarında ve son olarak AB yetkililerinin yaptıkları açıklamalarda Türkiye'nin aday üyeliği kesin üyelikle sonuçlansa dahi Türk işçilerinin serbest dolaşımına geçici veya kesin sınırlandırmalar getirilebileceği konusu yer almaktadır. Ancak aynı AB bizden, bugünden, üye ülke vatandaşlarının ülkemizde serbest dolaşımı önündeki engelleri kaldırmamızı isteyebilmektedir.

Sonuç olarak, katılım müzakereleri devam ediyor gibi görünmekle birlikte, AB ile ilişkilerimiz aslında buzdolabına kaldırılmış durumdadır. Avrupa Birliğinin bize karşı net olmayan tavrı sürmektedir. Buna rağmen Türkiye, kendisine dayatılan mevcut pozisyonu kabul ederek, bekleme moduna girmiş görünmektedir. İlişkilerin önünü açma yönünde aktif bir politika izlenmemektedir. Bununla, Kıbrıs'ta Rum kesiminin tezini kabul edip tıkanıklığın önünü açın demek istemiyorum. Hükümetten, bugüne kadar takındığı pasif bekleyiş tavrı dışında, daha aktif bir dış politika uygulamasına geçmesini beklediğimizi ifade etmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, Avrupa Birliğinin son ilerleme raporunda, "AB Genel Sekreterliğinin personel durumu ve kaynakları zayıf olmayı sürdürmektedir." denilmektedir. Bu ifade, ihtiyaçlarımızı AB'ye söylättirdiğimiz şeklinde bir izlenim verebilir. Kurumlarımızın ne ihtiyacı varsa Hükümet olarak Parlamente'ya getirmesinin doğru olduğu düşüncesindeyim. Edindiğimiz izlenim eğer doğru ise ihtiyaçların giderilmesi noktasında uluslararası kuruluşlardan yardım talep edilmesinin onur kırıcı olduğunu ifade etmek istiyorum.

Sayın Bakan konuşmasında bütçe ödeneklerinin yetersizliğine değindi. Gerçekten de 2008 bütçesine göre değil 2007 bütçesine göre bile sadece yüzde 4,8 oranında bir artış yapıldığı görülüyor. Genel bütçede personel giderleri yüzde 13,5 oranında artırılırken Bakanlığın personel ödeneklerinin sadece yüzde 6 oranında artırılması da dikkat çekmektedir.

Hükümetin bir üyesinin komisyondan ödeneklerinin artırılmasını talep etmesini yadırgamamız gerekir. Komisyonumuzun, bakanlıkların gerçek ihtiyaçlarını dinleyerek yetersiz ödenekleri artırabilmesini, arzu ettiğimiz bütçe hakkının gerçekleşmesi açısından iyi bir gelişme olarak değerlendiriyorum. Bu yönde değişiklik önermeleri verilirse Demokratik Sol Parti olarak destek vereceğimizi ifade etmek istiyorum.

Ancak, yurt dışında ve yurt içinde görevli diplomat ve personelin maaşlarındaki yetersizliği komisyonumuzda dile getirmesini kısmen anlayışla karşıladığımızı ifade etmek istiyorum. Çünkü, yurt içindeki ücret dengesizlikleri Hükümetten beklenen personel reformunun Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmasıyla çözümlenebilecektir. Diplomatlarımızın yurt dışı maaşlarında yapılacak ayarlama ise, bildiğim kadarıyla, Maliye Bakanlığı ile Bakanlığın oturup emsal kat sayılarını yeniden belirlemesine bağlıdır. Dolayısıyla, bunun Hükümet içerisinde çözümlenebileceğini düşünmekteyim. Ancak yine de komisyon olarak diplomatlarımızın yurt dışı maaşlarının ülkemizin onurunu zedelemeyecek bir düzeye çıkartılması konusunda bir "temenni kararı" alabileceğimizi ve Maliye Bakanlığına gönderebileceğimizi dikkatlerinize sunmak istiyorum.

Değerli milletvekilleri, diğer dış politika konularına çok değerli diplomat milletvekilli arkadaşlarımız değineceklerdir. Ben sadece şunu ifade etmekle yetineceğim: Dış politikada başkalarının bize "aferin" demesinin ötesinde ülkemizin uzun vadeli ulusal çıkarlarının korunması hedefinin sürekli olarak göz önünde bulundurulmasının uygun olacağı ve Hükümet tarafından bunun da gözetildiğinden de emin olduğum düşüncesiyle, Bakanlık ve Genel Sekreterlik bütçelerinin hayırlı olması dileğiyle yüce heyetinizi tekrar saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Öztürk.

Sayın Özyürek...

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, saygıdeğer milletvekilleri, Dışişleri camiasının ve basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Dışişleri Bakanlığı gibi çok önemli bir Bakanlığın bütçesini görüşüyoruz. Sayın Bakan sunuş konuşmasında Bakanlığın çalışmalarıyla ilgili değerlendirmeler yaptı, bazı arkadaşlarımız da görüşlerini ifade ettiler.

Ben çok kapsamlı bir değerlendirme yapacak değilim. Bu konuda gerçekten Dışişleri Bakanlığı camiasından yetişmiş değerli diplomatlar, milletvekili arkadaşlarımız burada. Onların kapsamlı bir değerlendirme yapmasına fırsat vereceğinizi umuyorum ve diliyorum.

Şimdi, Sayın Bakanın sunuşuna baktığımızda, Türkiye'nin her alanda, dünyanın her bölgesinde çok yoğun bir çalışma yaptığı, önemli ilişkiler kullandığı ifade ediliyor; Pasifik'ten Amerika Birleşik Devletleri'ne Türkiye cumhuriyetlerden Kıbrıs'a kadar çok yoğun temaslar yapıldığı ifade ediliyor.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 14

Tabii Sayın Bakanın, Başbakanın ve Cumhurbaşkanının seyahatlerine baktığımızda da eğer seyahat bir temas, bir ilişki ifade ediyorsa gerçekten çok yoğun bir temas trafiği yaşandığı görülüyor. Sayın Cumhurbaşkanı da Sayın Başbakan da Sayın Bakan da Türkiye’de pek bulunmuyorlar. Eskiden, rahmetli bir Dışişleri Bakanımız için, İhsan Sabri Çağlayangil için söylerlerdi, “Türkiye’yi teşrif etti.” diye gazete haberleri çıkardı çünkü Türkiye’de nadiren bulunurdu kendisi. Şimdiki Cumhurbaşkanımız ve Başbakanımız ve Sayın Bakanımızın -tabii biraz daha görevi gereği- gerçekten Türkiye’de pek bulundukları yok.

Türkiye çok yoğun bir kriz içinde ama bu krizi çözecek önlemleri tartışmak, önlemleri almak yerine uzun seyahatler yapılıyor ve uçağa bindikleri andan itibaren de Cumhurbaşkanımız, Başbakanımız Türkiye’yle ilgili Türkiye’de söylemedikleri şeyleri söylemeye başlıyorlar. Gene, bu Hindistan seyahati sırasında bir paketin yakında açıklanacağını, o paketle ilgili arkadaşların çalışmakta olduklarını Sayın Başbakanın gazetecilere yaptığı açıklamalardan öğrendik.

Elbette seyahat yapılır, ama bu seyahatlerin bir amacının olması lazım, bir altyapısının olması lazım. Yoksa bir Cumhurbaşkanının, bir Başbakanın böyle bir bütün ülkelere seyahat etmesi dış politika açısından bir etkinlik değildir. Nedir?

SADIK BADAK (Antalya) – Amacı olmayan seyahatler hangisi acaba?

MUSTAFA ÖZYÜREK (Devamla) – Nasıl?

BAŞKAN – Arkadaşlar...

SADIK BADAK (Antalya) – Amacı olmayan seyahatler hangisi?

MUSTAFA ÖZYÜREK (Devamla) – Vallahi, harita önüne alınıyor Başbakanlıkta, Cumhurbaşkanlığında, gidilmedik ne kadar ülkeler varsa sırasıyla gidiliyor. O ülkelerle yapılan temaslara, dış ticaretimiz filan ortaya konulduğunda pek çoğunun gereksiz olduğu görülür.

Şimdi, AB İlerleme Raporu yayınlandı. Bazı arkadaşlarımız bunu “İlerlememe Raporu” şeklinde de ifade ettiler. O raporu Bakanlığın, Bakanımızın dengeli bulduğuna dair açıklamaları basında yer aldı. Bu İlerleme Raporu’nda, Türkiye’de askerlerin çok etkili olduğu, politikayı âdetâ askerlerin yönlendirdiği, yargının ülkeyi yönetmeye başladığına dair açıklamalar var.

Peki, bu açıklamalara Sayın Bakan ne diyor? Gerçekten, Türkiye’de askerler mi etkili, Türkiye’yi askerler mi yönetiyor, yargı mı yönetiyor? Bu konularda Sayın Bakanın bir değerlendirme yapması, bir açıklama yapması... Veya bu rapor hazırlanırken, Dışişleri Bakanımızla, Bakanlıkla konuşmalar yapılmıyor mu, değerlendirmeler yapılmıyor mu? Yani, Türkiye’de Türk Silahlı Kuvvetlerinin önemli saygın bir yeri olduğu kesin ama Türkiye’yi AKP İktidarının, AKP Hükûmetinin yönettiğini biliyoruz biz. Askerlerin bu ülkeyi yönettiğine dair bizim bir bilgimiz yok ama AB üyesi ülkeler nasıl bir sonuca varıyor veya AB’deki komisyon üyeleri nasıl böyle bir sonuca varıyorlar.

Gene, bizim hazırladığımız ulusal raporda din özgürlüğü önündeki engellerin kaldırılacağından bahsediliyor. Öncelikle, AKP altı buçuk yıldır iktidarda. Peki, altı buçuk yılda din özgürlüğü önünde hangi engeller var ve bunlar niçin kaldırılmamıştır?

Gene bizim bildiğimiz, gördüğümüz kadarıyla, Türkiye’de ne insanların namaz kılmasında bir engel var ne oruç tutmasında bir engel var ne hacca gitmesinde bir engel var. Hacca gitmekle ilgili bir engel var ama o da bizden kaynaklanmıyor, Suudi Arabistan’ın uyguladığı kotadan kaynaklanıyor.

O bakımdan, bizim hazırladığımız bir ulusal raporda “Din özgürlüğü önünde engeller var.” demek, gerçekten, çok doğru olmuyor ve dışa karşı da Türkiye’yi devamlı kötü gösterme amacını güden yaklaşımlar olarak şey ediyoruz ve neyse bu engeller, gelin konuşalım, hep beraber kaldıralım.

Gene bu ulusal programdan söz açılmışken Sayın Bakanın muhalefet liderlerine bu ulusal programla ilgili bilgi vermek istediği talebi bize yansımıştı. Herhâlde Milliyetçi Hareket Partisine de yansıtılmıştı. Sayın Genel Başkanımız, “Evet bu konuda Genel Başkan Yardımcımız Sayın Onur Öymen’le Sayın Bakan görüşebilir.” denildi. Fakat Sayın Bakan “Ben sadece liderlere bu bilgiyi veririm.” diyerek Genel Başkan Yardımcımızla görüşmekten kaçındı. Sonra da Sayın Başbakanın ağzından, işte “Bize randevu vermiyorlar, bu konuları dinlemek istemiyorlar...” gibi açıklamalar yapıldı.

Şimdi, bir partiyle ilgili bir parti tüzel kişiliğine başvurursanız, başvurduğunuz zaman o parti artık nasıl değerlendirme yaparsa onunla görüşürsünüz. Yani burada Dışişleri bakanlarının ana muhalefet partisi lideriyle eş düzeyde olduğuna dair bizim protokol listemizde bir değerlendirme yok. Olsa olsa Sayın Başbakanın böyle bir randevu talebi olur da Sayın Genel Başkanımız kabul etmezse o doğrudur ama bir Bakanın... Kabinede pek çok bakan var. “O bakanın muhatabı mutlaka o partinin lideridir.” gibi bir anlayış son derece yanlıştır. Sizin maksadınız bilgi vermeksek, destek istemekse burada kendi kendinize protokol kuralları koyamazsınız. O partilerin hiyerarşisi içinde kim yetkiliyse, kim dinleyecekse ona gider bilgiyi verirsiniz. Diyebilirsiniz ki: “Ben randevu istemiyorum.” Tamam, mesele yoktur. Randevu istiyorsanız, o partinin yetkilileri de bir kişi, bir merci belirlemişse onunla görüşmek lazım. Bu tip polemikler özellikle Dışişleri Bakanlığı gibi biraz partiler üstü kalmasına alışkan olduğumuz Bakanlık tarafından, Bakan tarafından yapılırken, gerçekten çok yadırgatıcı oldu, yadırgadığımızı burada tekrar ifade etmek istiyorum.

Şimdi, Bush yönetimiyle AKP çok yakın bir ilişkiye girdi. Hatta bu ilişki, daha Sayın Erdoğan’ın Başbakan olmadığı dönemden başladı. Bu seçimler sürecinde Demokrat Parti içindeki ön seçimde de daha çok Hillary Clinton’dan yana bir tavır oldu AKP’nin, ama sonunda bütün tahminleri AKP açısından yanlış çıktı. Bütün dünyanın tahmini belliydi, Obama’nın kazanacağı ve Obama kazandı.

Şimdi, basından gene öğrendiğimiz kadarıyla Obama’nın yakın çevresinden temas kuracak insanlar arandığına dair haberler çıkıyor. Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Türkiye Cumhuriyetini temsil eden bir insandır. O da seçildikten sonra, resmen Başkan olduktan sonra elbette AKP’yle de iktidardaki partiyle de yakın temas kuracaktır. Onun için, böyle bir telaşa kapılmaya hiç gerek yok. Ama artık herkes belli oldu ki biz Bush yönetimine çok fazla angaje olduk, yanlış bir şekilde her türlü politikalarını destekledik, ama umduğumuzu da ne yazık ki orada bulamadık.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 15

Değerli arkadaşlarım, Sayın Bakanın sunuşunda dışarıda 1.406 personel çalıştığına dair bilgi var. Bu personel döviz cinsinden, doğal olarak, ücretlerini alıyorlar ama bizim bu bütçeye, görüşmekte olduğumuz bütçeye koyduğumuz ödenekler dövizin o tarihteki yani 1,40; 1,4 esasına göre konulmuştur. Oysa döviz şu anda –dolar için ifade ediyorum- 1,7’dir. O nedenle daha şu anda karara bağlama aşamasındayken bile bu bütçeye konulan Türk parası cinsinden konulan ödenekler yetersiz olmuştur, geçersiz olmuştur. Onun için bu bütçe ödeneklerinin revize edilmesinde kesinlikle ihtiyaç var.

Gene Sayın Bakanın konuşmasında vize için çok yoğun çabalar, çalışmalar yapıldığı söyleniyor ama ne yazık ki Türkiye’ye vize koyan ülkelerin sayısı da gittikçe artıyor. Sayın Hasip Kaplan da söyledi, kırmızı pasaport için de her şey için de vize konuluyor.

Acaba şu anda bize vize uygulayan ülke sayısı kaçtır? Bu yoğun çabalar sonucunda Türkiye’ye vize uygulayan ülkelerden kaçının vize uygulamasını kaldırma başarısını sağladık. Yani bu çalışma boşuna olmaz, temas boşuna olmaz, sonuç almak için yapılır. Acaba kaç ülke geçmişte vize uyguluyordu? Bizim çalışmalarımız sonucunda bu vize uygulamasına son verilmiştir.

Bir de bu çalışanların gelirinin reel olarak gerilediği Sayın Bakanın konuşmasında da var, Sayın Bakan da bu tespitte olduğuna göre, Dışişleri gibi çok değerli elemanların çalıştığı bakanlıktaki bu insanların, bu çalışanların reel gelirindeki düşüklüğü telafi edecek hangi çareler düşünülmektedir? Hangi öneriler yapılacaktır. Burada Dışişleri Bakanlığı mensuplarının ücretlerinin iyileştirilmesi yönünde bir önerge olacak mıdır? Böyle bir önerge olursa biz bunu memnuniyetle destekleriz.

Ben Dışişleri Bakanlığı camiasının çok değerli bürokratları ve çalışanları içeren bir camia olduğunu biliyorum. Bu camianın daha etkin bir şekilde çalıştırılması, kullanılması, Türkiye’nin hayati çıkarlarının öne alınması, ulusal çıkarlarının öne alınması, günlük rüzgârların peşine koşmak yerine uzun vadeli hedefler etrafında çalışmalar yapılması gerektiğini düşünüyorum. Bu düşüncelerle, Dışişleri Bakanlığı Bütçesinin hayırlı olmasını diliyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Özyürek.

Sayın Akçay.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Dışişleri Bakanlığının değerli mensupları, muhterem basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tek kutuplu dünyadan çok kutupluluk arayışının sancılarının yaşandığı günümüzde enerji ve su üzerine sergilenen senaryoların yarattığı çatışmalar ile dünyanın geri kalmış bölgelerinde yaşanan kaostan zarar gören yüz milyonlarca insanın trajedileri hepimizin gözleri önünde cereyan etmekte ve derinden üzmektedir.

İnsanlığın en yoksul % 46’sı, küresel gelirin %1,2’sine sahiptir. Bu insanların bir milyara yakını yeterli yiyecek bulamamakta ve ölümlerin üçte biri yoksulluğa bağlı nedenlerle gerçekleşmektedir.

Dünyada, aralarında vatandaşlarımızın da bulunduğu yoksulluk sınırında yaşayanların sayısının 2 milyar 800 milyon kişi civarında ve günde 1 dolarla yaşayan 1 milyar 200 milyon kişi bulunduğu dikkate alındığında, ortaya çıkan küresel tablonun vahameti daha açık bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

Karmaşık slogan ve parlak makyajla takdim edildiğinin aksine, yüksek insanlık ideallerinden uzak bir değerler sisteminin dayatıldığı; hak, adalet, paylaşma ve barışın uzakta olduğu bir çağa doğru adım atmış bulunuyoruz.

Tarih boyu devam eden milletler mücadelesi bugün de değişik yöntemlerle ve acımasızca devam etmektedir. Günümüz dünyasında geleceği belirleyen güçler aynı zamanda küresel egemen güçlerdir.

Yakın çevremizde yaşanan toplumsal çatışmalar, suikastlar, sabotajlar, komşumuz Irak’taki insanlık trajedisi yalnızca bu bölgeyi değil bütün dünyayı dalga dalga etkileyecek bir aşamaya gelmiştir.

Gelişme yolunda alınan mesafelere rağmen Türk dünyası ve Müslüman toplumlar, ellerindeki büyük kaynakların ve sahip oldukları beşeri potansiyelin çok altında bir etki ile dağınık, uyumsuz ve içe kapanık bir görüntü sergilemektedirler.

Küresel bir barışın, hakkaniyetin, adaletin ve paylaşımın hâkim olmasını dilediğimiz bu süreçte baktığımızda, bu coğrafyaya önderlik edebilecek, örnek ve model olabilecek yegâne ülkenin Türkiye Cumhuriyeti olduğu görülmektedir. Ancak, Türkiye Cumhuriyeti de, işbaşındaki iktidarın teslimiyetçi politikaları ile küresel çekim alanına kapılmış bir halde kendi stratejilerini üretmekten oldukça uzak kalmıştır.

Ülkemizin başta millî ekonomisi olmak üzere, vazgeçilmez millî menfaatleri, gelecek projeleri ve hatta millî varlığı, yabancı güçlerin kurguladığı senaryoların bir parçası haline gelmek üzeredir.

Yönetici elitler batı dünyasının ve özellikle okyanus ötesinin yörüngesine tutunmuş, böylelikle bütün sorunlarımıza dış merkezli bir bakış açısı hâkim olmaya başlamıştır. Bugün Türkiye ne yazık ki sıradan bir bölge devleti haline gelmiştir.

Mali yapımızın kapısı uluslararası tefecilere küreselleşme adına sonuna kadar açılmıştır. İktisadi yapımız denetim altında tutulmaktadır. Millî kaynaklarımız “serbest rekabet” adı ile yabancıların veya yerli acentelerinin kontrolüne geçmeye başlamıştır.

Millî sanayi birer birer elden çıkmakta, yerli firmalar kontrolsüz olarak ülkemize yabancı malların montaj merkezi haline gelmektedir.

“Yeni Dünya düzeni” denen bu tehdidin önündeki en büyük engel millî devletler ve güçlü millet oluşumlarıdır. Bu nedenle küreselleşme, millî devletlerdeki yönetim iradesinin millet üstü birliklerle ve güçlerle paylaşılmasını ısrarla dayatmaktadır.

Takdir edersiniz ki bu paylaşma, elbette ki egemen gücün lehine, mahkûm milletin aleyhine gerçekleşmektedir. Ancak, bu asimetrik etki aslında milliyetçiliğin yükselmesinin de bir dayanağıdır.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 16

Bu itibarla küresel aktörler açısından, ülkelerdeki yükselen milliyetçiliğin kırılması, dil, din veya mezhep farklılıklarının derinleştirilmesi ve bunların üzerinden federal devletler oluşturulması hedeflenmektedir.

Oysa egemen güçler kendi yayılcı emelleri için milliyetçi perspektifle hareket ederlerken, ellerini uzattıkları ülkeler için millî tutumları bastırmaya çalışmak gibi bir çelişkili tutum içindedirler.

Amacı ne olursa olsun, küresel sömürünün önündeki en önemli engel millî devlet yapısı ve bu yapının temel taşı olan milliyetçiliklerdir. Başka bir deyişle, bir milletin yükselişinin dayanağı millî kimliğin gücü, millî devletin sağlamlığıdır.

Bu nedenle küresel gelişmelerin bir figüranı değil baş aktörü olmayı hedefleyen milli projeler, yalnızca Türkiye'yi değil soydaşlarımızı ve müşterek kültür dairesinde yaşayan mazlum milletleri de kurtaracak yeni bir anlayışı temsil edecektir.

Değerli milletvekilleri, çoğulcu yeni bir dünya sistemine duyulan ihtiyaç giderek artmaktadır. Bugün bütün insanlık, çevre sorunundan enerji sorununa, bulaşıcı hastalıklardan adalet sorunlarına kadar karşı karşıya bulunduğu tehlikelerle ortak bir kaderi paylaşmaktadır. Dünyayı daha yaşanır bir yer haline getirebilmek, dünyanın her köşesinde yaşayan bütün insanlık için ortak bir amaç haline gelmelidir. Bu anlayış hepimize düşen tarihî bir görev ve sorumluluktur. Aynı zamanda cihan devleti kurmuş olan atalarımızdan kalan yönetim mirasının da bir gereğidir.

İnsan odaklı, hak ve adalete uygun, gönüllü paylaşımı ve iş birliğini amaçlayan, küresel kaynakları hakkaniyetle insanlığın istifadesine sunan yeni bir aydınlatma sürecinin Türk milletinden başlaması Milliyetçi Hareket Partisinin Türkiye merkezli fikirlerinin temelini teşkil etmelidir. Karşımızdaki uluslararası büyük oyun belli olmuştur. Küresel güçler kurguladıkları gelecek projelerinin önündeki millî devlet engellerini zayıflatmak, kontrol altında tutmak veya ortadan kaldırmak peşindedirler.

Buna ulaşmanın sözde çağdaş yorumu ise millî devletlerin; ya alt kimliklere ve kültürlere ayrılarak sosyal ve siyasal yapısının çözülmesidir ya da millî direncin kırılması için küresel üst birliklerle yakınlaşarak egemenliğin paylaşılmasıdır. Ülkemiz bugün iki sürecin aynı anda karşımıza çıkardığı sorunlarla uğraşmaktadır.

Türkiye bir yandan, teslimiyet psikolojisi içinde sürüklendiği AB müzakere süreciyle bu tür bir üst bağlılığa gönüllü olarak zaten talip olmuştur. Diğer yandan yine aynı sürecin dayatmaları ile etnik ayrışma ve millî kimliğini kaybetme tehlikesi ile karşı karşıyadır. Bu durum ülkemizi, iki ağır tehlikeyle ve aynı anda mücadele etmek mecburiyeti ile yüz yüze bırakmaktadır. Bu nedenle bu aşamadan sonra, Türkiye, Avrupa Birliği ile ilişkilerini daha fazla tahribata neden olmadan, sonu karanlık bir maceraya dönüşmeden yeniden sorgulaması gerekmektedir.

Bugünkü şartlar ve müzakere anlayışının ortaya koyduğu gerçek karşısında mevcut millet ve devlet yapımıyla Avrupa ile birlikte müşterek bir geleceği nasıl paylaşacağımız konusu çok önemli bir soru işaretidir.

"Avrupalı olmak" adına göz yumulan kimlik tahriklerine, iç ve dış etki ve baskılarla tavizlere devam edilmesi ve bu taleplere önümüzdeki dönemde anayasal kılıf ve zemin hazırlanması vahim gelişmeler olacaktır.

Son zamanlarda dikkatleri bölücülüğün silahlı boyutu olan terör örgütünün imhasına yoğunlaştırarak, silahsız bölücülüğe toplumu razı edecek ve isteklerini masum hale getirecek ince bir siyasetin izlendiği dikkatlerimizi çekmektedir. Etnik bölünmeyi amaçlayan terör ve tahrikler tehlikeli boyutlara ulaşmıştır. Terör ve bölücülük sorunu siyaset sahnesine taşınmış uluslararası bir sorun haline dönüştürülmesi yolunda önemli mesafeler alınmıştır. Dağda poşulu ve silahlı, şehirde kravatlı bölücü unsurlar işbirliği içindedirler. Bunlar en son olarak da Avrupa Parlamentosu çatısı altında arzi endam etmişlerdir.

Değerli milletvekilleri, son olarak, geçtiğimiz hafta içinde Avrupa Parlamentosu içerisinde, bazı Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin de iştirak ettiği bir konferansta sergilenen ibret verici vahim manzaralar ülkemize yapılan saldırıların geldiği tehlikeli boyutları göstermektedir. Ülkemizde 1930'larda meydana gelmiş bir isyanın bastırılmasını "soykırım" ve "katliam", büyük önder Atatürk'ün ise "savaş suçlusu" ilan edilmek istendiği, cumhuriyetimizin temel niteliklerinin bunu koruması gerekenlerce tartışmaya açıldığı manzaralar herkesin gözü önünde cereyan etmektedir. Devlet ve millet varlığına karşı düşmanlığa yeltenenleri bu tahriklerini bırakmaları konusunda buradan uyarmakla birlikte, AKP iktidarının da ülkeyi uluslararası arenada zafiyet içinden bir an önce kurtarmasını diliyoruz.

Bu vesile ile Sayın Bakana, Türkiye aleyhine faaliyetlere karşı hangi faaliyetleri yürüttüğünü sormak istiyorum. Gün geçmiyor ki uluslararası arenadaki toplantılarda veya değişik platformlarda Türkiye'yi bölünmüş gösteren haritalar gösterilmesin. İkide bir bize bölünmüş harita gösteren kişi, kuruluş ve ülkelere karşı ne yapıyorsunuz?

Bugün, terörden beslenerek masumane istekler olarak meşrulaşma eğilimi gösteren bölücü talepler olan "federasyon, ayrı bayrak, ayrı eğitim dili, ortak kurucu halk, çokluklar devleti" ve hatta "ayrılma tehditleri" gibi tehlikeli ve yanlış kavramlar, karşımızdaki tehlikenin boyutlarını algılamak açısından yeterlidir.

Türkiye'nin ve büyük Türk milletinin kaderi üzerinde kumar oynayanların maksadının, Türkiye'yi ayrıştırma ve çatışma ortamında yönlendirmek olduğu artık gün gibi ortadadır.

Değerli milletvekilleri, bu düşüncelerle sözlerime son verirken, ülkemizin dış işlerini en iyi şekilde yürütmeye çalışan ve yurt dışında da en iyi şekilde temsil etme gayretinde olan Dışişleri mensupları zor şartlar altında ve kıt bütçe imkânlarıyla görevlerini yerine getirmektedir. Hükümet tarafından da Dışişleri Bakanlığının bütçesinin daha da artırılması yıllardan beri dile getirilmekle birlikte bundan sonraki bütçelerde de mutlaka önemle ele alınması gereken bir husustur.

Bunları da ifade etikten sonra sözlerime burada son veriyor, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Akçay.

Sayın Badak.

SADIK BADAĞ (Antalya) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, Plan ve Bütçe Komisyonunun saygıdeğer üyeleri, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, sayın basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 17

Sayın Bakanımızın çok detaylı sunuş konuşmasına teşekkür ederek sözlerime başlamak istiyorum. Bu kadar detay tabii ki çok faaliyeti aynı zamanda gösteriyor. Buna karşılık çok saygıdeğer milletvekili Sayın Özyürek'in "bütün bu seyahatler amaçsız" demesini de yadırgadığımı ifade etmek isterim.

MUSTAFA ÖZYÜREK (İstanbul) – Bütün bu seyahatler değil, büyük kısmı...

SADIK BADAĞ (Devamla) – Hâlbuki şöyle bir hatırlayacak olursak, Türkiye Avrupa Birliğiyle müzakere yapma kararı aldı. Hemen arkasından İzmir'e, ülkemize World Expo'yu getirmek için büyük bir yarışa girdi. Hemen onun arkasından Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Geçici üyeliğine seçilmek için büyük bir yarışa girdi. Burada ifade ediliyor, otuz beş yeni temsilcilik açılma çalışmaları var ve bunların hiçbirisi oturduğu yerde olmuyor. Hepimiz, zaman zaman yakından takip ediyoruz. Bu güzel gelişmeler, Avrupa'da, Orta Doğu'da, Afrika'da, Uzak Doğu'da paktlara girmek, işbirliklerine kabul edilmek, tabii ki oturduğu yerden olmuyor. Seyahatlerin az bile yapıldığını söyleyebiliriz. Sonucunu müzakere edebiliriz, ona saygı duyarız, daha az olmuştur, Afrika'ya daha çok seyahat etmek lazımdır, yahut sonuçların istenilen, beklenen neticeler elde edilememiştir, denilebilir, bunlar müzakere edilebilir. Ama Sayın Dışişleri Bakanının, Dışişleri mensuplarının ve Sayın Başbakanın, Sayın Cumhurbaşkanının "haritayı önlerine açıyorlar, canlarının istediği yere gidiyorlar" şeklinde değerlendirilmesi en azından haksızlıktır. Bunu ifade etmek isterim.

Dün tekstil sektörünün ülkemizde sektör önderlerinden değerli bir iş adamının ifadelerini hepimiz memnuniyetle dinledik. "Ülkemizi bir alışveriş ülkesi hâline getirmek için kampanya başlatmak istiyoruz." demişti ve ilave ediyor, iki saat uçuşla, Türkiye'nin iki saat çevresinde uçakla iki saat çevresinde 400 milyon insan yaşıyor, bu insanların Türkiye'deki mağazalardan, Türkiye'deki şehirlere gelerek alışveriş etmesini sağlayacak kampanyalar açmak istiyoruz diyor. Bu iş adamina, bu sektör önderine bu sözleri söyletebilen, bu kampanyayı açtıran AK PARTİ hükûmetlerinin son beş altı yılda uyguladığı barış politikaları sayesinde. Çevre ülkelerle izlediği barış politikaları ve kurduğu iyi ilişkiler sayesinde. Biraz önce Sayın Bakanın sunuşunda da ifade ettiği gibi Afrika'da, Orta Doğu'da Türk cumhuriyetlerinde, Rusya'da ve Avrupa ülkelerinde meydana gelen ülkemiz lehine olumlu gelişmeler sayesinde. Ben bütün bu başarılı çalışmalar sebebiyle Sayın Bakana ve Bakanlık mensuplarına teşekkür etmek istiyorum.

Efendim, bu ülkemizin dünya ülkeleri arasında artan önemi ve Dışişleri Bakanlığının uygulamak zorunda olduğu yeni etkin politikalarından bir araç, yeni bir mekanizma önermek istiyorum. Türkiye'nin politikalarını, Dışişleri Bakanlığının bunu daha çok kullanacağını, daha çok ihtiyacı olduğunu düşündüğüm için burada ifade etmek isterim: İngilizce yedi gün yirmi dört saat yayın yapacak bir televizyon kanalına ülkemizin ihtiyacı olduğunu düşünüyorum. Böyle bir televizyon kanalının dünyadaki etkileri on beş yıl önce görülmeye başladı Birinci Körfez Savaşı'ndan sonra CNN International'ın uluslararası yayın cihazlarını kullanmak suretiyle bütün dünyada kolaylıkla izlenen yayınları, daha sonra diğer ülkeler tarafından da benimsendi, taklit edildi, takip ediliyor. Bunu takip eden ülkeleri biliyoruz, Almanya'nın kanallarını biliyoruz. Daha sonra Çin böyle bir kanal kurdu, Rusya üç yıl önce böyle bir kanal kurdu. El Cezire iki yıl önce böyle bir kanal kurdu. Mısır'ın böyle bir kanalı var, İran'ın birkaç tane kanalı var, Dubai'nin kanalı var, Yunanistan da "Greece Business" diye birkaç yıl önce böyle bir kanal kurdu. Türkiye'nin rekabet etmekte olduğu, yarıştığı ülkeler bunları kurduğuna göre, en azından böyle bir mantıkla, ülkemizin de böyle bir televizyon kanalına ihtiyacı olduğu kanaatindeyim.

Dışişleri Bakanlığımızın politikalarının alt yapılarının hazırlanmasında daha etkin olarak uygulanmasında önemli bir araç olabileceğini düşünüyorum. Tabii ki böyle bir televizyon kanalı sadece Dışişleri Bakanlığının değil bütün bakanlıklarımızın, ülkemizdeki ürünlerin, kültürel değerlerimizin, turizm değerlerimizin tanıtılmasında da önemli bir rol oynayabilecektir. Bu konuda görüştüğümüz uzmanlar böyle bir kanalın hitap ettiği ülkelere aynı zamanda o ülkelerin diliyle alt yazı geçirmek suretiyle o İngilizce bilmeyen halka da, halklara da bizim kültürümüzün veya ülke imajımızın yükselmesi açısından olumlu neticeler elde edilebileceğini ifade etmekte. Tabii ki, bu, ilgili devlet bakanlığının ve TRT'nin özellikle üzerinde durması gereken bir konu. Fakat, Bakanlığınızın özellikle böyle bir ihtiyaç belirtmesinin önemli olduğunu düşünmekteyim, o sebeple size belirtmek isterim. Tabii ki Sanayi Bakanlığının, tabii ki Kültür Turizm Bakanlığının, tabii ki Dış Ticaret Müsteşarlığının da böyle bir kanaldan kendi bakanlık faaliyetleri içerisinde ve ülkemizin genel menfaatleri doğrultusunda ticari ve siyasi, sosyal faaliyetleri doğrultusunda çıkarları olacaktır.

Sunumda da var, Sayın Bakanımız da ifade etti, değerli komisyon üyeleri de ifade etti, Dışişleri Bakanlığı çalışanlarının özlük haklarında ve gelirlerinde iyileştirme yapılması gerektiğine ben de iştirak ediyorum. Yurt dışında ziyaret ettiğimiz elçiliklerde değerli mensupların cansiperane çalışmakta olduklarını yakinen biliyorum. Bu konuda adım atılmasında fayda olduğu kanaatindeyim.

Bu vesileyle Dışişleri Bakanlığı bütçesinin Bakanlığa ve ülkemize hayırlı olmasını diler, saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Öymen.

ONUR ÖYMEN (Bursa) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, çok değerli milletvekilleri, Dışişleri Bakanlığının çok değerli mensupları; Sayın Bakanın konuşmasını dikkatle dinledik. Avrupa Birliği ile ilişkilere öncelik verdiğini söylüyor Sayın Bakan. Gerçekten, Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliği ülkemizin bir millî politikasıdır, bir millî hedefidir. Bu konuda başarıya ulaşmak için iktidarın, muhalefetin birlikte çalışması gerekiyor.

Yalnız, önümüzdeki tablo, açıkça söyleyelim ki iç açıcı değildir. Avrupa Birliği Komisyonunun 5 Kasım tarihinde hazırladığı, yayınladığı ilerleme raporunda deniliyor ki: "Türkiye on bir başlığın müzakeresini açmaya hazır değildir." Biz ilgili bakanlıkların bürokratlarından Mecliste Avrupa Komisyonu olarak aldığımız brifinglerde maalesef bu bilginin doğru olduğunu anladık. Yani biz sürekli olarak Avrupa Birliğini eleştiriyoruz "niye gecikiyorsunuz, niye başlıkları açmıyorsunuz" diye, onlar da bize "siz hazır değilsiniz" diyorlar ve şimdi anlıyoruz ki hakikaten biz hazır değiliz. Bu on bir başlıktan iki tanesi Kıbrıs dolayısıyla engellenen başlıklardır, dokuz tanesi Kıbrıs'la ilgili olmayan başlıklardır. Biz müzakerelere

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 18

başlayalı üç yıl oldu. Üç yıldan beri bu başlıkların gerektirdiği teknik hazırlıkları bitirememişiz. Öyle zannediyorum ki ilgili bakanlıkları biraz daha harekete geçirmek lazım, süreci biraz daha hızlandırmak lazım.

İkinci olarak, Avrupa Birliğiyle ilişkilerde gene bizim hem süratimizi artırmamız hem de seçici olmaktan biraz vazgeçmemiz gerekiyor. Avrupa Birliğinin talepleri arasında çok haklı olan, bizim de kuvvetle desteklediğimiz talepler var. Mesela diyorlar ki bize yıllardan beri bütün raporlarında son rapor da dâhil olmak üzere: "Milletvekili dokunulmazlığını kaldırın. Bu Avrupa müktesebatıyla bağdaşmıyor." Bizden başka hakikaten hiçbir Avrupa ülkesinde milletvekilleri adı suçlara karşı korunmuyor. Şimdi ulusal programa bakıyoruz -ulusal program hakkında görüşünüzü söylemiyorsunuz diyorlar, söylüyoruz işte- orada bundan bahis bile yok. İkinci olarak diyorlar ki: "Adalet Bakanınızı ve müsteşarını Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulundan çıkarın. Bu yargı bağımsızlığını zedeliyor, yargıya siyaset sokuyor." Biz de aynı şeyi söylüyoruz. Bakıyoruz ulusal programda bundan da bahis yok. Şimdi buna benzer konularda biz seçici davranırsak, yavaş davranırsak o zaman Türkiye Avrupa Birliği ilişkilerinin ilerlememesinden karşı tarafı sorumlu tutmakta çok zorlanırsınız. Karşı tarafın eksikleri yok mu, kusurları yok mu? Çok fazla var. Onlara karşı da gerekli tepkiyi göstermekte geç kalıyoruz ve zayıf kalıyoruz. Mesela, Fransa Cumhurbaşkanı diyor ki: "Türkiye'yi hiçbir zaman Avrupa Birliğine almayacağız. Çünkü Türkiye bir Avrupa Ülkesi değildir. Avrupa coğrafyasında değildir." Bizim ona tepkimiz ne oluyor? Sayın Başbakan "Bu sözleri basın önünde söylemeyin." diyor. Siz söze mi itiraz ediyorsunuz, o sözlerin basın önünde söylenmesine mi itiraz ediyorsunuz? Buna tepkiniz ne? Siyasi düzeyde kamuoyu önünde açıkladığınız tepki ne? Fransa'ya diyemiyor muyuz ki biz siz bizi yarım yüzyıl önce Avrupa Konseyine aldınız, Avrupa Ekonomik İşbirliğine aldınız, NATO'ya aldınız. O zaman hangi coğrafyada olduğumuzu bilmiyor muydunuz? Şimdi Kıbrıs'ı üye yaptınız. Dünyanın hangi atlasında Kıbrıs Adası Avrupa coğrafyasında gösteriliyor. Yani bu kadar haksızlık olamaz bir ülkeye. Ama bizim eksikliğimiz ne? Bizim eksikliğimiz bu haksızlıklara yeterince tepki göstermemektir. Alman İktidar Partisi -kurultayında karar alıyor- Hristiyan Demokratlar "Türkiye'ye hiçbir zaman tam üyelik vermeyeceğiz, özel statü vereceğiz" diyor. Bizim tepkimiz ne buna? Tepki yok. Bir tek muhalefet tepki gösteriyor. İktidardan kuvvetli bir ses bekliyoruz.

Değerli arkadaşlarım, şimdi ulusal programı dikkatle inceledik. Ulusal programda şöyle sözler var, demin arkadaşlarım bir nebze bahsetti. "Efendim, Türkiye'de din özgürlüğünün önündeki engelleri kaldıracacağız." Değerli arkadaşlarım, bunu dediğimiz zaman bir iktidar partisi kendi ülkesinden şikâyet ediyorsa herhangi bir konuda, o ülkede demokrasinin varlığından şüphe ederler. Derler ki "demek ki iktidar partisi bir şeyler yapmak istiyor fakat ülkede öyle güçler var ki ona mâni oluyor." Kim size mâni oluyor? Hangi eksikliği var din özgürlüğünün Türkiye'de? Kendi kendimizi suçlamaktan vazgeçelim. Bunlar bence son derece yanlış ve haksız unsurlardır.

Şimdi, daha ciddi konular da var bu ilerleme raporunda yedi paragraf hâlinde Türkiye'deki yolsuzluklardan şikâyet ediyor. Şimdi Sayın Bakan "bu rapor dengelidir" diyor. Raporda zahir zemberek ifadeler var. Greko Raporu'na atıfta bulunuyor. Avrupa Konseyinin Greko Komitesi bir rapor yayınladı Türkiye hakkında, bu iktidar döneminde, yolsuzluklar konusunda inanılmayacak suçlamalar var. "Siyasetin üst kademesine yolsuzluk bulaşmıştır" diyor. Ondan sonra "bütün ihalelerde, özelleştirmelerde yolsuzluk var" diyor. "Yargıda yolsuzluk var" diyor, düşünebiliyor musunuz. Bu rapora atıfta bulunuyor Avrupa Birliğinin ilerleme raporu. Ayrıca, size yirmi bir tane tavsiyede bulunmuşlar. "Bu yirmi bir tavsiyeden sadece yedisini Türkiye yerinen getirdi" diyor. Yerine getirdiğimiz tavsiyeler de eğitim vermek, rehber hazırlamak, brifing yapmak gibi konular. Öze ilişkin konularda hiçbir ilerlememiz yok. "Bağımsız bir komite kurun yolsuzlukları incelemek için sivil toplum örgütlerini de içine alın." Diyor. Bizden cevap yok. Şimdi, biz, çok iyi söylüyorsunuz, çok dengelidir raporunuz diyoruz ama, raporda bunları söylüyor insanlar.

Terörle mücadele, bir taraftan "sıfır tolerans" diyoruz bir taraftan bir yılda, bu yıl içinde yirmi dokuz vatandaşımız hapisanede öldürüldü. Şimdi bunun sorumlusu kim? Yani hapisaneye giren bir insanın can güvenliği devletin sorumluluğu altında. Şimdi bunu dünyaya nasıl izah edeceğiz biz, nasıl anlatacağız? Basın özgürlüğü, basın özgürlüğüyle ilgili çok ciddi iddialar var, çok ciddi eleştiriler var. Şimdi, siz, bütün bu eleştirileri sineye çekerseniz "doğru söylüyorsunuz" dersanız, o zaman size derler ki "peki, siz ne yapıyorsunuz bunları düzeltmek için?"

Değerli arkadaşlar, ilerleme raporunu ve ulusal programı dikkatli okuyunuz. Benim gördüğüm kadarıyla orada bize haksızlık yapılan noktalar var -askerin siyasete karışması gibi yargıya yönelik suçlamalar gibi- onlara tepki göstereceğiz, haklı talepler var, gereğini yerine getireceğiz en yapmayacağımız şey ne? İktidar olarak en yapmayacağımız şey Avrupa Birliğiyle ilişkilerimizde gelişmeleri engelleyen muhalefet olduğunu gidip Batılılara anlatmak. Ben Brüksel'e gittim, biraz da üzülerek duyduğum Reuters muhabiri bana dedi ki: "Avrupa Birliğiyle ilişkilerde sizin Dışişleri Bakanınızla bir hafta önce mülakat yaptım ve bana dedi ki, bütün Avrupa Birliğiyle ilişkileri geliştirmeyi engelleyen muhalefettir. " Biraz ayıp olmuyor mu Sayın Bakan? Biraz ayıp olmuyor mu? Yani biz mi engelliyoruz? Bizim sizi engelleyecek çoğunluğumuz mu var Mecliste? Neyinizi engelledik? "Efendim, işte vakıflarla ilgili yasa niçin Anayasa Mahkemesine götürdünüz?" Çünkü, siz, uluslararası hukuku ihlal ettiniz o anlaşmayla. Hiçbir zaman hiçbir ülkede bir kanunla bir anlaşmayı değiştiremezsiniz. Uluslararası anlaşma ne diyor -Lozan Anlaşmasının 145'inci maddesi- "İstanbul'daki Rumlarla Batı Trakya'daki Türkler eşit haklara sahip olacaktır" ve hangi haklar olduğunu da sayıyor. Siz bu yasayla İstanbul'daki Rumlarla Batı Trakya'daki Türklerin sahip olmadığı hakları verdiğiniz, hakkınız yok. Karşılığı var mı? Yunanistan'da Batı Trakya'daki Türklere aynı hakları verdi mi? Vermedi. İşte onun için Anayasa Mahkemesine gittik. Şimdi biz bunu yaptık, hukuku savunduk diye gidip de "Halk Partisi Avrupa Birliğini engelliyor" demeniz yakışık alıyor mu? Yani Hükûmete yakışıyor mu? Çok üzüldük, çok yadırgadık. Biz birlikte çalışıyoruz, yıllardan beri AKP'li arkadaşlarımızla omuz omuza çalışıyoruz Avrupa'da aynı hedefe yönelik olarak. Birbirimizin sırtına bıçak saplayarak bu politikayı yürütebilir miyiz? Biraz ayıp olmuyor mu?

Ermeni konusu, Sayın Bakan hem bu dağıttığı metinde var hem kendisi söyledi "yeni Ermeni yönetimi çok mutedil" diyor. Değerli arkadaşlarım daha bir hafta önce Ermenistan Dışişleri Bakanı diyor ki: "Yukarı Karabağ

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 19

bağımsızlığını ilan edebilir.” Yani bu mu mutedil yaklaşım? “Bağımsızlığını ilan edebilir” diyor. Yeni çıkarttıkları Ermenistan Ulusal Strateji belgesinde Yukarı Karabağ’dan “cumhuriyet” olarak bahsediyor ve “Ermenistan’la ilgili, Azerbaycan ihtilafıyla ilgili hiçbir konuda Yukarı Karabağ Cumhuriyeti karar vermeden biz bir karar vermeyiz” diyor. Şimdi bu mudur itidal? Bir tek Azeri köyünden çekildiler mi? Kardeşimiz Azerbaycan’ın topraklarının yüzde 20’sini hâlâ işgal ediyorlar, 30 bin insan öldürdüler ve 1 milyon insanı göçmen hâline getirdiler. Şimdi biz bunların hepsini sineye mi çekeceğiz?

Bakın, dün, İzmir’de şehit diplomatlarımız için dikilen bir anıtın açılışını yaptık değerli arkadaşlarım. Keşke Hükûmetten de bir iki arkadaşımız olsaydı. Bu vesileyle şunu dile getirdik, dedik ki: “Bakın bu diplomatlarımızı öldüren insanlardan bir kısmı Ermenistan’da oturuyor, ikamet ediyor ve Hükûmetçe himaye görüyor. Bunlardan bir tanesi orada yargılanmadı ve cezalandırılmadı. Sayın Bakan, acaba, Ermenistan Dışişleri Bakanıyla görüşürken kendi başında bulunduğu bakanlığın verdiği şehitleri katleden insanların yargılanmasını istedi mi? Cezalandırılmasını istedi mi? Bunu aklınıza getirdiniz mi? Bunlar çok ciddi konular değerli arkadaşlarım.

Kıbrıs: Kıbrıs’ta önemli gelişmeler oluyor, öyle anlaşıyor. Ne oluyor sizin haberiniz var mı? İktidar partisinin Meclis grubunun haberi var mı? Bizim yok. Kıbrıs millî bir dava değil mi? Yani Kıbrıs’ı bizden habersiz mi yürüteceksiniz Kıbrıs meselesini? Ne diyordu Hükûmet? “Kofi Annan Planı’ndan bir adım geri gitmeyeceğiz.” Kıbrıs Rum yönetimi “Kofi Annan Planı ölmüştür.” diyor. Biz ne yapıyoruz “Kofi Annan Planı ölmüştür” diyenlerle masaya oturuyoruz. Peki, o masada neyi görüşüyoruz? Herhâlde Kofi Annan Planı’ndan bizim için daha iyi Rumlar için daha kötü bir metni değil. Belli ki Rumlar Kofi Annan Planından daha büyük tavizler isteyen bir metni masaya getiriyorlar. Neyi konuşuyorsunuz bilmiyoruz. Ondan sonra “Türkiye garanti edecek mi etmeyecek mi?” Neyi garanti edeceğiz? Biz Meclis olarak 60 anlaşmalarını garanti ettik. Neyi garanti ettiğimizi biliyorduk. Şimdi neyi garanti edeceğiz? Hangi tavizleri verdiğinizi bilmiyoruz. Ama belli ki Kıbrıs’ta Türkiye’den taviz isteyen yabancı çevreler çok memnunar hayatlarından. Bunları üzüntüyle karşılıyoruz.

Son olarak da birkaç cümle Irak’la ilgili olarak söyleyeyim. Hükûmetimiz diyor ki: “Biz Amerika’yla Irak’taki terörle ilgili olarak yürüttüğümüz iş birliğinden çok memnunuz.” Tebrik ediyoruz. Fakat Başkanlığa seçilen Obama ne diyor? Obama “Kuzey Irak’ta PKK’nın bu kadar azmasının sebebi Bush yönetiminin PKK’ya yönelik yanlış politikalarıdır.” diyor. Şimdi Hükûmete soruyoruz: Obama gibi mi düşünüyorsunuz, Bush gibi mi düşünüyorsunuz? Yani Amerika’nın Bush yönetiminde PKK konusunda doğru politikaları izlediğine mi inanıyorsunuz, yanlış politikaları izlediğine mi inanıyorsunuz? Hangisi doğru acaba? Biz diyoruz ki: Şimdiye kadar izlenen politikalar doğru olsaydı, bugün bir binbaşımızı toprağa vermezdik, Aktütün saldırısı olmazdı, başka saldırılar olmazdı. İktidara geldiğinizde bir yılda 6 şehit veriyorduk. Bugün verdiğimiz şehitlerin sayısı 100’u buluyor bir yılda.

Değerli arkadaşlar, Kuzey Irak’tan PKK’yı temizleme görevi kimindir? Irak Hükûmetiindir. Irak Anayasası’nın 7’inci maddesini okuyunuz. Kimindir? Amerika’nındır. Açınız 4’üncü Cenevre Sözleşmesini okuyunuz. Onlar görevlerini yerine getirmeyecekler, sizin de yapmanızı engelleyecekler yıllarca ve siz de bu durumdan, bu iş birliğinden çok memnunuz olduğunuzu söyleyeceksiniz. Biz o kadar memnunuz değiliz, özür dileriz, biz o kadar memnunuz değiliz. İnsanımız hayatıyla ödüyor bugünkü durumu. Ya onlar yapacak veya bırakacaklar biz yapacağız. Türkiye’nin Kuzey Irak’tan PKK’yı tamamen tasfiye edecek gücü var mı, var; imkânı var mı, var; eğitimi var mı, var. Biz NATO’nun ikinci büyük ordusuyuz. Terörle mücadelede en tecrübeli ordu biziz ve değerli arkadaşlarım, eksikimiz ne? Eksikimiz siyasi iradedir. Üç yıl Meclisten yetki bile istemediniz. Bir yıl önce yetki aldınız. Sadece hava operasyonları ve bir tek sınırlı kara operasyonu yaptınız. Hükûmet olarak Kuzey Irak’tan PKK’yı tamamen tasfiye etmek için silahlı kuvvetlere talimat vermekten sizi alıkoyan nedir, kimdir? Şimdi bunları biz açıklıkla konuşuyoruz. Çünkü biz eğer açık ve dürüstçe görüşlerimizi açıklamazsak görevimizi yapmamış oluruz. Hükûmetten bu konularda daha aktif ve sonuç alıcı tedbir istiyoruz. Sizden önceki Hükûmetler, benim de bürokrat olarak görev yaptığım dönemlerde Barzani’yi ikna etmiştik, Talabani’yi ikna etmiştik. Bunlar PKK ile silahlı mücadele veriyordu. Bugün bu mücadelelerden vazgeçtiler. PKK meselesini takip etmek için komite kurduk diye seviniyoruz. Böyle şey olur mu? Niçin sizden önceki Hükûmetlerin yaptığını siz yapamıyorsunuz? Niçin onların ikna ettiği insanları siz ikna edemiyorsunuz? Ne değişti? PKK mı değişti? Tehdit mi değişti? Terör mü değişti? Niçin ikna edemiyorsunuz ve niçin bu duruma rağmen ayaklarına heyet göndererek ricacı oluyoruz?

Değerli arkadaşlarım, bu konularda gerçekten çok büyük bir üzüntü ve endişenin içindeyiz. Son olarak bir şey söyleyeceğim, müsaade ederseniz Sayın Başkan? O da şudur: Ulusal Programa bakıyoruz. Ulusal Programda ve bu konuşmada da var, Hükûmetimizin hedeflerinden biri medeniyetler arası ittifak çalışmalarını desteklemek ve yürütmek. Tebrik ediyoruz. Yalnız anlayamadığımız bir nokta var. Biz o görüşmelerde biz hangi medeniyeti temsil ediyoruz? Biz yıllardan beri, cumhuriyet kurulduğundan beri kendimizi batı medeniyetinin bir unsuru sayıyoruz ve Türkiye’nin batı medeniyetinde olmadığını söyleyenlere hep birlikte tepki gösterdik yıllarca. 1997 yılında “Siz Avrupa Birliğine giremezsiniz, çünkü Avrupa Birliği bir medeniyet projesidir.” denildiği zaman bazı Hristiyan Demokrat liderler tarafından iktidarıyla, muhalefetiyle, basınıyla müthiş bir tepki gösterdik, siz bizi Avrupa medeniyetinden nasıl dışlıyorsunuz diye. Şimdi ne diyoruz? Medeniyetler ittifakı görüşmeyi yapıyoruz. Karşımızda Zapatero İspanya Başbakanı batı medeniyetini temsil ediyor. Türkiye Başbakanı acaba hangi medeniyeti temsil ediyor? Siz İslam medeniyetinin mi temsilcisi misiniz? Laik bir cumhuriyetin Başbakanı İslam medeniyetinin temsilcisi olabilir mi? Bu mudur sizin politikanız? Kimdir medeniyetleri dine göre tasnif eden? Hangington. Siz Hangington’ın görüşünü mü benimsiyorsunuz? Kim demiş yani sadece belli dinler belli medeniyetleri temsil eder diye başka söyleyen var mı? Hangington’un görüşünü savunuyorsunuz. Şimdi Türkiye’nin batı medeniyetinden kendisini dışlaması düşüncesini biz yadırgıyoruz, kesinlikle benimsemiyoruz. Eğer Sayın Bakan Türkiye’nin batı medeniyetine mensup olmadığını düşünüyorsa burada lütfen açıkça söylesin, zapta geçsin, biz de bilelim. “Kültürlerarası ittifak” diyorsanız, “kültürlerarası diyalog” diyorsanız, “kültürlerin uzlaşması” diyorsanız sizin yanınızdayız. O zaman “medeniyet” demeyin. Bakın Sayın Cumhurbaşkanımız 10 Kasım günü Anıtkabir’deki deftere şunu

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 20

yazdı: “Atatürk’ün Türkiye’yi çağdaş medeniyetler düzeyinin üzerine çıkarma hedefini belirliyoruz.” diyor. Değerli arkadaşlarım, Atatürk’ün böyle bir sözü yok. Atatürk “Türkiye’yi çağdaş medeniyet düzeyinin üzerine...” “Medeniyet” diyor, “medeniyetler” demiyor. Onu siz söylüyorsunuz. Değerli arkadaşlarım, Atatürk diyor ki: “Kültürler farklıdır, medeniyet tek ve birdir ve Türkiye de o medeniyetin bir parçasıdır.” diyor. Biz Atatürk’ün kurduğu cumhuriyetin insanlarıyız. Hep birlikte o doğrultuda çalışıyoruz. Şimdi anlıyoruz ki meğer biz o görüşte değilmışız, Hükümetimiz o görüşte değilmış. Bunlar önemli konular. Bunlar çok önemli konular.

BAŞKAN – Sayın Öymen, tamamlar mısınız?

ONUR ÖYMEN (Devamla) – Bitiriyorum, son cümlemi söylüyorum.

Bunlar iç politikanın boyutlarını aşan konulardır. O bakımdan biz Dışişleri Bakanlığı gibi Türkiye Cumhuriyeti’nin seksen yılı aşkın zamandan beri belkemiğini oluşturan bir Bakanlığın bu konularda çok daha titiz ve duyarlı olmasını bekliyoruz. Dışişleri Bakanlığı hepimizin Bakanlığıdır, devletimizin Bakanlığıdır. Hepimizin göz bebeğidir.

Bu düşüncelerle Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli üyeler, değerli diplomat arkadaşlarım; Dışişleri Bakanlığı bütçesinin ülkemize hayırlı, uğurlu olmasını diliyorum. Hepinize yüksek başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Öymen.

Sayın Bölükbaşı, buyurun.

AHMET DENİZ BÖLÜKBAŞI (Ankara) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ederim.

Sayın Dışişleri Bakanı, Dışişleri Bakanlığımızın değerli mensupları, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; hepinizi saygılarımla selamlıyorum. Bu vesileyle dün ebediyete yolcu ettiğimiz emekli büyükelçi Gündüz Aktan’ı da rahmetle anmak istiyorum.

Sayın Başkanım, müsamahanıza sığınarak biraz uzatacağınızı ümit ettiğim kısıtlı konuşma süremde Sayın Bakanın takdiminde yer alan iki bölümden hareketle birincisi Bakanlığın çözüme kavuşturulamamış kronik sorunlarına, diğeri de Ermenistan ile başlatılan ara buluculu müzakere sürecine ilişkin bazı tespit, görüş ve değerlendirmelerimizi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Sayın Bakan konuşmasında Dışişleri memurlarının iç ve dış maaşlarına ilişkin sorunların çözüme kavuşturulamamış kronik bir sorun olduğunu belirtti. Dışişleri memurlarının her türlü imkânla layık olduğuna dair düşüncesinin bu komisyon tarafından da paylaşıldığını ümit ettiğini ifade etti. Yüce Meclisin bu hususlara olumlu yaklaşması şükranla karşılanacaktır dedi ve son bölümünde de imkânlarla, ağır sorunlarla yüklü dış politika gündemi arasındaki çelişkinin bir an önce giderilmesi yönünde yüce Meclisin ilgi ve desteğine ihtiyaç duyduklarını beyan etti. Şimdi bu beyanları biraz yadırgadığımızı belirtmek isterim. Çünkü Sayın Bakanın bulunduğu makam bir dilek, temenni ve yakınma makamı değil, karar ve icra makamıdır. Dışişleri Bakanlığının –doğrudur- iç ve dış maaşlarıyla ilgili ciddi sorunlar vardır. Ama bunu takip edecek, bu konuları Bakanlar Kurulundan geçirerek kanun gerektiren konuların Meclise sevkini sağlayacak olan Sayın Dışişleri Bakanımızdır. Bu bakımdan yadırgayıcı olmuştur. Şimdi dış maaşlarla ilgili emsal kararname bildiğim kadarıyla 26 Mart 2008’de Bakanlar Kuruluna, Başbakanlığa sevk edilmiştir. Bu konuda Bakanlar Kurulunun bir kararname çıkarması sekiz aydır beklenmektedir.

İkinci husus iç maaş düzenlemesi de keza bu konu bir önceki dönemde Meclisin gündemine getirilmiş, fakat, Dışişleri Bakanları tarafından takip edilmediğinden kadük kalmış, yeniden görüşülmek üzere 5 Mart 2008 günü Türkiye Büyük Millet Meclisince sevk edilmek amacıyla Başbakanlığa iletilmiştir. Bu da sekiz aydır beklenmektedir.

Şimdi Sayın Bakan, çözüme kavuşturulamamış kronik sorun olduğunu söylediğiniz bu iki husus sizin sorumluluğunuz altında sekiz aydır Başbakanlıkta beklemektedir. Eğer bunlardan iç maaşla ilgili olanı, hizmet tazminatı konusu Türkiye Büyük Millet Meclisinin önüne getirilebilirse Milliyetçi Hareket Partisi Grubu bu konuyu hem Plan ve Bütçede hem de Genel Kurulda destekleyecektir. Ancak sizin önceden yapmanız gereken, bu konuların Başbakanlıkta takılı kalmasını önlemektir. Komisyondan destek istediğinize göre eğer Başbakanlıktan bu kararname ve kanun tasarısının kurtarılması için komisyonun bir temenni ve destek kararı alması ise biz buna da hazır olduğumuzu belirtmek isterim.

Sayın Başkanım, Sayın Bakan haklı olarak konuşmasında Dışişleri Bakanlığının kısıtlı kadro imkânlarıyla, insan gücüyle, büyük bir özveriyle görev yaptığını söylemişlerdir. Bu tespit doğrudur. Ancak burada Sayın Bakanın bazı tasarruflarının bu tespitle ne ölçüde bağdaştığı üzerinde belki kısaca durmak yararlı olacaktır. Bir seneye yakın bir süredir Bakanlıklarının üç önemli genel müdürlüğü boştur. Bunlardan birisi güvenlik, diğeri Rusya Federasyonu ve Kafkasya ile ilişkiler gibi önemli genel müdürlüklerdir. Altı yedi büyükelçi görev beklerken bir yıla yakın bir süredir, bu kadroları boş tutan Sayın Bakanın sınırlı insan gücü ve dar imkânlarla görev yapmaktan şikâyet etmesi en azından yadırganacak bir husustur. Tabii, bu çerçevede bir polemige yol açmak niyeti taşımadan Sayın Bakanın başlattığı, geçici görevli, sözleşmeli büyükelçilik uygulamasına da kısaca temas etmek istiyorum. Birleşmiş Milletler Daimi Temsilcimiz emekli olduktan sonra Cumhurbaşkanlığı Baş Danışmanlığına getirilmiş ve altı ay süreyle New York’ta görevlendirilmiştir. Sayın Bakan da takdir ederler ki, en azından bilmeleri beklenir ki, daimi temsilciler devleti ve Cumhurbaşkanını değil, Hükümeti temsilen görev yaparlar ve kendilerinin verdiği yetki belgesiyle görev yaparlar. O bakımdan Sayın Cumhurbaşkanının bu konuda herhangi bir tasarruf yetkisi yoktur. Emekli olmuş bir memurun bu yolla büyükelçilik görevini sürdürmesinin devlet geleneğinde yeri yoktur. Mevzuatta yeri yoktur. Bugün Birleşmiş Milletler nezdindeki Türkiye Daimi Temsilciliği hukuken boştur. Sayın geçici görevli emekli büyükelçinin temsil yetkisi yoktur, imza yetkisi yoktur, harcama yetkisi yoktur. Türk kanunlarına göre ita amiri değildir, sicil amiri değildir. O bakımdan, usulüne uygun olarak Birleşmiş Milletlerde temsil edilmediğimiz bir ortamda bizim de Dışişleri Bakanlığını çabaları dolayısıyla kutladığımız Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi geçici üyeliği konusuna Hükümetin attığı önemi göstermesi bakımından da ilginç bir durumdur bu. Bu yolla bir danışman büyükelçi görevlendirme yolu açılmıştır. Bu yolun diğer kurumların, başta Başbakanlık olmak üzere baş danışmanlarının, büyükelçilik görevine atanmaları için bir başlangıç olup olmadığını yaşanan gelişmeler gösterecektir.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 21

Ancak bu konuyu kapatmadan önce samimiyetle bir hususu belirtmek isterim ki, devlet geleneklerine, hizmetin gereklerine ve Dışişleri kadrolarına Sayın Bakanın verdiği önem ve değer bu icraatları, bu tasarrufları bir ölçüsü sayılacaksa Sayın Bakanın bundan şikâyet etme hakkı olduğu söylenemeyecektir.

Sayın Başkanım, son üzerinde durmak istediğim husus Ermenistan ile yürütülen ara buluculuk müzakere sürecidir. Ben de Sayın Öymen gibi Sayın Bakanın bu konudaki takdimindeki ifadeleri kısaca hatırlatmak istiyorum. Sayın Bakan "Sarkisyan'ın Türkiye ile ilişkiler konusunda daha ılımlı bir tutum benimseyerek ilişkilerimizin normalleştirilmesi yönündeki yapıcı yaklaşımımıza benzer şekilde karşılık vermiş olmasını da, temkini elden bırakmamakla birlikte, olumlu bir sayfa olarak görüyoruz." dediler ve yeni bir sayfa açılması ümidini izhar ettiler ve başlamış olan diyalog sürecinin devam etmesi arzusunı izhar ettiler. Şimdi burada tabii Ermenistan ile ilişkilerin normalleştirilmesi konusunda yeni başlamış olan bir görüşme süreci yoktur. Bu süreç yanılmıyorsa Mayıs 2001 yılında başlamıştır. Burada bir hususa dikkatinizi çekmek isterim. Modern siyasi tarihte Anayasasında ve bağımsızlık bildirgesinde komşu bir ülkenin toprak bütünlüğünü sorgulayan ve o ülke halkının kendisine soykırım uyguladığını iddia eden ve bunun uluslararası planda resmen tanınmasının takipçisi olduğunu söyleyen başka bir ülke yoktur Ermenistan'dan başka. Ermenistan Türk-Ermeni sınırını tanımamaktadır. Ermenistan Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesi'nin bir kısmının batı Ermenistan olduğunu bağımsızlık bildirgesiyle ortaya koymuştur. Ermenistan Ağrı Dağının kendilerinin millî sembolü olduğunu Anayasasıyla kayda geçirmiştir ve bugüne kadar sürdürülen son dönem hariç Ermenistan ile gayri resmi görüşme sürecinde Türkiye her zaman diplomatik ilişki kurulması ve sınırın açılabilmesi için Ermenistan'ın bu uluslararası hukukla da bağdaşmayan iddialarından vazgeçmesini ve Anayasa'sında buna uygun düzenlemeler yapmasını, olmazsa olmaz ön şart olduğunu öne sürmüştü. Fakat, anlaşıldığı kadarıyla Sayın Bakanın başlayan diyalog süreci dediği yeni süreçte –ki, o süreçle de ilgili bir tespiti Sayın Bakanla paylaşmak isterim- İsviçre'de yapılan görüşmelerde bir üçüncü ülkenin bulunduğu anlaşılıyor. Bu ülke 1915 olaylarının soykırım olduğunu federal meclisinin bir kanadı tarafından karar altına almış, tanıdığı soykırımın inkârını suç sayan ve bunu mahkeme kararıyla tescil etmiş bir ülke. Böyle bir ülkenin ara buluculuğunda bu görüşmelerin sürdürülmesinin bir garabet olduğunu düşündüğümüzü samimiyetle ifade etmek isterim. Bu görüşmelerde Türkiye'nin çok temel bir tutum değişikliği içine girdiği anlaşılmaktadır. O da şudur: Yine Sayın Bakanın ifadesinden hareketle kısaca temas edeyim. Sayın Bakan Sarkisyan'ın ve yeni Ermeni yöneticilerinin yapıcı yaklaşımlarına benzer karşılık verdiği söylediler. Şimdi bunun iki ölçüsü vardır. Birincisi kamuoyuna da yansıyan beyanları, ikincisi de Sayın Müsteşarımızın yürüttüğü Bern görüşme sürecindeki Ermeni tutumudur. Beyanlara baktığınız zaman Sayın Cumhurbaşkanımızın millî maç vesilesiyle Erivan'ı ziyaretinden sonra bizzat Sarkisyan 25 Eylül 2008'de New York'ta soykırım iddialarından vazgeçmelerinin söz konusu olmadığını, Türk kamuoyuna geçmişiyse yüzleşmesinde Ermenistan'ın yardımcı olması gerektiğini söylemiş ve büyük bir lütufta bulunarak Türkiye'nin soykırım tanımamasını Ermenistan'ın ilişkilerin gelişmesi için ön şart olarak görmediğini buyurmuştur. Şimdi bu beyanlar ortadayken nasıl bir yapıcı yaklaşım sergilediği çayı sualdir. Bern'de süregelen görüşmeler hakkında Türk kamuoyu karanlıktadır. Bu konuda Türkiye Büyük Millet Meclisine de bilgi verilmemiştir. Ancak siz olumlu bir yaklaşım benimsediklerini söylüyorsanız bizim bundan çıkaracağımız şudur: Müzakere edilen iki metinde de Kars Anlaşmasına atıfta bulunulmasını Ermenistan kabul etmiştir. Anayasası ve bağımsızlık bildirgesinde Türkiye'nin millî sembollerini sahiplenme ve Türkiye'nin toprak bütünlüğünü sorgulayan bölümleri değiştirmeyi kabul etmiştir. Soykırım yalanı etrafında sürdürdüğü uluslararası kampanya konusunda Türkiye'yi tatmin eden bir tutum benimsemiştir. Ancak bu üç şart varit ise sizin Ermeni yöneticilerin olumlu yaklaşımından bahsetmeniz mümkündür. Ama o müzakerelerde her toplantıda Ermeniler farklı bir metinle geliyorsa, eğer Kars Anlaşmasına atfa razı olmuyorsa, bağımsızlık bildirgesi ve Anayasalarındaki uluslararası hukuka aykırı bu ifadelerin değiştirilmesini istemiyorsa o zaman Sayın Bakan bu söylediğiniz tespit, yani, olumlu yaklaşıma olumlu cevap varit değildir sonucuna varacağız. Bu konuyu önemini takdir edersiniz.

Sözlerimi tamamlamadan önce sizden bir istirhamım olacak. Bizim bu konuda duyduğumuz endişe, Hükûmetinizin bu şartlar gerçekleşmeden Ermenistan ile diplomatik ilişki kurmaya, bu amaçla Tiflis büyükelçilerini gayri mukim büyükelçi olarak akredite etmeye, sınırı kademeli olarak açmaya hazırlandığınız ve bunun için bir kamuoyu oluşturmaya çalıştığınız izlenimi vardır. Tabii sizden ricam şudur: Bu konu eğer böyle bir mecraya sürüklenecekse, Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetim yollarıyla konunun Genel Kurula getirilmesi kaçınılmaz olacaktır. Ama bu izleniminizin çok yanlış ve yersiz olduğunu görmeyi çok isterim. O bakımdan sizden ricam, açıkça, tutanak tutulan bu komisyonda bu şartlar olmadan Ermenistan ile diplomatik ilişki kurmaya ve sınırı açmaya niyetiniz olmadığını söyleyebilir misiniz?

Bu vesileyle hepinizi tekrar saygılarımla selamlıyor, Dışişleri Bakanlığımızın ve AB Genel Sekreterliğinin bütçelerinin hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Bölükbaşı.

Sayın Kutluata...

MÜNİR KUTLUATA (Sakarya) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, Dışişleri Bakanlığımızın değerli mensupları, değerli milletvekillerimiz ve basın mensuplarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben kısa birkaç noktaya temas etmek istiyorum, Sayın Bakanın konuşmasıyla ilgili. Sayın Bakan konuşmasının başında geçen yılki takdiminde ortaya koyduğu dünyadaki çerçeveyi değişmediğini, bütün şartların aşağı yukarı aynen devam etmekte olduğunu ifade ederek konuşmasına başladı. Ben de bir not aldım. Bizim de söyleyeceklerimizi aşağı yukarı bu çerçevede fazla değişmiş değil. Ama ben dikkatimi çeken birkaç hususa özel vurgu yapmak istiyorum.

Bu hususlardan bir tanesi, birçok forum içinde yer aldığımız dünyadaki ihtilafların çözümünde öncülük yaptığımız dünya ile ilgili gelişmeleri takip ettiğimiz ve içinde yer aldığımız ve övünebileceğimiz hususlar olarak görünen noktalara temas ettiler. Tabii bunları görünce ve bunları dinleyince arkadan böyle bir Dışişleri faaliyetleri yoğunluğu

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 22

içerisinde Türkiye'nin acil meselelerinin de halledilmiş olduğunu insan görmek istiyor. Dolayısıyla bu yapılanların bolluğu içerisinde ana konularımızda herhangi bir ilerleme şöyle dursun, geriye düştüğümüzü görüyoruz. Bunlardan bir tanesi Irak ile ilgili konularda bu hususu müşahade ediyoruz. Burada deniliyor ki Irak ile ilgili Irak'ın siyasi birliğinin devamı, başından beri ifade ettiğimiz hususların dışına çıkılmaması konusunda Türkiye samimi bir arzu içindedir ve bu konuda çaba göstermektedir. Ama her şey Irak ile ilgili olarak aleyhimize geliyor. Şu anda Irak'ın kuzeyinde olup bitenlerle ilgili olarak Türkiye Meclis tezkerelerine rağmen oradaki sıkıntılarını bertaraf edecek tarzda ön alıcı tedbirleri icra edememektedir. Bunu biliyoruz. Burada bu kadar dünya ile ilgili başarılı tablolar çizildikten sonra en acil konuda bir samimi gayret içinde ve arzu içinde olmakla savuşturulduğunu görüyoruz konunun.

Bir başka husus terör örgütüyle ilgili yine Sayın Bakan terör örgütünün başta Avrupa ülkeleri olmak üzere dünyadaki faaliyetleri, çevremizdeki faaliyetleriyle ilgili ciddi çalışmalar içinde veya bu çalışmaların faaliyetlerinin başında geldiğini söylüyor. Yine burada da düne göre bugün neredeyiz diye baktığımız zaman bir mesafe alındığını görmüyoruz. Hele "Türkiye dışında ve her yerde bunu takip ediyoruz." ifadesi, Sayın Bakan, olacak şey değildir. Yine Hükümet dünyada Avrupa'da bir yayının önüne geçemediği için onun bir benzerini ya da daha iyisini, zararlı olmayanını ben yaparım demek zorunda kalmıştır. On saat, yirmi saat, yirmi iki buçuk saat dememiş yirmi dört saat demek suretiyle inşallah ilerideki bir olumsuz gelişmenin adımını atmamıştır. Sadece bir yabancı yıkıcı bir televizyon yayınına karşı kendince bir tedbir almıştır diye düşünüyoruz. Ama bu konuda dünyayı da ifade ederek, Avrupa'yı da ifade ederek bir şeyler yapıldığını söylemek, tabii, bari sessiz geçilse en azından Hükümetin üzüntülerini bunun altında hissetmiş oluruz. Biz de rahat ederiz diye düşünüyoruz.

Kerkük konusuyla ilgili bir husus var ifadelerinizde. Burada diyorsunuz ki Kerkük'te yapılacak referandumu olumlu buluyorsunuz, doğru. Sonuçları bekleniyor. Ama Dışişleri Bakanlığının Kerkük konusunda "Kerkük'ten çıkacak referandumu saygıyla karşılayacağız." demeden önce Kerkük'ün demografik yapısının değiştirilmesi konusunda Türkiye'nin bir şeyler yapmış olması lazım. Yapamıyorsa üzüntü ifade etmesi lazım. Yapamıyorsa bu sonuçla bu iş kapanır diye kamuoyunu Türk milletinin yarınlarını kapamamak lazım. Yani iş bir referandumun sonucunu beklemeye gelmiştir. Bu referandumun sonucunu bekleyenler tedbirleri aldılar da sonucunu bekliyorlar. Türkiye aleyhine, Kerkük aleyhine, Türkmenler aleyhine her gelişmeyi sağladılar. Nüfus kayıtlarını yok ettiler, tapu kayıtlarını yok ettiler. Ondan sonra nüfusları yerleştirdiler, şimdi referandum yapıyorlar. Onlarla bizim beklentimiz aynı olmamalıdır diye düşünüyorum. Açıkçası birtakım sıkıntılar dile getirilse de burada bölüşsek daha iyi olur diye düşünüyorum. Çünkü burada ne yapıldı, ne yapılmadı diye kimse kimseyi sıygaya çekmiyor. Çünkü Türkiye'nin özellikle dış menfaatleri maalesef çok hassas takip edilemiyor, edilmiyor. Burada büyük bir çok large bir tutum var. O bakımdan da bunlara çok gerek yok diye düşünüyorum. Eğer sıkıntılar dile getirilse daha yerinde olur diye düşünüyorum.

Rusya ile ilişkilerde Sayın Bakan diyorsunuz ki ticaret hacmi şöyle oldu, bunlar gelişti filan. Bunlar önemli, güzel. Ama, Dışişleri Bakanlığının konusu değil. Dışişleri Bakanlığının konusu bir ticari kriz çıktığı zaman hangi etkinliklerle çözebiliyoruz, Dışişleri Bakanlığımızın başarısını da, Bakanımızın başarısını da öyle ölçeceğiz. Ama Hükümetin başarısı diyorsanız doğrudur. Ticaretteki gelişme, rakamların büyümesi güzeldir. Ama doğal gaz bağımlılığının hafif hâle getirilmesi Hükümetin başarısıdır.

NECDET BUDAK (Edirne) – Ticari ataşeler de Dışişlerinde çalışıyor.

MÜNİR KUTLUATA (Devamla) – Ama bakın bir domates krizinde bile Türkiye'nin bir Bakanı istiskal edilmiş duruma düşürülüyorsa çözüm konusunda... Ama sayılırsa, bunlarla yetinilirse bir şey demiyorum. Ben daha ilerisini arzu ediyorum. Türkiye denildiği zaman Türkiye'nin dışarıdaki ölçüsü Dışişleri Bakanlığının başarısıdır. Hariciyeciler değilim, bu konulara girmek istemiyorum. Hariciyeciler arkadaşımız konuştu. Aynen söylediklerine katılıyorum. Ama en sıradan vatandaşın bile gördüğü ve Türkiye'de... Tabii Dışişleri Bakanlığının ilişkilerinin diplomatik boyutunu bir tarafa bırakıyoruz. Bunların hepsi burada söylenmeyebilir, bilinmeyebilir, bunları anlıyorum. Ama görüntüye baktığımız bile en sıradan vatandaşımızı üzecek hususların fazlasıyla bizleri de üzdüğünü söylemeliyim. Biz Rusya ile ilişki dile getirilecekse "Bir ticari kriz sırasında gördünüz mü şöyle bir sonuç aldık. Onun için Türkiye'nin siyasi etkinliği önemlidir." diyebilmek lazımdır veya "İktisadi açıdan mukabele etme gücümüz vardı, onu kullandık." denilse iyi olur diyeceğim. Dışişleri Bakanlığının ilişkilerinin diplomatik boyutunu bir tarafa bırakıyoruz.

Ermenistan konusunu Sayın Bölükbaşı dile getirdi. Ben sadece Sayın Bakan gerçekten bu konuya net bir şey söylenmesini arzu ediyorum. Dışişleri Bakanlığına bu konuda ben bir şey söyleyecek değilim. Ancak Millî Savunma Bakanımıza ifade ettik, pardon, bir başka vesileyle ifade ettik Tarih Kurumumuz görüşülürken. Ermenistan konusundaki talepler benim tasnifime göre iki türlü görünüyor: Bir tanesi Ermenistan adına yürütülen şeyler. Orada boşuldu, iktisadi güçlük içinde, kapılar açılrsa şöyle olur, böyle olur, içeride yetmiş bin insan var, onlara da mûsamaha edin, yenisi gelsin vesaire, her neyse, hava sahası, kara yolları, sınır kapısı söylenip duruyor. Bunlar Ermenistan adına söylenenler. Duyanın da kulağına hoş gelebilecek şeyler. Bunun arkasında Ermenistan'ın esas istekleri var. Sayın Büyükelçinin vurgu yaptığı gibi, Sayın Bölükbaşı'nın vurgu yaptığı gibi bu anlamda Ermenistan'a taviz verilecekse Ermenistan'ın esas kötü ve Türk milletinin ve devletinin geleceğine yönelik kapıların açılacağını bilmiş olmamız lazım. O bakımdan ifadenizde Sayın Cumhurbaşkanının ziyaretini vaki talep üzerine, vaki davet üzerine diye böyle bir ifadeyle belirtmişsiniz. Yani, o ziyaretin kimsenin içine sinmediği oradaki mahcup ifadeden de aşağı yukarı anlaşılıyor diyebiliriz.

Efendim, vize konusuyla ilgili olarak bu konudaki çalışmalarınızın sürdüğünü söylüyorsunuz Sayın Bakan. Tabii, burada şöyle söylene: "Bu altı yıllık başarılı dönem sonucunda şu kadar ülkeden vizeyi kaldırdık, şu kadar ülkenin vize koyma şartını geri aldık. Buna mukabil de almayanlara şu kadar vize koyduk." denilseydi, tabii bu daha gidişimizin bir işareti olurdu ama dünyada ben onu Türk halkının adını bildiği hiçbir ülkeye hemen hemen -birkaç ülkeyi istisna tutarsanız- yahut adını değil de, haritada yerini bildiği hiçbir ülkeye vizesiz gidemediği şeklinde bunu aşağı yukarı özetleyebiliriz. Bu anlamda Türkiye'nin vizeleri kaldıramıyorsa vize koyabilen bir ülke durumunda olması gerekir diye

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 23

düşünüyoruz. Vize koymaya geldiği zaman bin bir tane mazeret... Bunlar övünülecek şeyler değildir, Türkiye'nin çaresizliğini gösteren hususlardır. Şu kadar vizeyi kaldırttık, şu kadar vize koyduk diye bir rakam olsa eğer Sayın Bakanım, iyi olur. Bununla demeyin ki, bizi, uluslararası ilişkileri germeye mi teşvik ediyorsunuz falan demeyin, buna katıyen turizm mazereti gibi ifadeler katıyen kullanmayalım çünkü bizim vatandaşlarımız turizm maksatlı gidecek de olsa bin bir engeli aşarak gidiyor, hakaretlere uğrayarak gidiyor, sıkıntıları göğüsleyerek gidiyor. Bu anlamda hiç değilse moral verici birtakım gelişmeler olsa iyi olur diye düşünüyorum. Onun için, söyleyeceklerim bundan ibaret Sayın Başkan.

Dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, erken söz verdiğiniz için de teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN – Biz de teşekkür ediyoruz.

Sayın Elekdağ, buyurun efendim.

ŞÜKRÜ MUSTAFA ELEKDAĞ (İstanbul) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, dışişleri camiasının değerli mensupları, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, bugün Türk dış politikasının üstesinden gelmesi gereken en önemli sorun, ülkemizin millî varlık ve bütünlüğünü tehdit eden, Kuzey Irak'ta konuşlanmış olan PKK unsurlarının tasfiye edilmesidir. Bush yönetiminin PKK örgütünü himayesine alan Kuzey Irak'taki yerel yönetimi ve onun lideri Barzani'yi resmen ve fiilen koruması, Türkiye'nin millî varlığını ve toprak bütünlüğünü tehdit altında bırakmıştır. Amerika'nın yeni Başkanı Barack Obama seçim bildirgesinde aynen şunu söylüyor: "Bush yönetiminin Irak politikası nedeniyle bozulmuş olan Türk-Amerikan ilişkilerini onaracağım." diyor, bu yolda söz veriyor. Eğer bu ifade ciddi bir değerlendirmenin ürünüyse, o zaman Türkiye açısından umut verici bir yaklaşımı oluşturmaktadır.

Değerli arkadaşlarım, Bush yönetiminin son beş yıldır Türkiye'ye uyguladığı politikalar Türkiye'nin millî varlığını ve bütünlüğünü tehdit eder nitelik ve boyutta olmuştur. Böyle bir tehdidin Türkiye'ye bir müttefikten değil, ancak düşman bir ülkeden yönelebileceği dikkate alınır, Türk-Amerikan ilişkilerinin Bush döneminde dibe vurmasının nedeni anlaşılır.

Sayın Bakan, bu ifadelerim yadırganmamalıdır. Zira, Bush yönetiminden önceki Amerikan yönetimleriyle ilişkilerimizde pürüzler, anlaşmazlıklar olmuştur. Yalnız bunlar Kıbrıs, Ege, 1900 olayları gibi sorunlardan kaynaklanan anlaşmazlıklardır. Bunlar muhakkak önemlidir fakat Türkiye için bunlar yaşamsal veya varoluşsal önemde değildir. Oysa dolaylı olarak PKK'nın desteklenmesi, doğrudan Türkiye'nin ulusal ve toprak bütünlüğüne kast etmektir. Bu bakımdan, Türkiye'de hem askerin hem de aynı zamanda sivililerin, yöneticilerimizin, siyasi liderlerimizin bu durumu açıkça ortaya koymaları gerekir. Söylemediğiniz takdirde, muhataplarınız Türkiye'nin buna müstahak olduğu yolunda durumu değerlendirirler.

Sayın Bakanım, ben, Türkiye ile Amerika arasındaki iki savunma anlaşmasının müzakeresini yaptım. Arada bir tane daha oldu, o 1976'da oldu fakat o Amerikan Senatosu tarafından çok iyi, Türkiye için çok iyi bazı önlemler öngörüldüğü için kabul edilmedi ama halen yürürlükte olan Samoa İşbirliği Anlaşmasını da yine ben müzakere ettim. Yani, Amerikan tarafıyla oldukça uzun bir tecrübem var, NATO Dairesi Genel Müdürlüğünde, NATO'da çalışmam, Dışişleri Müsteşarlığı yapmam dolayısıyla. Amerikalıların bir sözü vardır Sayın Bakan, derler ki: "Never give a sucker an even break." Yani bunu Türkçeye eğer tercüme edersek anlamı şudur: "Bir enayiye hiçbir zaman eşit haklar tanıma." Müzakerelerde bu geçerlidir Sayın Bakan.

Şimdi, her ne kadar 5 Kasım 2007 tarihinde Washington'da Başkan Bush ile Başbakan Erdoğan arasında varılan mutabakat bazı kısıtlı önlemlerle bu ilişkileri kırılma noktasından kurtarmış görünse de, Bush yönetimi bugüne kadar Türkiye'ye kartı Kürt kartını oynamayı sürdürmüştür. Bu bakımdan, Obama yönetimine Türk-Amerikan ilişkilerinin onarılmasının şu iki kilit unsura bağlı olduğu izah edilmelidir: Bunlardan birincisi, Amerika'nın NATO Antlaşmasından doğan sorumluluğu gereğince Kuzey Irak'taki PKK teröristlerinin tasfiye edilmesi hususunda Türkiye'ye destek vermesidir. İkincisi de, Amerika'nın Türkiye'yle ilişkilerini Barzani'nin çıkarlarına öncelik veren bir yaklaşımla değerlendirmekten vazgeçmesidir. Amerika'nın Irak'tan 2011 yılı sonunda çekilmesi ve Irak ile Amerika arasında savunma alanında yeni düzenlemeleri ve bu meyanda hava sahası kontrolünün Irak makamlarına devrini öngören Kuvvetler Statüsü Anlaşmasının Irak Meclisi tarafından onaylanmasından sonra da Amerika'nın Türkiye'ye yönelik bu sorumlulukları devam etmelidir.

Değerli arkadaşlarım, hâlen oluşturulmuş bulunan ve üç taraflı görünen ancak gerçekten Kuzey Irak Yerel Yönetiminin de katılımıyla dördü olan Güvenlik Komitesinin işlevsel hâle getirilmesi ve PKK ile mücadele edebilmesi Barzani'nin göstereceği işbirliğine bağlıdır. Türk Hükûmeti PKK ile mücadelede Barzani'nin işbirliğini sağlamak için Amerika'nın da teşvikiyle uzunca bir süredir çok ciddi bir uğraş veriyor. 2007'de Dağlica saldırısından sonra başlatılan diplomatik süreç hiçbir sonuç vermedi. Bu dönemde, Sayın Bakanım, sizin defalarca demec vermek suretiyle Barzani'ye verdiğiniz ikaz mesajları da Barzani tarafından kesinlikle dikkate alınmadı. Bunu siz de müşahade ettiniz ve bu konuda açıklamalarda bulundunuz, imalı veya bir ölçüde açık ama Barzani bu imaları, bu mesajları kesinlikle kale almadı. Ne PKK'nın terörist olduğunu ilan etti ne de örgütün Türkiye'ye yönelik saldırılarını engellemek amacıyla en ufak bir harekette bulundu. Aktütün-Bayraktepe saldırısıyla da bu sürece bel bağlamanın tam bir fiyasko olduğu ortaya çıktı.

Şimdi burada bir noktanın altını çizmek istiyorum. Pankürdist politik bir çizgiyi temsil eden Barzani ve Talabani kendi rızalarıyla asla ve kat'a, ellerinde bulunan PKK gibi bir silahın yok olmasına izin vermezler. Bu gerçeğin anlaşılması lazım Bakanlığımız tarafından. Barzani PKK'yı Türkiye'ye karşı çok boyutlu bir yaklaşımla kullanıyor. Bunların başında, Kerkük'ün ilhakında ve bağımsız Kürt devletinin ilanında tahayyül ettiği PKK'yı Türkiye'ye karşı pazarlık unsuru olarak elde tutmak istemesi geliyor. Ancak henüz bu aşamaya ulaşılmış değil. Bu bakımdan, Barzani hâlen Türkiye'ye Erbil'i Bağdat'tan bağımsız olarak bir muhatap almayı dayatmak için PKK'yı araç olarak kullanıyor. Bu gerçekler ışığında

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 24

Hükûmetin sınır güvenliğini sağlamak ve PKK sorununu çözmek amacıyla Barzani'nin peşinden âdeta yalvarırcasına koşması son derece sakıncalıdır.

Şimdi, söylediklerim yanlış anlaşılmasın. Türkiye'nin bir yerde Kuzey Irak'la her alanda iyi ilişkiler geliştirmesi muhakkak ki gereklidir. Türk halkının bir bölümünün bu bölge halkının akrabası olmasının yanında, ekonomik işbirliği de muazzam bir potansiyel vaat ediyor ancak ilişkilerin sağlam bir zemin üstüne oturması için önce yapılması gereken, Türkiye'nin caydırıcı bir strateji ile Barzani'nin PKK terörüne destek verme iradesini kırması ve Barzani'nin yüreğine "Türkiye'ye zarar veririm bundan ben de zarar görürüm." korkusunu salması zorunludur. Yapılması gereken buyken, Barzani karşısında pes edilerek onun şartlarıyla soruna çözüm aramanın kabul edilmesi, Kuzey Irak bölgesiyle ilişkileri büyük sorunlara gebe bir temel üzerine oturtmaktan öteye, Türk Hükûmetinin zafiyetini göstermesi olarak yorumlanmaktadır.

Bu bakımdan, değerli arkadaşlarım, Türkiye Kuzey Irak'a yönelik yeni bir caydırıcı politika geliştirmelidir. Barzani'nin PKK'ya destek verme iradesini kırmaya yönelik bu caydırıcı politikada öncelik askerî güce değil, ekonomik önlemlere verilmelidir. Kuzey Irak Kürt bölgesinin tek solunum yolu, hep söylediğim gibi şahdamarı Türkiye'nin elindedir. Ayrıca Kuzey Irak ekonomisi üzerinde Türkiye'nin etkisi son derece güçlüdür. Elimizde Kuzey Irak ekonomisini mefluç hâle getirecek çeşitli ve çok sayıda levyeler mevcuttur. Bu bakımdan, Barzani şu aşağıda sayacağım şartları kabul edinceye kadar Türkiye ekonomik önlemleri peş peşe yürürlüğe koymalıdır. Nedir bu önlemler, yani Barzani'nin kabul etmesi gereken hususlar?

Birincisi, PKK'yı terör örgütü olarak ilan etmelidir. İkincisi, örgütün elebaşlarını Türkiye'ye teslim etmelidir. Üçüncüsü, PKK örgütünün siyasi bürolarının ve kamplarının kapatılmasını, lojistik desteğin kesilmesini, tüm unsurlarının silahsızlandırılmasıyla bunların belirli bir mahalde enterne edilmesini ve bu hususların gerçekleştirilmesi amacıyla Türkiye'yle işbirliğini kabul etmesi. Dördüncüsü, Türk Hava Kuvvetlerinin PKK terörüne karşı Kuzey Irak'ta operasyon yapmasına imkân verecek bir anlaşmanın Irak'la Türkiye arasında yapılmasını engellemeyeceği hususunda Türkiye'ye teminat vermelidir ve nihayet, Barzani'nin Irak Merkezî Hükûmeti ile Türkiye arasında 2007'de imzalanan Terörle Mücadele Anlaşmasındaki sıcak takip hakkına ilişkin 4'üncü maddenin geçerliliğini tanıyacağını taahhüt etmesi lazımdır.

Ekonomik önlemlerden sonuç alınmadığı takdirde, Türkiye askerî baskı yöntemlerine başvurulmalıdır. Bugünün siyasi ortamı Türkiye'nin büyük kuvvetlerle müdahalede bulunmasına imkân vermiyor. Bu nedenle, Türk Silahlı Kuvvetleri sivil zayıata yol açmadan ve Kuzey Irak'ın huzur ve istikrarını bozmadan, PKK'yı etkisizleştirebilecek bir askerî politik konsept ve askerî yapılanmaya gitmelidir. Amaç, uçur birliklerle tereyağından kıl çeker gibi yapılacak hava-kara operasyonlarıyla Irak'taki PKK hedeflerinin sürekli vurularak PKK'nın dokunulmazlık ve güven duygusunu ortadan kaldırmak ve teslim etmeye zorlamak olacaktır. Böyle bir stratejinin uygulanmasında geç kalındığı doğrudur. Esasında buna, 2007'de birinci sınır ötesi harekât tezkeresinin Meclis tarafından kabulü anında başlanması gerekirdi. Ancak söz konusu stratejinin geç de olsa uygulanmasından vazgeçilirse, Kuzey Irak PKK için bir cephe gerisi sığınma alanı olmaya devam edecek ve Türkiye kanlı terör örgütünün tehdit eylemlerinden kurtulamayacaktır.

Obama'nın Başkanlığı Türkiye'ye bir fırsat penceresi açmıştır Sayın Bakanım. Yeni Amerikan yönetiminin Afganistan'a yönelik stratejisinin uygulanmasında Türkiye'ye çok büyük ihtiyacı vardır. Bunu görüştüğüm bütün Amerikalı milletvekilleri, senatörler ifade ediyorlar. Aynı şekilde Türkiye Washington'un Pakistan'la giderek bozulan ilişkilerinde de bir istikrar unsuru olabilir. Türkiye önündeki bu yeni dönemde Washington'un desteğini arkasına almaya çalışarak, önerdiğimiz bu stratejiyi uygulamaya koymalıdır.

Çok değerli arkadaşlarım, Türkiye devasa ve giderek ağırlaşan bir sorunla karşı karşıyadır. Kürtçülük fitnesi Türkiye'nin ayağında bir prangadır. Bundan kurtulmadan Türkiye ekonomik ve sosyal alanda özlediği atılımları yapamaz. Bu sorun da ancak millî devlet modeli içinde, etnik temele dayanmayan bir demokratikleşme ve ekonomik kalkınmayla desteklenen millî bütünleşme projesinin yaşama geçirilmesiyle mümkündür. Bunun için de ilk şart, Kuzey Irak'taki PKK unsurlarının tasfiye edilmesidir. Ancak bugün, bu amaca yönelik olarak uygulanan -beni mazur görün- dış kaynaklı çözüm yolu Türkiye'yi selamete değil, sadece felakete götürür. Bu nedenle, hâlen izlenen harekât hattının acizane telkin ettiğimiz yöntemin uygulanması suretiyle değiştirilmesi zorunludur.

Sayın Başkan, eğer bana birkaç dakika daha müsaade ederseniz, bir hususu ilave ederek sözlerime son vereceğim.

Değerli arkadaşlarım, dış politika bir ülkenin uluslararası alanda çıkarlarının korunmasında ve ulusal hedeflerinin sağlanmasında en önemli bir unsurdur. Dış politika ulusal gücün beynidir. Dış politika ulusal gücün beynidir çünkü bir ülkenin ulusal gücünü oluşturan tüm unsurları birleştirir, yoğurur ve onları ulusal hedeflere yönlendirir. Eğer bir ülkenin dış politikasının vizyonu bulanıksa, iradesi zayıfsa, o ülkenin askerî kuvveti, ekonomik gücü ve nüfus büyüklüğü ne kadar fazla olsa bu bir anlam taşımaz. İşte, Amerika'nın durumunda görüyoruz. Bulunduğu tehdit odaklarıyla dolu bölgede Türkiye'nin barış ve güven içinde yaşayabilmesi her şeyden önce dış politikasında net bir vizyona ve güven telkin eden, öngörülü, kararlı ve inandırıcı bir diplomasiye sahip olmasına bağlıdır. Bunları şu amaçla söylüyorum. Türkiye'nin bölgesindeki sorunların çözümü için girişimlerde bulunması fevkalade önemlidir. Bu tür çabalarla Türkiye'nin dünya ve bölgesel barış ve istikrara yapacağı katkılar ülkemize uluslararası alanda prestij ve ağırlık kazandırır. Nitekim, İsrail-Filistin ihtilafında Türkiye'nin bu yoldaki girişimi olumlu sonuçlara yol açmış, uluslararası alanda takdire mazhar olmuştur. Her gittiğim uluslararası toplantıda bunu bana söylüyorlar. Ancak bu tür inisiyatifler isabetli bir analiz ve öngörüye dayanmalıdır. Türkiye'nin liderlerinin soruna taraf olan aktörlere danışmadan, gerekli zemini hazırlamadan, her akıllarına estiğinde, biz bu sorunda arabulucu oluruz diye ortaya çıkmaları Türk diplomasisinin saygınlığına ve inandırıcılığına gölge düşürür ve bunun zararları çok büyük olur. O bakımdan, Brookings Enstitüsünde biz Türkiye ile Amerika arasındaki krizi çözmek için arabuluculuk yapmaya talibiz diyebilmemiz için, önce zemin etütlerinin sağlıklı bir şekilde yapılması ve en

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 25

azından taraflardan bir tanesiyle görüşülmesi gerekirdi. Bugün bakıyoruz, ne Amerika buna yanaşiyor, İranlılara çok nazikane bir üslupla "bu sizi aşar" demeye getiriyorlar.

Evet, ben bu hususları belirterek, Dışişleri Bakanlığı bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum fakat şu hususu da belirtmek muhakkak ki gerekiyor: Dışişleri Bakanlığının görevlerini genel bütçenin sadece binde 3,2'sine tekabül eden bir bütçeyle yürütebilmesi cidden akla durgunluk veriyor. Hem Bakanlığın hem de büyük feragatle çalışan Bakanlık personelinin maddi imkânlarının artırılması gerçek bir ihtiyaçtır Sayın Bakanım. Bu yöndeki önerileri biz kuvvetle destekliyoruz. Bunları Meclise getirdiğiniz takdirde, bunlara kuvvetle destek vereceğiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz efendim.

Sayın Emin Haluk Ayhan, buyurun.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, saygıdeğer milletvekilleri, Dışişleri Bakanlığının ve Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin güzide bürokratları ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Dışişleri Bakanlığı ve Avrupa Birliği Genel Sekreterinin sorumlu olduğu Türkiye-AB ilişkileri konusunda bazı hususları ve değerlendirmelerimi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Avrupa Birliğinin Türkiye'ye yönelik genişleme politikasında strateji, vizyon eksikliği, belirsizlik ve durağanlığı bizatihi politika olarak benimseme ve kabul ettirme gayretleri gözlemlenmektedir. Bu, son dönemde iyici ortaya çıkmıştır. Hükûmet hariç tüm kesimler artık bunun farkındadır. AB konusunda maalesef Hükûmetin bir algı ve yaklaşım sorunu mevcuttur. İktidara gelir gelmez, milletin verdiği meşruiyeti AB kapılarında arayan Hükûmet şimdi AB sürecini canlandırmak ve reform sürecini AB'yi memnun etmek için elinden geleni yapmak olarak algılamaktadır. Bu çok tehlikeli bir yanıştır. Bu algı ve bu yaklaşım değiştirilmelidir. Esasen bu yanlış algı bir dönem Türkiye'de tüm kesimleri etkisi altına almış, ancak gerçekler üzerindeki örtü kalktıkça ve AB'nin Türkiye'ye yönelik yaklaşımı her geçen gün inkâr edilemez bir biçimde biraz daha ortaya çıktııkça, toplumumuzun büyük kesiminin meseleye bakışında farklılıklar ortaya çıkmaya başlamıştır.

Hükûmetin her alanda olduğu gibi AB ile ilişkiler konusunda da kamuoyunu yanıltma gayretleri sürmektedir. AB ile müzakereler Türk halkının onayı alınmadan, sadece belli çevrelerin siyasi ve ekonomik hesapları doğrultusunda alınmış ve oldu bittiye getirilmiştir. 2004 yılında kabul edilen müzakere çerçeve belgesi Türkiye AB ilişkilerini tam üyeliğe taşıyacak ve ülkemizin ekonomik ve siyasi menfaatlerini koruyacak bir yapıda değildir. AB ilişkilerinde aceleyle benimsenen bu teslimiyetçi yaklaşım neticesinde, Türkiye'nin 40 yıllık AB ilişkilerinde adım adım biriktirdiği kazanımları, mevzileri kısa bir süre içerisinde kaybetmesi ve ülkemizin AB ilişkilerin zaman ve zemin kaybetmesine neden olmuştur.

Bugün geline nokta ise sözde açılan müzakerelere devam edilmesi konusunda gerek taraflar arasında gerekse Türkiye'nin kendi içerisinde bir irade taleplerine ihtiyacı bulunmaktadır. Şayet müzakerelere gerçek anlamda devam edilecek ise makul bir sürede üyelikle sonuçlanması konusunda AB'den bir tarih alınması gerekir.

Bugün AB Türkiye dışında müzakere olacak ülkelere bir tarih verilirken tünelin ucunu görmeyen tek ülke Türkiye'dir. AB ile birkaç yıl öncesine kadar diplomatik ilişkisi bile bulunamayan Hırvatistan bile 17 fasılda müzakere açıp 2009 yılında tam üyelik müzakerelerini tamamlamak için somut bir taahhüt almıştır. Türkiye ise oyalanmaya, yeni ödevler alıp yerine getirmekle uğraşmaya mahkûm edilmektedir.

Esasen AB ile aramızda başlatılan müzakere süreci göstermelik bir yapıdadır. Bugüne dek 33 fasıldan kaçını tamamlanmıştır, kaçının müzakereleri askıya alınmıştır? Müteakiben AB tarafından alınan kararla müzakere fasıllarının kapatılması, Kıbrıs gemilerine Türk limanlarının açılması koşuluna bağlanmıştır. Hükûmet buna sessiz kalmış hiçbir şey olmamış gibi devam etmiştir. Yani müzakere başlatılacak ama Kıbrıs sorunu AB'nin istediği gibi çözülmezse hiçbir fasıl kapatılamayacaktır. Bu şekilde müzakere süreci dostlar alışverişte görsün kabilinden yürüyormuş gibi gösterilmekte, kamuoyu yanıltılmaktadır. Gerçekte AB'nin koyduğu Kıbrıs koşulu ortadan kalkmadan fiilen müzakerelerin yürütmesi ve bir sonuca varması mümkün değildir. Dışişleri Bakanlığımız bu duruma nasıl bir çözüm düşünmektedir? Bu konuda ne tür girişimler yapmakta ve nasıl bir yaklaşım sergilemektedir?

Esasen fiilen durmuş olan sözde müzakere süreci, ülkemizin 1996 yılında Gümrük Birliği sürecinde uğratıldığı haksızlık ve aldatılmışlığın bir tekrarını ve ülkemizin beklentilerine hizmet etmek yerine, AB tarafından kurgulanan alternatif bir senaryoya adım adım yaklaşılması sonucunu ortaya çıkarması kaçınılmazdır.

Hatırlanacağı gibi 1996 yılında Türkiye AB ile gümrük birliği tesis ederek ticaret politikası üzerindeki tüm egemenlik haklarından vazgeçmiş, bunu da maalesef birkaç yıl içerisinde tam üye olacağı düşüncesiyle gerçekleştirmiştir. Ancak geline noktada 12 yıldır ülkemiz AB üyesi hiçbir ülkenin yaşamadığı, ucube bir ortaklık yapısının içerisinde kalmış, gümrük vergilerini belirleyemez, ticaret politikası araçlarını bağımsız olarak uygulayamaz, hatta hangi ülkeyle ticaret anlaşması yapacağına bile karar veremez hale gelmiştir. Üstelik, kendisinin hiçbir söz hakkı bulunmadan belirlenen AB politikalarına ve uygulamalarına kayıtsız şartsız uyum sağlamayı taahhüt etmekte ve bu vesileyle uğradığı ve uğrayacağı kayıpları da telafi edecek bir mekanizması maalesef bulunmamaktadır. Böyle bir sistem, egemen bir ülke düzeninden daha çok, tarihte örneklerini pek çok kez yaşadığımız modern bir örtülü ekonomik istismar düzenini çağırıştırılmaktadır. Özellikle içinde bulunduğumuz küresel ekonomik kriz döneminde ülkemizin daha ağır faturalar ödemesine yol açacak ve sürdürülemez bir rejimdir.

Bu yanlış yapının bir an önce ülke menfaatleri doğrultusunda dönüştürülmesi gerekmektedir. Bunun için gerekli teknik ve hukuki çalışmalar bir an önce başlatılmalıdır. Türkiye kendi ekonomisinin gereklerine uygun ticaret politikalarını mutlaka ve bir an önce uygulamaya koymalı bunun önündeki engeller de kaldırılmalıdır.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 26

Son olarak, açıklanan Avrupa Komisyonunun Türkiye hakkındaki ilerleme raporunun siyasi kriterler kisvesi altında âdeta Türkiye'nin hassas tüm işleri konularına atıfta bulunarak, bu konulardaki AB'nin taraflı, ayrımcı ve ülke bütünlüğü ve toplumsal barış açısından tahripkâr yaklaşımını bir kez daha ortaya koymaktadır.

Ülkemizin uyması gereken siyasi kriterlerin listesini her gün daha da uzatmaktadır. Güvenlik güçleri, yargı sistemi, Vakıflar Yasası, azınlıklar Kopenhag Kriterleri ile uzaktan yakından bağlantısı olmayan ve diğer aday ülkelerle müzakerelerde söz konusu bile edilmeyen, AB içindeki bazı çevrelerin siyasi menfaatlerine hizmet eden dayatmalar, Türkiye'nin önüne kriter olarak getirilmeye gayret edilmektedir. Dışişleri Bakanlığımız ve Avrupa Birliği Genel Sekreterliğimizin bu konularda hangi çalışmaları yürütmekte olduğunu merak etmekteyiz.. İlerleme raporuna Türkiye'nin tepki belgesi nasıl olacaktır? Kamuoyuyla paylaşılacak mıdır?

Şimdi, bir diğer husus, ifade etmek istediğim, küresel kriz ortamında ülkenin içinde bulunduğu durumun vahameti Hükümet tarafından yeni yeni anlaşılmaya başlanmıştır. Bunun Avrupa Birliğiyle bu kadar yakınlaşma olduğu ifade edilmesine rağmen, bu hadise ülkemizin nasıl etkileneceği, bir müşterek ortamda Avrupa Birliğiyle konuşulmuş mudur? Böyle bir ortam sağlanmış mıdır? Hakeza bu ortam Türkiye Büyük Millet Meclisinde bile Genel Kurulda gündeme getirilememiştir.

Sayın Bakanım, ben genellikle Plan Bütçe Komisyonu konuşmalarında son olarak kurum bütçeleri üzerinde durmayı genel olarak, daha önceki mesleğim nedeniyle de, uğraştığım alan nedeniyle de duruyor, izah ediyordum fakat bütün Bakanların yakınmalarına rağmen, iki Bakanlıktan, bizzat Bakanlar tarafından ödenek yetersizliğinin ifade edildiğini kesin bir şekilde duydum. Bunlardan bir tanesi Sayın Kültür Bakanıydı, sizin ifadelerinizden de bunu anlıyorum. Şimdi, gerçekten böyle bir hadise varsa ve yıl sonunda veya yıl içinde ödenek ihtiyacı ortaya çıkacaksa, bunun gerçekten giderilmesi gerekir. Bunun bir önergeyle düzeltilmesi lazım. Bunda katkı sağlayacağımızı ifade ediyorum. Gerçekten... Aksi takdirde, yıl içinde büyük problemlerle karşılaşılıyor. Özellikle çok acil bazen yerine getirilmesi gerekli hizmetlerin ifasında zorluk çekiliyor. Bunun ortadan kaldırılması için, şayet talebiniz varsa, önergeyle beraber bunun düzeltilmesine yardımcı olacağımızı ifade ediyorum.

Teşekkür ediyorum, hepinize saygılar sunuyorum.

Teşekkürler Sayın Başkan.

BAŞKAN – Efendim, teşekkür ederiz.

Değerli arkadaşlar, konuşmacı faslı tamamlandı. Soru sormak isteyen arkadaşlarımız varsa kendilerine söz verelim.

SORULAR VE CEVAPLAR

Buyurun Necdet Bey.

NECDET BUDAK (Edirne) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli Dışişleri Bakanlığı bürokratları; ben, dışişleri politikalarıyla ilgili, makro düzeyde değil de, milletvekili olduğum Edirne'nin sınır il olması nedeniyle mikro düzeyde, oradaki sivil toplum örgütlerinin ve vatandaşların dile getirdiği konuları sizlerle bazı sorunları paylaşmak istiyorum. Tabii sınır kenti olan Edirne'de esnaf ve sanatkârlarımızın özellikle Yunanistan ve Bulgaristan'la sınır ticareti yaparak ülke ekonomisine katma değer sağlaması açısından yaşadığı sorunlar var. Bunlardan bir tanesi esnafın günübirlik geçiş sorununun Ulaştırma Bakanlığımızla koordineli olarak çözüme kavuşturulması önemlidir. Yani sınır bölgesinde faaliyet gösteren esnafın özel izin belgesi ile sınırdan geçebilmesi sağlanmalı ve bu yönde talep var. Yunanistan ve Bulgaristan Başkonsolosluklarında vatandaşlarımıza uygulanan katı vize rejimi sıkıntı yaratıyor. Bu konuda Bakanlığımızca girişimlerde bulunulması önem arz etmekte, bu Konsolosluklar Edirne'de. Yine bölge ticaretinin geliştirilmesi açısından Eskiköy Sınır Kapısı'nın açılması ticari ve kültürel faaliyetler açısından faydalı olacak. Bu konuyla ilgili olarak hem Uzunköprü hem de Yunanistan tarafındaki sivil toplum örgütleri ve ticaret odalarının karşılıklı görüşmeleri var ve istekleri var. Ama tabii ki resmî olan her iki hükümetin de Dışişleri Bakanlığının ve ilgili bakanlıkların bu konuda mutabakat sağlaması. Yine ayrıca 1990'lı yıllara kadar Yunanistan'a önemli miktarda ihracat gerçekleştirilen Pazarkule Sınır Kapısı'nın bugün sadece yolcu trafiği işlevi yanında yük trafiğine de işler hâle getirilmesi önemli. İki ülke arasında bu konuda görüşmeler yapılıyor mu? "Yapılmalıdır" diye talepleri var vatandaşlarımızın. Bir başka olay yanılmıyorsa 2005 yılında özellikle Yunanistan'ın da içinde bulunduğu Balkan ülkeleriyle, daha doğrusu bizim sınır ülkelerle Bakanlar Kurulu temsilcilerinin imzalamış olduğu bir iyi niyet protokolü diyeyim, bu protokol çerçevesinde Enes Limanı'yla, karşı tarafta Dedeoğlu feribot seferlerinin düzenlenmesi için Yunanistan'la Türkiye arasında bir protokol imzalandığını biliyoruz. Ve bu anlamda da bizim Yunanistan tarafı nezdinde de bu girişimlerin bulunmasının bölge halkının talebi var bu yönde.

Yine Türkiye ve Yunanistan Dışişleri Bakanlığının sınırlarında mayınların temizlenme konuları vardı. Bu konularla ilgili geçmişte açıklamalar oldu. Şimdi, bizim, tabii, Meriç Nehri'miz var 210 kilometre hem Bulgaristan hem Yunanistan'la sınır teşkil ediyor. Burası tabii 1700, 1800'li yıllarda aslında Saros Körfeziyle Edirne arasında gemilerin ticaret yaptığı bir nehirdi ancak bu nehir uzun yıllardır nehir yatağı temizlenmediği için hem Edirne olarak taşkınlarla maruz kalıyoruz aynı zamanda da ticari anlamda da herhangi bir şeyimiz yok. Ama burada her iki ülkenin dışişleri bakanlıkları nezdinde bir Meriç yatağının temizlenmesi ve Devlet Su İşleri yetkilileriyle bir proje çerçevesinde, bu projede Avrupa Birliği nezdinde de desteklenebilir çünkü tam bir sınır olan bir nehir. Bu nehir yatağının temizlenmesi çok uzun yıllardır yapılmamış eğer bu yapılsa bölgedeki tarıma da olumlu katkılarının olacağını düşünüyoruz. Bu konuları vatandaşlarımız ve sivil toplum örgütlerimiz Dışişleri Bakanlığımıza iletmemizi istediler ayrıca bu Eskiköy sınır kapısıyla ilgili tabii ki Sayın Bakanım çok yoğunsunuz, takip etmekte zorlanıyoruz siz çok seyahat ediyorsunuz doğal olarak ve dışişleri küreselleşen dünyada inanılmaz aktif bir Bakanlık o bakımdan bizim ticaret odalarımızı -daha önce de dile getirmiştım- bu Eskiköy Sınır Kapısı'yla ilgili Yunanistan ticaret odalarının da talebiyle sizlerle bir randevu talepleri de var. Ben bu sorunları dinlediğiniz için teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 27

Sayın Necdet Ünüvar.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkanım, aracılığınızla Sayın Bakana birkaç tane sual yöneltmek istiyorum. Bu arada muhalefetten bazı değerli arkadaşlarımız her ne kadar dünyada Türkiye lehine olan biten bazı şeylerin âdeta kendiliğinden oluşuyor şeklinde ifadeleri olsa da hem başta Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinde geçici üyeliğimiz olmak üzere ülkemizin adını yücelten çalışmalarından dolayı Sayın Bakana ve Dışişleri mensuplarına teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, üç tane sualım var. Bunlardan birisi, Türkiye-Kenya Dostluk Grubu Başkanlığım ancak herhangi bir faaliyette bulunamıyoruz. Kenya aslında dünyada yükselen bir değer olmaya aday ülkelere birisi, biz Afrika'yla ülkemizin yakınlaşma çabalarını da biliyoruz. Kenya Dostluk Grubu olarak da faaliyette bulunmak istiyoruz. Ancak herhangi bir faaliyette bulunamıyoruz zira Kenya'nın Türkiye'de herhangi bir temsilciliği yok. Biz, Meclisteki dostluk gruplarıyla ilgili sekreteryaya vasıtasıyla Dışişleri Bakanlığımızla görüştük. Onlar da sağ olsunlar Kenya'yla yazıştılar ancak Mayıs ayında Dışişleri Bakanlığımızın Meclis Genel Sekreterliğine yazdığı yazıda oradaki parlamentonun oluşum sürecinin devam ettiği ve o süreç tamamlandıktan sonra faaliyetlere konu olacak muhatap tarafın belirleneceğine dair bir ifadeye bulunmuştu ancak hâlâ bir gelişme olmadı, bu konuda bir yardımınız olabilir mi?

İkincisi Sayın Bakanım, biz Nisandan Kasıma kadar aşağı yukarı uyuşturucu ile ilgili bir araştırma komisyonu çalışması yaptık ben de o komisyonun başkanıyım. Tabii doğal olarak Türkiye'nin yurt dışında yaşayan vatandaşlarıyla ilgili konular da gündeme geldi. Bununla alakalı iki tane sual yöneltmek istiyorum. Birincisi Almanya'da 3,5 milyon civarında bir Türk varlığını biliyoruz. Gayriresmî bir üyemizin, bir uzmanımızın tahmini söylediği rakam Almanya'da yaklaşık 30 bin Türk vatandaşının uyuşturucudan dolayı işte cezaevlerinde zaman zaman girip çıktığı bir kısmının da şu anda yatmakta olduğu şeklinde bir bilgi. Tabii onların oradaki problemlerin çözümüyle ilgili açıkçası konunun gerek sağlık gerek rehabilitasyon gerekse hukuki yönleri olması sebebiyle bazı konuların açıkta kaldığına dair bir bilgi söz konusu. Bu çerçevede Türkiye'nin sadece New York'ta sağlık ataşeliği var. Özellikle merkezî kıtaların merkezî ülkelerinde de birer sağlık ataşeliği kurulması hâlinde bu vatandaşlarımızın başta madde bağımlılığı olmak üzere pek çok sağlık problemiyle ilgilenebileceği gibi bir kanaatte var. Bunu biz raporumuzda da sunduk. Örneğin Almanya'da, İngiltere'de belki Uzak Doğu'da, belki Afrika'da merkezî konumdaki ülkelere sağlık ataşeliği istihdamı mümkün mü? Bunu sormak istiyorum.

Bir de özellikle Hollanda'yla aramızda suçluların iadesi çerçevesinde yapılan anlaşmada birtakım sıkıntılar olduğu ve Hollanda'yla Türkiye arasında madde bağımlılığı ile ilgili konularda birtakım problemler yaşandığı bilgisi var. Bunu da yine raporumuza yazdık. Bu konuyla ilgili de kanaatlerinizi almak istiyorum. Tekrar başarılarınızın devamını diliyor, bütçenin hayırlı olması temennisiyle saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Hasip Kaplan.

HASİP KAPLAN (Şırnak) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, ilerleme raporuyla bağlantılı anayasa reformu ne zaman raflardan gün ışığına çıkacak? Anayasa reformunu askıya mı aldı Hükümet yoksa tekrar açacak mı? İfade özgürlüğünü kısıtlayan eleştiriler var özellikle Türk Ceza Kanunu 215-216-217 ve terörle mücadelede bir çalışma var mı? Uluslararası Ceza Mahkemesinin kabul ve onayı konusunda bir çaba var mı? İşkenceye karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne ek ihtiyari protokolün onaylanması eleştiri konusu, Mecliste gerçi bu. Ama çokça fazla sözleşme var, üç-dört senedir hep Mecliste bekliyor. Ve bunların imzalanmasının üzerinden üç ve beş sene geçmiş çokça sözleşme ben gördüm. AKP Hükümeti özellikle mi bekletiyor, Dışişleri camiasını sıkıntıya sokmak için mi yani o sözleşmeler gereksiz mi imzalandı ki üç beş sene Mecliste bekletiliyor? Bu çok önemli bir konu.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin üç tane ek protokolü var. Biri 4, biri 7, biri 12. Ben anlamış değilim, yani niye bunları biz onaylamıyoruz? Örneğin 2 kez yargılamama kuralı. Bu Roma hukukundan gelen bir evrensel kural. Yani niye bunlarda biz ihmal etmiş bugüne kadar. 4,7,12 no.lu protokollerini niye onaylamamışız. İlerleme raporunda da var. İlk üçün arasındayız hâlâ AİHM davalarında, öyle deniliyor. Geçen gün Sayın Çiçek'te açıkladı. Çok ciddi bir rakam yine 4 binler civarında seyrediyor açılan dava sayısı ve son olarak Obama'nın seçilmesine geleceğim. Bize ne tür şans, fırsatlar tanıyacak. ABD'de bir siyahi değişim yaşandı, demokratik alanda. Biz de biraz farklı değişim. Siyahi değişimi biz kömürle yapmaya çalışıyoruz, öyle bir farklı politikamız var bizim de burada. Ama Dışişleri camiası olarak Türkiye'ye getireceği açılımlar, fırsatlar var mı diye sormak istiyorum?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Cahit Bağcı.

CAHİT BAĞCI (Çorum) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, ülkemizin Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi geçici üyeliğine seçilmesine yönelik yürütmüş olduğunuz başarılı çalışma nedeni ile sizi ve ekibinizi kutluyorum, teşekkür ediyorum.

Benim sorum, Avrupa Birliği ile ilişkiler konusunda olacak. Bildiğiniz gibi şu anda ikili bir yapı, bir anlamda çift başlılık sorunu yaşıyoruz. Hâlihazırda Avrupa Birliği Genel Sekreterliğiyle birlikte Devlet Planlama Teşkilatında da bir Avrupa Birliğiyle İlişkiler Genel Müdürlüğü bulunmaktadır. Ben de geçtiğimiz yıllarda hem 22'nci faslın müzakere ekibinde görev almış hem de katılım öncesi mali yardımların koordinasyonunda görev yapmış birisi olarak zaman zaman kurumlar arası çatışmaların yaşandığını gördük. Avrupa Birliği Genel Sekreterliğiyle Devlet Planlama Teşkilatı arasında. Avrupa Birliği Genel Sekreterliğimiz bazen köprü görevi yaparken bazen de katılım öncesi mali yardımlar konusunda temel belirleyici görevi yürüten bir kurum gibi çalışmalarını yürütmüştür. Şu anda önümüzdeki döneme yönelik, IPA sürecine yönelik, özellikle de Devlet Planlama Teşkilatının da bir sektörel koordinatörlüğü var. Hedeflenen şey nedir?

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 28

Avrupa Birliği ile ilişkilerde tek bir yapıyla hem müzakereyi hem de katılım öncesi mali yardımları, koordinasyonu tek bir çatı altında yürütülmesi düşünülüyor mu?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Bakanım, yapılan eleştiriler, sorulan sorular ışığı altında makul olan en kısa sürede cevaplarınızı alalım. Bazı konulara yazılı da cevap vermeniz mümkün.

Buyurun efendim.

DIŞİŞLERİ BAKANI ALİ BABACAN (Ankara) – Evet, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli komisyon üyeleri, öncelikle Avrupa Birliğiyle ilgili hem yorumlar vardı hem sorular vardı o konuyla başlamak istiyorum. Bizim biliyorsunuz Ekim 2005'te müzakere sürecimiz başladı. Arkasından da bir yıllık bir tarama çalışması yaptık yani fasılların tümünde tüm Avrupa Birliği müktesebatını baştan sona ele aldık ve Brüksel'de yapılan toplantılarda gönderdiğimiz heyetler müktesebatta ne var ne yok, bizi neler bekliyor bu konuda çok detaylı bilgi aldılar. Bu konularda Türkiye'nin uygulamaları nedir, Türkiye hangi noktada bu konuda da karşıtlarına bilgi verdiler. Ve daha sonra fasılların açılması başladı ve biz bugüne kadar sekiz faslı açmış durumdayız. Aralık ayında da iki faslin daha açılması şu an muhtemel görünüyor eğer süreçte bir aksilik olmaz ise. Diğer fasıllara şöyle bir baktığımızda, biliyorsunuz 2006 sonunda alınan kararla sekiz faslin açılmasının önü kapandı ta ki Kıbrıs sorunu çözülünceye kadar. Ayrıca hiçbir faslında yine müzakerelerinin kapatılamamasıyla ilgili de bir kapanış kriteri konuldu. Yani 2006 sonunda alınan kararla bu Kıbrıs meselesine bağlanan açılışta sekiz, kapanışta da tüm fasıllar söz konusu. Bunların haricindeki fasıllara baktığımız zaman ise bir üye devletin beş faslin Türkiye'yi tam üyeliğe götürdüğünü, dolayısıyla bu fasılların şu anda görüşülmemesi gerektiği konusundaki yaklaşımı sebebiyle o beş faslında da şu anda müzakerelerin açılması söz konusu olmuyor. Ayrıca eğitim-kültür gibi, enerji gibi fasıllarda da diğer bazı münferit ülkelerin siyasi yaklaşımları sebebiyle bu fasılların resmen müzakerelere açılması söz konusu olmadı. Bize açılış kriteri bildirilen fasıllara şöyle bir bakacak olursak bu fasılların aşağı yukarı yarısının açılış kriteri aynı zamanda Kıbrıs meselesi. Yani o açılış kriteri bildirilen fasıllardan sanırım beş ya da altı tanesi aynı zamanda Kıbrıs sebebiyle zaten açılmayacak olan fasıllar. Bize açılış kriteri bildirilen fasıllarda ise bizim çalışmalarımız devam ediyor. Biliyorsunuz geçen Haziran ayında iki faslin açılış kriterlerini tamamladık, onları resmen müzakerelere açtık. İki tane daha bu Aralıkta öngörüyoruz. Yine önümüzdeki sene de hem Çek Cumhuriyeti'nin hem de İsveç'in dönem başkanlığında yine bazı fasılların açılmasını öngörüyoruz. Ancak, yaklaşık on kadar faslında taramalar 2006'nın Ekiminde bitmesine rağmen tarama raporları henüz bize resmen ulaştırılmadı. Bu da yine Avrupa Birliği sürecinde diğer aday ülkelerin hiçbirinde karşı karşıya kalınan bir durum değil. Dolayısıyla o fasıllarla ilgili tarama raporlarının resmen tarafımıza bildirilip o fasıllarda açılış kriteri olup olmayacağını varsa o kriterlerin ne olacağını resmen bize bildirmesini bekliyoruz. Bu konuda da yine üye ülkeler arasındaki anlaşmazlıklar sebebiyle özellikle konsey seviyesinde problem olduğunu duyuyoruz.

Şimdi, bizim fasılların açılıp açılmaması, kapanıp kapanmaması açısından baktığımızda sürecin hızı aşağı yukarı her dönem başkanlığında iki fasıl gibi görünüyor. Şu ana kadar ki hız bu. Bunun tabii herhangi bir resmî dayanağı yok. Ancak, şöyle bir Ekim 2006'dan bugüne kadar ki gelişmelere baktığımız zaman böyle bir tabloyu görüyoruz. Tabii bunun farklı sebepleri kuşkusuz var. Avrupa Birliğinin kendi içinde bulunduğu sıkıntılı durum, Avrupa Birliğinin anayasal sözleşmesinin Fransa ve Hollanda'da yapılan referandumlarda ret edilmesi, arkasından Lizbon Anlaşması'nın İrlanda'da ret edilmesi Avrupa Birliğinin kendi içindeki uyumu konusunda tabii bize çok farklı ve olumsuz sinyaller veriyor. Özellikle bu son ekonomik krizle kuşkusuz Avrupa Birliğinin genişleme konusundaki iradesinde kuşkusuz bir miktar öteleme, bir miktar çalışmaları yavaşlatma ya da erteleme eğilimini doğurabilir bu da görmekte olduğumuz bir risk. Ancak biz ne yapıyoruz. Biz biliyorsunuz 2006 sonunda, özellikle bu Kıbrıs'la ilgili kararlar alındıktan sonra bir strateji değişikliğine gittik. Ve fasılların açılıp açılmamasına, kapanıp kapanmamasına bakmadan zaten müktesebatın içinde ne var ne yok artık detaylı biliyoruz. Dolayısıyla biz tüm fasıllarda yolumuza devam edelim dedik ve geçen senenin Nisan ayında - hatırlayacak olursanız- bir Avrupa Birliği müktesebatına uyum programı açıkladık 2007-2013 yılları arasını kapsayan ve bu uyum programında da 2013'e kadar yapmayı öngördüğümüz düzenlemeleri ilan ettik ve bunu yaparken de hangi fasıl açılmış, hangisi açılmamış, hangisi kapanmış, kapanmamış bunlara bakmadan zaten ihtiyacımız olan, zaten her alanda bizim standartlarımızı yükseltecek olan bu reformlar konusundaki bir bakıma vizyonumuzu kamuoyuyla paylaştık.

Şimdi, şöyle bir bakacak olursak bizim o dokümanımızda yaklaşık 130 kadar yasal düzenleme vardı, 300 kusur tane ikincil düzenleme vardı. Bu 130 yasal düzenlemenin 30 tanesini biz 2007-2008 yasama döneminde tamamlamış durumdayız. Her ne kadar Vakıflar Yasası ve 301'deki düzenlemeler çok böyle dikkat çekti, herkes hani onlara odaklandığıysa da onların haricinde 28 tane yasal düzenleme Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edildi ve bunlar tamamen Avrupa Birliği uyum çalışmalarıyla ilgili yasal düzenlemeler. Arkasından biliyorsunuz yeni bir ulusal program taslağı hazırladık, bunu Başbakanlığa gönderdik. Başbakanlık en son çalışmalarını tamamlamak üzere ve tüm bakanların ve Sayın Başbakanımızın da imzası tamamlandıktan sonra bu programı biz bir Bakanlar Kurulu kararı olarak Resmî Gazete'de yayınlayacağız. 2001'de böyle yapmıştık, 2003'te de yapmıştık şimdi 2008'e ait ulusal program olacak bu. Bu ulusal programı da biz yine aynı yaklaşımla hazırladık. Yani fasılların açılıp açılmamasına, kapanıp kapanmamasına bakmadan Türkiye'nin ihtiyacı nedir, kendi önceliklerimiz nedir, kendi takvimimiz nedir, buna göre bunu hazırladık ve taslağını da -biliyorsunuz- İnternet'te yayınladık. Bu daha önce yapılmamıştı, ilk defa bunun taslağı henüz tartışmaya açılırken Avrupa Birliği Genel Sekreterliğimizin web sitesinde de yayımlandı. Bunun yanında 87 tane sivil toplum kuruluşuna bu taslağı gönderdik. Bunların 53-54 tanesinden -yanılmıyorsa- o civarda bir rakam- yazılı görüşler geldi. Yazılı görüş veren sivil toplum kuruluşlarını ayrıca bir masa etrafında topladık tekrar programı tartıştık. Ve ben özellikle Mecliste temsil edilen siyasi partilerin liderlerine bizzat ilk elden bu programın hem hazırlanışını hem de içeriğini kısaca anlatmayı arzu ettim. Zaten İnternet'te yayınlanmış olan, zaten kamuoyunun bildiği programı hazırlayan ekibin

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 29

başındaki Bakan olarak bizzat liderlere anlatmak istedim ki o partilerin bu programa bakışı, bu programın bundan sonraki uygulanışı konusunda ilk elden ve en üst seviyede bilgi sahibi olmalarını düşündüm. Ve 6 siyasi parti liderinin 4'üyle görüştüm, bir siyasi partiye posta yoluyla gönderdik. Diğer siyasi partinin de ilgili genel başkan yardımcısına arkadaşlarımız bilgiyi verdi. Ancak, bir siyasi parti haricinde diğer muhalefet partilerinden yazılı ya da sözlü, belki, hani kamuoyuna yönelik açıklamalar oluyor ama yazılı bir görüş bugüne kadar bize ulaşmadı.

Şimdi, buraya bakacak olursak programda ne var ne yok? Öncelikle biz bunu hazırlarken Avrupa Birliğinin resmî gazetesinde Şubat ayında yayınlanan katılım ortaklığına baktık. Yani bu katılım ortaklığı belgesi bizden neler bekleniyor, bunun Avrupa Birliği resmî gazetesinde yayınlanan şekli. Buna baktık ama bunu da yüzde 100 karşılayan bir ulusal program hazırlamadık. İki belgeyi yan yana koyduğunuzda, katılım ortaklığı belgesiyle ulusal programı, birbirini tam karşılamadığını göreceksiniz. Çünkü, biz Avrupa Birliğinin bizden beklediği, talep ettiği bazı adımların henüz bu aşamada atılmasını uygun görmedik. Hatta ulusal programımızda dahi eğer taslağa bakıp inceleyecek olursanız bazı adımların karşısında tarih olarak üyelikle beraber değerlendirilecektir yazar yani ne zaman üye olursak ancak bu adımı o zaman atacağız anlamına gelmektedir bu. Dolayısıyla bizim müzakerelerdeki stratejimiz bize hemen bugün faydası olacak adımları hızla atmak ancak farklı sebeplerle ertelemeyi uygun gördüğümüz hatta bazı konularda üye olduktan sonra ancak üç sene, beş sene, on sene, on iki sene sonra biz buna uyarız diyeceğimiz adımlar var ve bunları da kuşkusuz bütün bu müzakereler çerçevesinde sürdürüyoruz. Bu ilerleme raporunu inceleyecek olursanız -son yayınlanan ilerleme raporunu- orada şöyle diyor: "33 faslın 32'sinde bu yıl içerisinde ilerleme sağlanmıştır." 33 faslın 32'sinde Türkiye'de bir şeyler yapılmış ama bunların bazılarında belki adımlar küçük, az miktarda. Bazılarında daha büyük adımlar var, daha çok sayıda adımlar var. Biz ilerleme raporundaki her düşünceye, oradaki bütün ifadelere katılıyoruz diye bir şey yok. Her sene mutlak bir uygulamamız, ilerleme raporu çıkar, biz de o ilerleme raporu hakkındaki düşüncelerimizi, eleştirilerimizi, katılmadığımız konuları Avrupa Birliğine resmen bildiririz. Bu sene de yine o çalışmalar şu anda yürüyor. Bütün bakanlıklardan biz görüş istedik ilerleme raporuyla alakalı. O bakanlıklardan gelen görüşler toplandıktan sonra onları derli toplu bir şekilde yine her yıl olduğu gibi Avrupa Birliğine ileteceğiz ve diyeceğiz ki: Bu rapordaki şu, şu, şu konulara biz katılmıyoruz, şunlar yanlış değerlendirmedir. Şurada da maddi hatalar vardır diye her sene olduğu gibi bunu kendilerine bildireceğiz.

Şimdi, Avrupa Birliği konusundan bahsederken kuşkusuz içinde siyasi reformlarla ilgili konular var. Ekonomik kriterlerle ilgili konular var, müktesebata uyumla ilgili teknik içerikli kurumsal yapılanmalar olsun, pek çok alandaki standartlar, normlar olsun, bununla ilgili pek çok adım var. Ve ilerleme raporunda da neler oldu ve daha neler olması gerekiyor bunun değerlendirmesi yapılıyor ve biz tam üye olana kadar her sene ilerleme raporlarında Türkiye'yle ilgili Avrupa Birliğinin tespit ettiği eksikler, daha atılması gereken adımlar neyse bunları rapor edecekler. Bu, bu raporların tabiatında var. Ancak bu ilerleme raporları dikkat ederseniz 2003 ve 2004 ilerleme raporları kadar dikkat çekmiyor. Çünkü 2003 ve 2004'ün ilerleme raporlarında bizim bir 2004 sonuna kadar Kopenhag Siyasi Kriterlerini yeterince karşılamak gibi bir hedefimiz vardı çünkü ancak o gerçekleşirse 2004 sonunda biz müzakerelere başlayabiliyorduk ve onlar gerçekleşti hatta hatırlarsanız "6 Ekim Raporu, 6 Ekim Raporu" diye her gün gazetelerde, televizyonlarda çok işlenen bir konuydu 2004 yılında. Ancak bundan sonra bizim üyelik tarihimiz yaklaşıncaya kadar, o tarihe kadar çıkacak ilerleme raporları tabiatı gereği çok dikkat çekmeyecek. Çünkü, orada atılan adımları listeleyecekler ve şunlar şunlar da eksik, bunların da yapılması gerekiyor diyecekler ve bu hep olacak ta biz üye olana kadar. Şimdi, bu adımlara bakacak olursak siyasi reformlarla ilgili, tabii, Türkiye'de çok önemli açılımlar yaptık. Anayasal düzenlemeler gerçekleştirdik ve özellikle 2003'te, 2004'te, 2005'te muhalefet partilerinin de desteği ile pek çok anayasal düzenleme yaptık. Bunlar Türkiye'de demokrasinin derinleşmesi için, temel ve hak ve özgürlüklerin daha iyi bir şekilde uygulanması için, hukukun üstünlüğü ilkesinin gerçek anlamda Türkiye'de benimsenmesi ve uygulanması için önemli adımlardı ve 2004 sonu itibarıyla biz kriterleri yeterince karşıladık, Yeterince demek o kritik eşiği geçtik ama daha önümüzde yapacak çok iş var demek. Hangi alana bakarsak bakalım gerçekten siyasi reformlara alanında Türkiye'nin daha ihtiyacı çok. Yani Türkiye'ye biz daha henüz olması gereken seviyede bir demokrasi maalesef diyemiyoruz. Yani demokrasimizin kalitesinin çok daha yükselmesi gerekiyor. Bu bir gerçek, bunu böyle kabul edip, buna göre bundan sonraki adımlarımızı, hazırlıklarımızı, çalışmalarımızı buna göre yönlendirmemiz gerekiyor. Ha, temel hak ve özgürlükler konusunda, demokrasi konusunda artık mükemmelize, bundan sonra hiçbir şey yapmamız gerekmiyor diyecek noktaya ne zaman geliriz, ne zaman ki bütün bu hedefleri tamamlarız, ne zaman ki artık Türkiye Kopenhag Siyasi Kriterlerini yeterince değil de tam karşılayan bir ülke hâline gelir işte o zaman bu iş tamamlandı biz siyasi reformlar konusunda işimizi bitirdik diyebiliriz. Dolayısıyla pek çok alanda önümüzde yapacak işimiz var. Ciddi bir yargı reformu stratejisi var şu anda önümüzde. Adalet Bakanlığımız çalışıyor ve eğer çalışmalarını öngördükleri hızla yürütebilirlerse Aralık sonunda bunun tamamlanıp açıklanmasını bekliyoruz. Anayasal düzenlemeler, yasal düzenlemeler ve yargı konusunun pek çok alanında çok ciddi adımlar öngörüldü, stratejiler. Ve o stratejinin kendisi zaten kendi içinde pek çok yasal düzenlemeleri, ikincil düzenlemeleri gerektiren bir belge. Bunları biz Türkiye'nin ihtiyacı olarak görüyoruz. Türk insanının hak ettiği standartlar olarak görüyoruz. Halkımızın en iyisine layık olduğunu düşünüyoruz ve bu şekilde bu düşünceyle hareket ederek çalışmalarımızı yürütüyoruz.

Kıbrıs konusuna gelince, biliyorsunuz 2004 yılında Birleşmiş Milletlerin yine çerçevesi dâhilinde bir süreç vardı ancak yapılan referandumlarda Kıbrıslı Rumların bu referandum da "Hayır" oyu kullanması sonucunda bu kapsamlı çözüm gerçekleşmedi. Arkasından bu yılın Mart ayında, özellikle günde yeni bir liderin seçilmesinden sonra yeni bir görüşme süreci başladı ve mart ile eylül ayı arasında ön görüşmeler gerçekleştirildi. Bu ön görüşmelerde hemen hemen her toplantının ardından her iki lider bir ortak açıklama yaptı ve bu ortak açıklamalarda Birleşmiş Milletler parametreleri âdeta tekrar teyit edildi yani çözümün referansı olacak, çözümün bazı olacak temel parametreler bu görüşmelerin arkasından yapılan ortak açıklamalarla teyit edildi. Ve Eylülün 3'ünde de kapsamlı çözüm görüşmeleri başladı. Yani artık

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 30

pek çok konunun daha detaylı ele alındığı görüşmeler ki -Sayın Talat dün buradaydı, kendisiyle de benim uzun bir görüşmem oldu- dokuz turu şu anda tamamlamış durumdalar ve konuştukları konu ilk müzakere başlığı yani yönetim ve güç paylaşımı. Bunun üzerinde şu anda müzakereler devam ediyor.

Şimdi, Kıbrıs konusuyla alakalı hani "taviz" kelimeleri geçti birkaç kere, şimdi, ben şunu özellikle ifade etmek istiyorum ki: Kasım 2002'den bu yana yani Hükümetimiz AK PARTİ İktidarı yönetime geldikten bu yana şöyle bir neler yapıldı, bakacak olursanız aslında taviz diyebileceğimiz tek bir adım, tek bir örneği ben doğrusu düşünmüyorum, sıralayamıyorum çünkü durum tamamen değişti. Uluslararası toplum, pek çok ülke Türkiye'nin ve Kıbrıslı Türklerin bu davada ne kadar haklı olduğunu daha iyi anlamış durumda. Çözüm isteyen tarafın Türkiye olduğunu, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti olduğunu bugün için daha iyi anlamış durumda ve biz bu süre içerisinde en ufak bir taviz vermeden tamamen iyi bir çalışmayla, güzel bir diplomasi çalışmasıyla Kıbrıs'ta denklemi önemli ölçüde değiştirdik ve bugün artık Türkiye'nin ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin çok daha değer verilen, çok daha saygı duyulan bir pozisyonu var bu konuda. Tabii bu görüşmeler ne kadar sürer, nereye doğru gider, anlaşma olur mu, olmaz mı, bu konuda bir şey söylemek için erken. Ancak bugüne kadarki görüşmelerde her iki liderin de çözüm iradesiyle hareket ettiğini görüyoruz. Bizim kuşkusuz millî davamız olan Kıbrıs konusunda, yerleşmiş Birleşmiş Milletler parametreleri konusunda bir tavizimiz söz konusu olamaz, olmamıştır da, 2004'de de yoktu zaten Annan Planı'nda, bundan sonraki süreçte de yoktu. Kaldı ki iki lider de dediğim gibi yaptığı açıklamalarla bütün o parametreleri tekrar tekrar teyit etmişlerdir.

Yine Irak sıkça sorulan bir soruydu. Biliyorsunuz Irak bizim komşumuz. Irak'la olan ilişkilerimizi her alanda ilerletmek istiyoruz ve Irak'ın halkı etnik kökeni ne olursa olsun, dini, mezhebi ne olursa olsun biz Irak halkını kardeşimiz olarak görüyoruz ve bütün politikalarımızı ona göre şekillendiriyoruz ve ekonomik yaptırımlardan bahsedildi. Bunu çok değerlendirdik, düşündük. Ancak Irak'la alakalı politikalarda oradaki halkın günlük yaşantısına zarar verecek, günlük yaşantısında onları zor duruma sokacak hiçbir adımı atmama konusunda kararlılık gösterdik bugüne kadar. Çok da teşvik edildik o günlerde. Hani "İşte sınırda daha farklı uygulamalar olsun, elektrik veriyoruz, akaryakıt veriyoruz, onlar kesilsin." Hatta gazetelerde manşetler atıldı: "Neden uçaklar şöyle bir uçup oradaki evlerin camları kırılmıyor." diye. Bizim Irak'ın halkıyla alıp veremediğimiz bir şey yok. Tam tersine biz Irak halkının daha müreffeh olmasını istiyoruz, daha mutlu olmasını istiyoruz, komşumuzun daha iyi şartlarda yaşamasını istiyoruz. Eğer problemimiz politikalarsa ya da yönetimdeki bazı isimlerle ya da yönetimle biz onlarla uğraşmalıyız, onların üzerine gitmeliyiz ve çözümleri de o noktada aramalıyız diye düşündük bugüne kadar ve PKK terör örgütü bağlamında da attığımız adımlar, diplomatik girişimler pek çok ülkede gerçekleştirdiğimiz siyasi diyalog süreci, bütün bunlar tamamen terör örgütüne yönelik ve terör örgütünün finans kaynaklarından ya da siyasi destek kaynaklarına yönelik adımlar olmuştur ve bu mücadelede özellikle askerî operasyonların başarısını bugün artık herkes bir bakıma teslim etmekte ve âdeta bir beyin cerrahisi hassasiyetinde yapılan, tek bir sivilin dahi burnunun kanamadığı bu askerî operasyon serisi gerçekten bütün dünyada da takdir edilmektedir. Ancak terörle mücadelede askerî enstrümanlar şarttır, önemlidir fakat tek başına yeterli değildir. Bunun için terör örgütünün yalnızlaştırılmasına yönelik bir politika izledik biz ta baştan bu yana. Hatırlayacak olursanız geçen sene ekim ayında on Orta Doğu ülkesini birer günlük hızlı bir ziyaret programı çerçevesinde ziyaret ettim. Bağdat'a gittim. Ayrıca Avrupa Birliği'ne üye pek çok ülkeyle temas ettik. Rusya Federasyonu'yla temas ettik ve bu girişimlerimiz sonucunda terör örgütüne ve özellikle bizim yaptığımız operasyonlara karşı dikkat ederseniz tek bir olumsuz açıklama tek bir ülkeden gelmemiştir. Yani düşünün ki bu kadar geniş çaplı bir askerî operasyon düzenleyeceksiniz, bunun içerisinde birkaç tane de kara operasyonu olacak fakat tek bir ülkeden ya da uluslararası kuruluşan bu konuyla alakalı bir eleştiri, bir olumsuz davranış gelmemiştir. Bu daha önceki dönemlerde böyle değildi. Hatırlayacak olursanız daha önceki benzer durumlarda mutlaka böyle çatlak sesler gelirdi, bir şeyler olurdu, bir itiraz edenler olurdu, protesto edenler olurdu. Fakat bu son yaklaşık bir buçuk yıldır uyguladığımız operasyonlarda gerçekten uluslararası toplumun, dünya kamuoyunun önemli bir desteğini arkamıza almış durumdayız.

Amerika Birleşik Devletlerinin buradaki hem istihbarat paylaşımı olsun hem askerlerimiz arasındaki koordinasyonu olsun bu konudaki desteği de önemli olmuştur ve Bağdat Merkezî Hükümetinin de bu konudaki tutumunu, yaklaşımı önemlidir ve destekleyici yönde olmuştur. Ancak Irak'ın kuzeyindeki yerel yönetimle alakalı kuşkusuz sorunlar olmuştur. Bugün hâlâ sorunlar da vardır. Dönem dönem bu terör örgütüne sempati ifadeleri, zımnî destek, onların âdeta işlerini kolaylaştıran bir tutum bizi kuşkusuz son derece rahatsız etmiştir. Ancak bir süre sonra Irak'ın kuzeyindeki yerel yönetimde de söylemlerde ve arazide yaptıklarında bir miktar değişim, bir miktar farklı bir tutumu biz görmeye başladık ve bunun üzerine de zaten Irak özel temsilcimiz, Irak'ın kuzeyindeki yerel yönetim yetkilileriyle direkt yüz yüze temaslar kurmaya başladı ve yine iki gün önce Bağdat'ta gerçekleştirilen toplantıda önemli bir dönemin başlangıcıdır çünkü biliyorsunuz artık Irak'ta özellikle Hükümetin şu anda onaylamış olduğu ve Meclise sunulacak yeni anlaşmayla beraber güvenlik ve savunma konusunda daha fazla sorumluluğu Hükümette göreceğimiz bir yöne doğru gittiğini görüyoruz. Yani Irak Merkezî Hükümeti artık güvenlik ve savunma konusunda daha fazla sorumluluk sahibi olacak ve belli bir takvim içerisinde de tamamen bu Irak'ın yönetimine geçecek. Dolayısıyla bizim bundan sonraki dönemde Irak'la da daha yakın bir irtibat hâlinde olmamız, bu çalışmaları gerek askerî operasyonlar açısından ya da istihbarat paylaşımı olsun Irak'ı da içine katacak bir şekilde yürütmemiz önem taşıyacak ve bu üçlü mekanizma Irak, Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri'nden oluşan üçlü mekanizma bundan sonraki dönemde önem taşıyacak. Biliyorsunuz artık bundan sonra iki ayda bir bu komite toplanacak İçişleri Bakanlarının başkanlığında olan komite, alt komitelerle daha sık görüşmeler yapılacak ve Irak heyetinde kimlerin olup olmayacağı da Irak Merkezî Hükümetinin inisiyatifinde olacak. Irak Merkezî Hükümetinin uygun gördüğü bir heyet bizim heyetimizle beraber bu çalışmayı yürütecek.

Irak Cumhurbaşkanı Talabani'nin Türkiye ziyaretiyle alakalı bayrakların asıldığını ben biliyorum, o gün oradaydım. Ayrıca, bu bir çalışma ziyaretidir, bir resmi ziyaret değildir, bir devlet ziyareti değildir ve bir çalışma

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 31

ziyaretinin gereği neyse onun gereği eksiksiz olarak yapılmıştır. O konuda herhangi bir sorun yoktur. Zaten Cumhurbaşkanı Talabani Türkiye'den son derece olumlu izlenimlerle ayrılmıştır.

Kerkük konusuna gelince... Biliyorsunuz Irak'ın şu andaki Anayasa'sında Kerkük'le ilgili bir referandumdan bahseder ve bu referandumun da 2007 yılı sonuna kadar gerçekleştirilmesi gerektiğinden bahseder. Tabii bu referandumun neyle alakalı bir referandum olduğu, bu referanduma kimlerin katılacağı, referandumdaki hangi oy nispetiyle nasıl bir sonuç çıkacağı, bunların hepsi Anayasa'da belirsizdir ve 2007 sonuna kadar aynı zamanda bir normalleşmeden bahseder Irak Anayasası ki, Kerkük'ün demografik yapısının cebren bozulduğu, zaman içerisinde değiştirildiği artık bütün dünyanın kabul ettiği bir gerçektir. Birleşmiş Milletler de bunu tespit etmiştir ve Birleşmiş Milletlerin Irak'taki bir ekibi bu tür şehirlerle alakalı özel çalışmalar yapmaktadır. Kerkük'te de bu tür özel bir çalışma olmuştur. Kerkük'le alakalı bizim çok yoğun diplomatik girişimlerimiz oldu. Irak'taki tüm gruplarla istisnasız olarak bu işi görüştük, görüşüyoruz ve Kerkük'te oradaki bütün grupların konsensüsü olmadan, mutabakatı olmadan herhangi bir adım atılmamasıyla ilgili bizim bir politikamız var ve bu tezi biz her ortamda, her platformda savunduk ve şu anda yerel yönetimlerle alakalı, yerel seçimlerle alakalı çıkan yasada özel bir Kerkük maddesi vardır. O Kerkük maddesinin orada nasıl şekilleneceğiyle alakalı Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri beni aramıştır ve bizimle bunları istişare ederek o yasa maddesinin son şekli kuşkusuz biz Irak Merkezî Hükûmetiyle görüşüyoruz, bütün gruplarla görüşüyoruz ama o yasa maddesinin şekillenmesinde Türkiye'nin çok önemli rolü olmuştur ve o yasa maddesi şöyle der: "Yerel seçimler yapılacaktır Kerkük hariç." Kerkük'te ne zaman yerel seçimler yapılacaktır, nasıl yapılacaktır? Oradaki Türkmen, Kürt ve Arap gruplardan ikişer milletvekili artı bir de Hristiyan milletvekilinden oluşan 7 kişilik bir komisyon öncelikle bu seçimlerin nasıl, ne şekilde yapılabileceğiyle alakalı bir rapor hazırlayacaktır ve bu rapor o 7 milletvekilinin mutabakatıyla -hani oylayarak, oy çoğunluğuyla değil- hazırlanacak bir rapordur. Yani Türkmen milletvekillerinin, Kürt milletvekillerinin ve Arap milletvekillerinin ve o bir Hristiyan milletvekilinin tam mutabakatıyla Kerkük'te nasıl bir yerel seçim olacağının raporu hazırlanacaktır ve ancak o rapordan sonra ve o rapor sonucunda yapılacak özel yasal düzenlemeden sonra Kerkük'te bir yerel seçim yapılabilecektir. Aksi hâlde şu andaki demografik yapısıyla gözü kapalı bir şekilde yerel seçime gittiğinizde bu Kerkük'e sadece felaketler getirir. Kerkük'te çıkacak problemler bütün Irak'a yaygınlaşabilir ve sonuçları da gerçekten son derece olumsuz olabilir.

Yine bir başka konu Ermenistan. Bizim son dönemde özellikle Ermenistan'la alakalı girişimlerimiz aslında genel Kafkasya politikamızın çerçevesinde değerlendirilmesi gereken bir girişim. Biliyorsunuz özellikle ağustos ayında Rusya ile Gürcistan arasında artık savaşa dönen gerilim bütün bölgede herkesin hesabını kitabını tekrar yapmasını, bütün politikalarını yeniden gözden geçirmesine vesile oldu ve bizim savaşın dördüncü günü Sayın Başbakanımızla beraber yapmış olduğumuz Moskova ve Tiflis ziyaretleri bölgedeki olayların akışında son derece etkili olmuştur. Silahların susması ve diplomasinin çalışması yönündeki güçlü telkinlerimiz karşılık bulmuştur ve bunu önerirken de aynı zamanda Kafkasya İş Birliği ve İstikrar Platformu fikrini de biz ilk defa Moskova ziyaretimizde gündeme getirdik ki bunu Rus askerî birliklerinin Tiflis'ten sadece 40 kilometre mesafeye kadar yaklaştığı gece ilk defa gündeme getirdik ve o karışık ortamda pozitif bir gündemle ortaya çıkmamız ve iş birliği ve istikrar konusunda böyle somut bir proje ortaya koymamız gerçekten takdir edilir ve Avrupa Birliğinin de resmî açıklamalarında bu platform fikrimize açık bir destek verildi.

Bu platformla alakalı çalışmalarımız devam ediyor. Rusya, Türkiye, Ermenistan, Azerbaycan ve Gürcistan'dan oluşacak olan bu platform bölgesel zeminde problemlerin rahatlıkla görüşülmesi, iş birliği sahalarının tespit edilmesi ve tespit edilecek o iş birliği sahaları üzerinden karşılıklı güvenin oluşturulması ve pekiştirilmesi açısından önem taşıyacak.

Ermenistan'la alakalı devam eden bir diplomasi trafiğimiz var. Aynı zamanda Sayın Cumhurbaşkanımızın Erivan ziyareti kuşkusuz bu diplomasi trafiğinin siyasi diyalog seviyesine çıkarılması açısından da önemli bir vesile olmuştur ve biliyorsunuz biz Ermenistan'la her ne kadar diplomatik ilişkimiz olmasa da Ermenistan'ı on beş yıl önce devlet olarak tanımış bir ülkeyiz. O tarihten bu yana da doğrudan ya da dolaylı aslında pek çok girişimler oldu, pek çok görüşmeler oldu. Özellikle Dışişleri Bakanlığımızda yıllarca emek veren milletvekili arkadaşlarımız o süreçleri çok daha yakından takip etmişlerdir ve burada özellikle bu süreçte ilgili beyan edilen kaygıları anlıyoruz ve tüm bu ifade edilen görüşleri, kaygıları mutlaka göz önünde tutarak bunları dikkate alarak zaten bu süreç işliyor. Dolayısıyla özellikle yapılan görüşmelerde atılan karşılıklı atılabilecek adımlarda bu sürecin detaylarıyla alakalı mahremiyet talebi de açıkçası özellikle karşı tarafın üzerinde durduğu bir konudur. Yani bu görüşmelerin belli bir mahremiyet anlayışı içinde devam etmesi karşı tarafın talebidir ve biz bu süreç sonunda kuşkusuz bizim millî çıkarlarımızdan, kendi bakış açımızdan taviz vermeden bir sonuca ulaşarak Kafkaslarda kalıcı bir istikrar ve barışı sağlamanın önemli olduğunu düşünüyoruz.

Bütün bu süreçteki önemli bir konu da Dağlık Karabağ konusudur ve bu ve bu konunun Ermenistan'la Azerbaycan arasında da ayrı bir müzakere süreci çerçevesinde yürütüğünü de ben burada ifade etmek istiyorum. Özellikle haziran ayından bu yana hızlanan bir trafik Azerbaycan ile Ermenistan arasında da var ve biz ilk defa New York'ta yaptığımız üçlü, Türkiye, Azerbaycan, Ermenistan bakanlar toplantısıyla bu iki sürecin yani Türkiye-Ermenistan ve Ermenistan-Azerbaycan sürecinin birbiriyle alakalı süreçler olduğunu ve ara ara bu üçlü formatla bir araya gelerek bu iki süreç arasında da belli bir eşgüdüm sağlamamız gerektiği konusunda da diğer ülkelerle de mutabık kaldık ve o üçlü formatta bundan sonra gerekli sayıda tekrar ettireceğiz. Ermenistan ile Azerbaycan arasındaki ilişkilerin normalleşmesi ve yine Türkiye ile Ermenistan arasındaki ilişkilerin normalleşmesi gerçekten bölgemizin istikrarı açısından, bölgemizdeki barışın pekiştirilmesi açısından son derece büyük önem taşıyor. Buradaki hedef budur ama kuşkusuz bu kolay bir hedef değildir, uzun yıllara dayanan problemler vardır, sorunlar vardır ancak her üç ülkede de yani Ermenistan, Azerbaycan ve Türkiye'ye de bu sorunların çözülmesiyle ilgili güçlü bir irade de vardır ve en üst seviyede bu güçlü irade bu sorunların çözülmesi için yaptığımız bu çalışmalar da önemlidir.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 32

Zaman zaman bazı haritalardan bahsedildi yani bu haritalar artık farklı kuruluşlarda, farklı yerlerde ortaya çıkabilen haritalar, kimisi sivil toplum kuruluşları kimisi artık hangi ülkenin hangi birimi tarafından ortaya konuluyor. Tabii, bunlar farklı farklı haritalar fakat biz bu tür durumlarla karşı karşıya kaldığımız anda derhâl gerekli diplomatik girişimleri yapıyoruz, derhâl itirazlarımızı kayda geçiriyoruz ve pek çok durumda da aslında bu girişimlerin sonuç verdiğini ve bu yanlış ve kesinlikle kabul edilemez haritaların uygulamadan, gündemden, artık nerelere konulduysa oralarından da çıkarıldığını görüyoruz. Burada önemli olan bizim kendimize güvenimizdir, bizim komşularımızla sıfır problem hedefi çerçevesinde yapmış olduğumuz çalışmalardır. Komşularıyla sıfır problem noktasına ulaşmış bir Türkiye gerçekten tüm çevresini artık bir güvenlik, istikrar ve refah çemberi hâline getirmiş bir Türkiye olacaktır.

Vizeyle alakalı sorular soruldu. Kuşkusuz bu vize uygulamaları ülkeden ülkeye değişmekte ancak özellikle diplomatik pasaportlarla alakalı sorular vardı. Şimdi ben şunu ifade etmek istiyorum ki özellikle diplomatik pasaportlar konusunda hangi ülke bize vize uyguluyorsa biz de o ülkelere aynı şekilde vize uyguluyoruz. Orada müteakabiliyet konusunda herhangi bir eksik yok. Yani kırmızı pasaporta...

HASİP KAPLAN (Şirnak) – İngiltere'ye uyguluyor mu? Yani bu ABD, Kanada, İngiltere...

DIŞİŞLERİ BAKANI ALİ BABACAN (Devamla) – Şimdi, diplomatik pasaportlara hangi ülke bizden vize istiyorsa biz de o ülkelere vize istiyoruz. Birebir bir müteakabiliyet söz konusu.

Tabii kırmızı pasaport diyoruz ama bu arada belki onun da yeri gelmişken söylemek lazım. Yeni pasaportlarımız biliyorsunuz basıldı, hazırlandı; 2009 içerisinde de o pasaportların içinin yazılmasıyla ilgili makineler, sistemler, hem İçişleri Bakanlığında hem bizim ilgili misyonlarda kuruluyor. Pasaportlar basıldı, hazır da o pasaportun içini yazacak makinelerle ilgili... O tabii geniş bir ağı. Onların da 2009 yatırım programına zaten alındı. Biraz daha küçülecek. Kırmızı pasaport artık siyah oluyor, diplomatik pasaport o uluslararası standarda onu uydurmuş oluyoruz. Lacivertler bordo oluyor yanılmıyorsam yani bütün renkler değişiyor artık. Daha küçülüyor, mikroçip var içinde, biyometrik çip var ve bu manyetik okuyucuların önünden geçirmek suretiyle bütün gümrüklerde, sınırlarda artık çok daha hızlı bir işlem yapmak mümkün olacak yeni pasaportlarla ve inşallah 2009'da bunun uygulamasının başlamasıyla ilgili hazırlıklarımızı tamamlamış durumdayız.

Orta Asya konusuna gelince... Biliyorsunuz Orta Asya ülkeleriyle bizim çok güçlü bağlarımız var; tarihî bağlarımız var, kültürel bağlarımız var. Bazı konularda eğer biz bu hani konuşmamızda birkaç paragrafta ancak değinmek zorunda kalsak bu kuşkusuz zaman yetersizliği sebebiyle. Yoksa ben arzu ederim ki burada saatlerce uzun uzun dış politikamızın farklı alanlarını inceleyebilelim, ele alabilelim. Ancak o ülkelere pek çok alanda ilişkilerimiz güçlüdür. Sadece o ülkelere biz doğal gaz ve petrol üreten ülkeler olarak bakarsak o da yanlış. Hani enerji konusundan bahsedilmedi diye bir eleştiri geldi. O ülkelere bizim ilişkilerimiz sadece petrol ve gazın çok daha ötesinde köklü ilişkilerdir ve Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra o ülkeler de evreler yaşamıştır. O ülkelerin çoğunu ilk tanıyan ülke Türkiye Cumhuriyeti'dir. İlk bir numaralı ülke onlar bağımsızlığını kazandıktan sonra Türkiye tanımıştır ve onlarla da yoğun bir trafiğimiz söz konusudur. Ben önümüzdeki hafta Tacikistan ve Kırgızistan'da ikişer günlük ziyaretlerde bulunacağım. Cumhurbaşkanımızın bir üçlü zirve yapması söz konusu Türkmenistan'da çok yakın bir zamanda. Daha hemen birkaç gün önce yine Bakü'de daha geniş bir zirve söz konusuydu. Gerçekten çok yoğun bir temas trafiği var ve o ülkelere olan ilişkilerimizi önemsiyoruz.

Millî bir dış politika olmalı diye eleştiriler geldi. Son dönemlerde şöyle bir uluslararası basını, çıkan makaleleri, bilimsel makaleleri, think tank kuruluşlarını, bu düşünce kuruluşlarının çıkarttığı raporları inceleyecek olursanız oradaki aslında en kuvvetli vurgu Türk dış politikasıyla ilgili gittikçe daha bağımsız olan ve kendine özgü, kendi özgünlüğü olan bir dış politikadan bahsediyor artık herkes. Yani kuşkusuz bizim ittifaklarımız var. O ittifakların çerçevesi bellidir. Ancak öte yandan bizim pek çok konuda ortaya koyduğumuz fikirler, yaklaşımlar tamamıyla kendi çıkarlarımızı kuşkusuz ön planda tutan ama bunun hemen yanında da pek çok farklı bölgeye yakın ya da uzak coğrafyalara barış, istikrar götürmek için uyguladığımız politikalardır ve Birleşmiş Milletlerdeki bu elde etmiş olduğumuz sonuç yani 192 ülkeden 151'inin oyunu Türkiye'nin alması aslında diğer ülkelerin Türkiye'ye nasıl gördüğünü, nasıl algıladığının da belki çok önemli göstergesi. Çünkü bu oylama değerli arkadaşlar, gizli oylama. Yani kimin hangi ülkeye oy verdiğini bilmek mümkün değil. Çünkü Türkiye adına oyu da ben kullandım. Bir oy pusulası var, orada boşluklar var, işaret de koymuyorsunuz, oraya ülkenin ismini yazmak zorundasınız hangi ülkeye verecekseniz ve yazıp, katlayıp sandığa atıyorsunuz. Sandık masalar arasında dolaştırılıyor. Dolayısıyla hangi ülke kime vermiş bunu bilmek mümkün değil ve bizim almış olduğumuz destek belli bölgelerde, belli coğrafyalarda toplanmış bir destek de değil. Yani dünyanın hiçbir coğrafyası yok ki o bölgeden biz az destek aldık, zayıf destek aldık diyebilelim. Güney Amerika'dan da çok destek aldık, Karayip ada ülkelerinden de, Pasifik ada ülkelerinden de, Asya'dan da, Avrupa'dan da, Afrika'dan da, her yerden gerçekten güçlü bir destek aldık. Bunun tabii birkaç sebebi var: Birincisi, Türkiye'nin kendi içindeki başarısı, kendi içerisinde yaptığı reformlar. Türkiye'nin siyasi reformları, ekonomik reformları, demokratik açılımları... Gerçekten bütün dünyaya artık bir başarı öyküsü olarak tescil edilmiş durumda. Bunun yanında uygulamakta olduğumuz dış politika. Bütün konular, meseleler önümüze geldiği zaman ilkelerle hareket etmemiz. Temel bazı değerleri, idealleri hep ön planda tutmamız ve kendimize özgün bir dış politika uygulamamız bu yoğun destekte çok önemlidir.

Ben oy kullanan temsilcilerle tek tek görüştüm. Bir temmuz ayında New York'a gittiğimde görüştüm, bir de eylül ayında oylama haftası, bir hafta boyunca orada görüştüm ve kim oy kullanacaksa Türkiye için oyunu zarfa atan temsilcilerle tek tek görüştüm ve bana pek çok kişinin söylediği şu oldu: Özellikle bu Latin Amerika'da, Afrika'da daha ağırlıklı bir görüş: "Biz Türkiye'yi destekliyoruz çünkü Türkiye bağımsız, özgün bir dış politika uyguluyor ve biz bunun için Türkiye'yi destekliyoruz ve oraya oturduğunuzda biliyoruz ki kimsenin etkisi altında kalmadan gerçek görüşünüz, duruşunuz neyse siz onu ortaya koyarsınız ve biz bunun için sizi destekliyoruz." Bu benim söylediğim değil temsilcilerin bana söylediği görüşler bunlar.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 33

BAŞKAN – Sayın Bakan, beş dakikada toparlayabilir misiniz?

DIŞİŞLERİ BAKANI ALİ BABACAN (Devamla) – Olur.

Şimdi, Güvenlik Konseyine geçmişken hemen oradaki daimi temsilcimiz, Büyükelçimiz Sayın İlkin'le ilgili konuya da değinmek istiyorum: Sayın İlkin'in altmış beş yaşı 3 Ekimde doluyor idi. Bizim de oylamalarımız 17 Ekimdeydi. Dolayısıyla oylamalara iki hafta kala orada bu işi yıllardır götüren ve yoğun çaba harcayan daimi temsilcimizi oradan çekip o kritik dönemde bir başka arkadaşımızı yollamanın ben çok büyük yanlış olacağını düşündüm. Dolayısıyla hemen arkadaşlarımıza talimat verdik, bütün hukuki alternatifler incelendi ve hukukçularımızın bize göstermiş olduğu bu metot ile Sayın İlkin bizim orada daimi temsilcimiz olarak görevini yerine getiriyor. Bu konuda en ufak bir boşluk yok. Bu konuda yasalar, yönetmelikler çok çok açık ve bunun bir hani geçici bir çözüm olduğunu da ben açıkçası burada ifade etmekten kaçınıyorum çünkü farklı metotlar vardır. Önemli olan aldığımız neticedir, aldığınız sonuçtur. Önemli olan oradaki başarılı bir diplomatımızın bu işi sonuna kadar götürüp ve hatta üyeliğimizle beraber ki o geçiş döneminde başarıyla yürütmesidir. Burada önemli olan alacağımız sonuçtur ve biz bu sonucu eğer hukuki çerçevede sağlam bir şekilde çözebiliyorsak biz aldığımız sonuca bakarız. Biz ne yaptık? 192 ülkeden 151'inin oyunu aldık. Eğer orada o hafta bir boşluk olsaydı belki çok farklı şeyler olabilirdi. Bakın, İzlanda'da yaşanan bir ekonomik türbülans 130 ülkenin yazılı destek taahhüdü vermesine rağmen İzlanda'ya verilen oyun sadece 78'de kalmasına sebep oldu. Dolayısıyla biz neticeye bakacağız ve netice alırken de kuşkusuz hukuk çerçevesi içerisinde ama her türlü esnekliği, her türlü alternatifini de göz önünde bulundurarak hareket edeceğiz.

Sayın Badak'ın İngilizce bir televizyon kanalıysa alakalı bir önerisi oldu. Bunu gerçekten biz önemsiyoruz. Hatta bu önemli bir proje fakat Türkiye'nin özellikle bu kamu diplomasi dediğimiz alanda çok büyük boşlukları var. Yani bizim dış politikamızın pek çok alanında özellikle farklı ülkelerin kamuoyuna hitap eden enstrümanlarımızın dizaynı, sistemlerin oluşturulması konusunda bir eksikliğimiz var ve bununla alakalı da bir kamu iletişim ajansının kurulmasıyla alakalı biz bir taslak hazırladık, bir yasa taslağı. Aynı Yatırım Promosyon Ajansı gibi bir devlet kurumu olabilecek ancak pek çok ülkede farklı esneklik kabiliyetine sahip olarak hareket edebilecek ve o ülkelerin kamuoyuna bizim dış politika tezlerimizi, bizim bakış açımızı anlatacak, bunu direkt ya da indirekt anlatacak bir kurumsal yapılanmaya şiddetle ihtiyacımız var. Böyle bir kanal kurulacaksa ya da farklı ülkelerde farklı çalışmalar yapılacaksa bu ajansın, ekiplerinin bu iş üzerinde çalışmasını önemli görüyoruz ve yakında da Meclisimizin gündemine o tasarıyı getirmeyi düşünüyoruz.

HASİP KAPLAN (Şırmak) – TRT'nin zaten İngilizce yayınları var.

DIŞİŞLERİ BAKANI ALİ BABACAN (Devamla) – Şimdi, bu yeni şeyi biraz daha geniş çerçevede düşünüyoruz. Klasik devlet yapılanmalarının dışında, daha esnek hareket edebilecek, o iletişimin bütün sanat ve bilim yönünü de dikkate alacak, farklı bir çalışma olacak orada. Ama sadece bir kanal açısından söylemiyorum bunu. Yeni bir yapılanma ve yeni bir çalışma sahası bizim açımızdan.

Yeni Amerikan yönetimiyle ilgili birkaç soru vardı. Şimdi, bizim yeni yönetimle tabii onlar seçilmeden önce başlayan bir temas trafiğimiz var. Ben haziran ayında Washington'a yaptığım resmî ziyaret sırasında Sayın Obama'nın yakın danışman ekibini bir yemeğe davet ettim ve onlarla uzun bir dış politika seansı yaptık. Ayrıca Sayın Biden o zaman Senatonun Dış İlişkiler Komitesi Başkanıydı. Onunla yine uzun bir görüşmemiz oldu. Ayrıca Dış İlişkiler Komitesi üyesi bütün senatorları bir toplantıya çağırdı ve ben onlara bir sunuş yaptım, onlarla soru-cevap ve pek çok dış politika alanında Irak olsun, Afganistan olsun hem Amerika'yı hem Türkiye'yi ilgilendiren pek çok alanda uzun bir görüş alışverişimiz oldu. Arkasından yine haziranın bu yana üç dört ayrı ekibimiz Washington ziyaretleriyle yeni yönetime gelebilecek ya da eskiyle yeni yönetim arasında geçişi sağlayacak, orada bir de bürokrasi kadrosu var, bir değişecek bürokratlar var bir de değişimi yapacaklar var. O değişim kadrosuyla da önemli temasları gerçekleştirdik ve ne bekliyoruz yeni yönetimden? Yeni yönetimin diyaloga açık, hangi konu olursa olsun o konuyla ilgili ülkeleri dinleyen, hangi coğrafya olursa olsun o coğrafyayı yakından tanıyan, derinlemesine anlayan ülkeleri, grupları dinleyen, istişareye açık bir dış politika uygulaması bekliyoruz ve bu istişare ve diyalog kanalları yeni Amerikan yönetiminde ne kadar açık olursa, Amerika'nın dış politikasında o kadar isabetli ve sonuç getirici bir dış politika olacağını düşünüyoruz.

Şu ana kadar Sayın Obama'nın seçim dönemi boyunca yaptığı beyanatlara, seçim beyannamesine bakacak olursak, bu arzuyu, isteği de görüyoruz orada. İran'la alakalı, pek çok konuyla alakalı bir diyalog vurgusu, bir farklı bir yaklaşım görüyoruz. Tabii bunun uygulamaya dönmesi son derece önemli ve biliyorsunuz Sayın Cumhurbaşkanımızın birkaç gün önce hem Sayın Obama'yla hem Sayın Biden'la telefon görüşmeleri oldu, son derece olumlu görüşmeler ve her iki görüşmede de hem Sayın Obama hem Sayın Biden Türkiye'yle yakın bir diyalog ve istişare içerisinde olma arzularını dile getirdiler.

Evet, Edirne'yle ilgili spesifik sorular vardı. Onları isterseniz yazılı cevaplandırılalım.

Sayın Ünüvar'ın soruları gerçi hızlıca cevap verebilirim ama Kenya'yla alakalı biliyorsunuz orada ciddi bir sorun vardı, daha yeni yeni hükümet oturuyor, yeni yeni sistem oturuyor. Ondan sonra ancak belki normal bir ilişki şekli olacak. Orada yeni bir büyükelçimiz var. Ayrıca Kenya'ya komşu ülkelere de şimdi büyükelçilikler açacağız. Tanzanya'ya, Uganda'ya falan. Dolayısıyla oradaki büyükelçimiz daha çok ağırlık artık Kenya'yla, şimdi beş altı ülkeye bakıyor, ama o büyükelçilikler açılınca Kenya ağırlıklı çalışacak.

Bu uyuşturucu konusuyla ilgili sorulara, ona yazılı cevap verelim.

Sayın Kaplan'ın sormuş olduğu sorulara genel anlamda cevap verdiğimi düşünüyorum ama bizim zaten yeni ulusal programımıza baktığınızda Anayasa'yla ilgili düzenlemeler olsun, farklı temel hak ve özgürlüklerle alakalı düzenlemeler olsun, orada zaten genel bir perspektif, genel bir bakış açısı orada var ama atılacak spesifik adımlar zaten tek tek Meclise gelecek. Burada komisyonlarda, Genel Kurulda hep tartışılacak ve nihai adımlar da kuşkusuz ondan sonra atılacak.

T B M M

Tutanak Müdürlüğü

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 34

Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin yapılanmasıyla alakalı da yine bir yasa taslağımız var, bunu hazırladık ve burada kuşkusuz devlet Planlama Teşkilatının Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü de önemli birimdir fakat diğer bakanlıklarımızda da böyle irili ufaklı hep AB birimleri vardır. Ama burada kuşkusuz iletişim trafiğini yürütecek olan Avrupa Birliği Genel Sekreterliğidir. Hem kadro sorunlarına çözüm getirmek için hem daha etkin bir çalışma sergileyebilmesi için Avrupa Birliği Genel Sekreterliğimizin bir yasal düzenleme öngörüyoruz. O da muhtemelen 2009 içerisinde yine Meclisimizin gündemine gelecektir diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, Sayın Bakana çok teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, Dışişleri Bakanlığı bütçesinin programlarını okutuyorum:

PROGRAMLAR

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI BÜTÇESİ VE KESİN HESABI

(01 okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(02 okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(07 okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(08 okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(09 okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(10 okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(Genel toplam okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(Kesin hesap okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

AVRUPA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERLİĞİ BÜTÇESİ VE KESİN HESABI

(01 okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(03 okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(Genel toplam okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(Kesin hesap okundu)

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece Dışişleri Bakanlığı bütçe kesin hesabı ve Avrupa Birliği Genel Sekreterliği bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir.

Hayırlı olmasını temenni ediyoruz.

Sayın Bakanım, size ve ekibinize çok teşekkür ediyoruz.

DIŞİŞLERİ BAKANİ ALİ BABACAN (Ankara) – Sayın Başkan, değerli komisyon üyeleri; gerçekten bugün güzel bir dış politika tartışma ortamı oldu. Hepinize teşekkür ediyorum sağ olun.

Kapanma Saati: 16.08